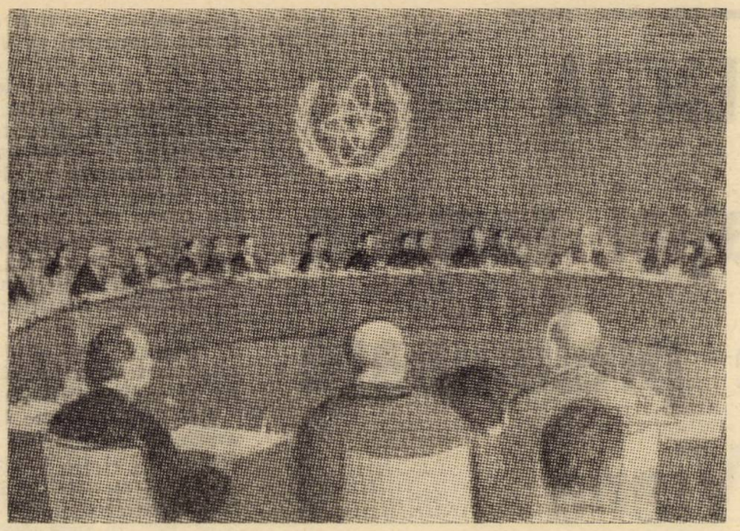

Viena. Şedinţa plenară a consultărilor preliminare, privind reducerea trupelor şi armamentelor în Europa centrală.

cursurile rostite, reprezentanţii statelor participante au relevat importanţa actualului moment politic european, definit prin apariţia unor perspective sporite pentru întronarea unei păci trainice şi a unei conlucrări rodnice între naţiunile continentului.

Sub aceşti auguri favorabili, consultările de la Viena privind reducerea trupelor şi armamentelor în Europa centrală — au remarcat mulţi dintre vorbitori — se integrează într-un proces normal, logic, perfect articulat, în cadrul amplei problematici a securităţii europene, de căutare a unor soluţii concrete vizînd eliminarea forţei şi a ameninţării cu folosirea sa în relaţiile dintre state, înlăturarea pericolului de agresiune împotriva statelor continentului, asigurarea pentru fiecare din naţiunile europene a condiţiilor necesare dezvoltării libere, potrivit propriei voinţe, propriilor interese şi aspiraţii. Asemenea reprezentantului Belgiei, primul dintre vorbitori, numeroşi reprezentanţi ai statelor care i-au urmat la cuvînt au subliniat ideea că „în acest moment, cînd Europa priveşte cu mai puţină încordare viitorul, ar fi cel puţin anacronică neincluderea, în cadrul negocierilor, a mijloacelor militare aflate pe continent". În mod justificat, vorbitorul menţionat mai sus se întreba: „Cum am putea vorbi de o destindere demnă de acest nume, dacă ea nu s-ar concretiza, în fapte şi pe teren, printr-o diminuare a nivelului înarmărilor ? Cum ar putea altfel crede opiniile publice (din ţările Europei —n.n.) în sinceritatea eforturilor noastre ?"

Corolarul logic al acestor întrebări, al preocupărilor decurgînd din ele — este interdependenţa strînsă între stabilirea unui climat de înţelegere, pace şi cooperare pe continent şi înfăptuirea unor măsuri concrete, efective, de dezangajare militară şi dezarmare în Europa, ca ansamblu, şi în diferitele sale regiuni, între care Europa centrală — zonă aflată în atenţia particulară a consultărilor de la Viena. Dezbaterile generale au pus în lumină faptul că problema reducerii trupelor şi armamentelor în Europa centrală — componentă a securităţii europene şi internaţionale şi, în acelaşi timp, a dezarmării generale şi totale — îşi poate afla în mod firesc o soluţionare trainică, în conformitate cu interesele fiecăreia din ţările din această parte a lumii şi ale întregii comunităţi internaţionale, numai prin conjugarea eforturilor tuturor statelor interesate. În luările de cuvînt ale diferiţilor delegaţi, şi în primul rînd în cele ale reprezentanţilor statelor socialiste participante, s-au făcut auzite pledoarii pentru reflectarea atît în modul de desfăşurare a actualelor consultări preliminare cît şi în cea a negocierilor propriu-zise, a faptului că pregătirea şi înfăptuirea unui program cuprinzător de dezarmare în zona care face obiectul discuţiilor de la Viena trebuie să fie rezultatul eforturilor concertate ale tuturor ţărilor interesate. „Ţinînd seama de importanţa problemei reducerii forţelor armate şi armamentelor în Europa şi de interesele tuturor popoarelor continentului în soluţionarea sa — spunea reprezentantul U.R.S.S. — partea sovietică apreciază că ar fi potrivit să se aibă în vedere în viitor problema participării la discuţii şi a altor state europene, inclusiv state neutre, care doresc aceasta, într-o formă sau alta". Cerinţă care şi-a găsit confirmarea şi în consensul realizat de participanţi „asupra posibilităţii de a ridica problema invitării altor state europene de a participa la aceste negocieri". De altfel, trebuie spus că, pornind de la suprema importanţă pe care problemele discutate în reuniunea de la Viena o reprezintă pentru statele continentului, o serie de vorbitori au ţinut să sublinieze că, deşi ţările lor nu se află situate în zona geografică circumscrisă cadrului negocierilor, ele acordă cea mai mare atenţie şi urmăresc cu deosebit interes activităţile desfăşurate la Viena.

În legătură cu modul de desfăşurare a discuţiilor privind reducerea trupelor şi armamentelor în Europa centrală şi, în general, măsurile de dezangajare militară şi dezarmare pe continent, important este să fie abandonată mentalitatea anacronică de abordare a acestei probleme în optica „echilibrului de forţe" bazat pe grupări militare opuse. O asemenea viziune, exprimată în termenii „reducerii nivelului de confruntare a forţelor între cele două grupări militare din Europa", ar presupune, în ultimă instanţă, acceptarea situaţiei de diviziune a continentului, perpetuarea unor vestigii ale „războiului rece", care nu îşi mai găsesc locul în contextul general-european de astăzi, favorabil într-o măsură tot mai mare idealurilor de pace şi colaborare. Securitatea reală, efectivă, a popoarelor poate fi realizată nu printr-un „echilibru de forţe" ce implică, în fond, recurgerea la intimidare reciprocă, cu tot apanajul pe care aceasta îl presupune — continuarea cursei înarmărilor, perpetuarea unor raporturi de suspiciune între state, ci instaurarea între ţările europene a unor relaţii cu un conţinut nou, de încredere, stimă, respect reciproc, de prietenie şi colaborare, avînd la bază principiile respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii în drepturi, neamestecului în afacerile interne, avantajului reciproc, excluderii forţei şi ameninţării cu forţa în relaţiile internaţionale. Din această perspectivă, reprezentantul Poloniei releva că „viitoarele negocieri şi acorduri privind reducerea forţelor armate şi armamentelor din Europa centrală nu trebuie să constituie prerogativa grupărilor politice şi militare existente".

În sfîrşit, tot în legătură cu felul de a concepe desfăşurarea negocierilor, este de remarcat faptul că, în mod cvasiunanim, în cadrul dezbaterilor generale s-a subliniat că reducerea forţelor armate şi a armamentelor în Europa centrală trebuie să se facă de o asemenea manieră încît să se asigure securitate egală şi efectivă tuturor părţilor şi tuturor celorlalte state europene, excluzînd posibilitatea creării de avantaje unilaterale sau lezarea intereselor naţionale, a securităţii unuia sau altuia dintre statele continentului sau din alte părţi ale lumii, prezente sau nu la lucrările reuniunii de la Viena. Măsurile ce urmează a fi adoptate trebuie să ţină seama în mod scrupulos de drepturile legitime şi de interesele tuturor statelor şi tuturor regiunilor pentru a putea constitui realmente o contribuţie la cauza păcii şi securităţii în Europa şi în lume.

Ţară europeană vital interesată în statornicirea unui nou climat pe continent, caracterizat de o pace trainică şi de relaţii de cooperare rodnică între toate statele continentului — state suverane, independente şi egale în drepturi —, România socialistă participă la consultările preliminare de la Viena în conformitate cu convingerea sa fermă că este de datoria tuturor ţărilor de a conlucra pentru triumful idealurilor de pace, securitate şi colaborare în viaţa internaţională. Apreciind că toate statele europene sînt îndreptăţite să ia parte la discuţiile de la Viena, aducîndu-şi propria contribuţie la găsirea unor soluţii pentru problemele examinate, delegaţia română a reafirmat în cadrul şedinţelor plenare faptul că, fără a intenţiona să ia parte la luarea hotărîrilor şi la semnarea documentelor şi acordurilor privind reducerea trupelor şi armamentelor în Europa centrală, este hotărîtă să-şi aducă, în colaborare cu alte delegaţii, întreaga sa contribuţie la bunul mers al consultărilor preliminare şi al negocierilor ce le vor urma. Acordînd atenţia corespunzătoare reuniunii de la Viena, România apreciază, în acelaşi timp, că reducerea forţelor în Europa centrală nu trebuie să fie considerată ca un scop în sine, ci, dimpotrivă, doar ca un prim pas în cadrul unui complex de măsuri menite să conducă la înfăptuirea securităţii şi dezarmării în Europa.

Poziţia delegaţiei ţării noastre la lucrările reuniunii în această privinţă reflectă poziţia de principiu a României socialiste în problemele păcii şi securităţii, definită sintetic de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, atunci cînd declara revistei americane „Time" : *„România consideră că, în viitor, convorbirile vor trebui extinse şi la alte zone ale continentului, la toată Europa — deci să se ajungă la o conferinţă privind problemele militare, reducerea şi, pînă la urmă, retragerea trupelor străine de pe teritoriul altor state, reducerea trupelor naţionale, precum şi alte măsuri de dezangajare militară, care să creeze condiţii reale pentru o adevărată securitate a tuturor statelor de pe continent"*. Ţara noastră se pronunţă pentru adoptarea unor măsuri practice care să ducă la reducerea nivelului forţelor armate şi armamentelor în Europa centrală, apreciind că, în acest sens, este necesar să se stabilească destinaţia forţelor ce urmează a fi incluse în acest proces, astfel încît să se asigure că ele nu vor fi reamplasate în alte ţări sau zone ale Europei, fapt ce ar menţine în continuare concentrări de forţe şi ar duce la noi confruntări în plan militar.

La Centrul de presă de la Hofburg, corespondenţii şi trimişii speciali ai marilor ziare şi agenţii de presă, reviste şi posturi de radio, au primit cu un interes particular discursul rostit în şedinţa plenară de conducătorul delegaţiei României, fapt care avea să se reflecte în zilele următoare şi în atenţia deosebită acordată intervenţiei româneşti de prestigioase organe de presă austriece şi din alte ţări.

INTERVENȚIA
șefului delegației române la consultările preliminare de la Viena privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală

— text integral —

Delegația română dorește să consacre prima sa intervenție în cadrul ședințelor plenare ale consultărilor preliminare de la Viena prezentării liniilor directoare ale concepției Republicii Socialiste România cu privire la problema dezangajării militare și dezarmării în Europa, inclusiv față de aceea dintre componentele sale — reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală — care face, în momentul de față, obiectul acestor discuții.

După părerea guvernului român, în abordarea acestor probleme ca, de altfel, a oricăror aspecte militare care privesc Europa trebuie să se pornească de la imperativul realizării securității efective și egale a tuturor națiunilor europene, de la necesitatea de a se contribui în mod practic la atingerea acestui obiectiv.

România concepe securitatea europeană ca un sistem de angajamente liber consimțite, clare și precise, din partea tuturor statelor, însoțite de măsuri concrete care să excludă recurgerea la forță sau la amenințarea cu forța în relațiile dintre state, care să ofere tuturor țărilor garanția deplină că vor fi la adăpost de orice agresiune și care să asigure condițiile necesare pentru ca toate națiunile să se poată dezvolta liber, conform propriei voințe și să poată coopera pe baza respectării principiilor fundamentale ale dreptului internațional.

Astfel conceput, procesul complex al înfăptuirii securității europene nu poate ignora, în nici un fel, problemele fundamentale ale vieții continentului și, în primul rînd, eforturile pentru dezangajare militară și dezarmare în Europa.

În mod obiectiv, excluderea forței și amenințării cu folosirea forței în raporturile dintre statele europene, instaurarea unui climat de colaborare, înțelegere și pace între toate popoarele continentului sînt direct legate de realizarea unor măsuri efective de dezangajare militară și de dezarmare atît în ansamblul continentului, cît și în diferite regiuni ale sale. Înfăptuirea unor asemenea măsuri constituie, deci, o parte integrantă a securității europene : edificarea unui sistem trainic de securitate și cooperare în Europa reclamă adoptarea unor măsuri concrete în domeniul dezangajării militare și dezarmării.

România acordă, de aceea, o mare atenție chestiunilor militare din Europa și consideră că soluționarea lor interesează toate țările europene, trebuie să fie rezultatul eforturilor comune ale tuturor statelor continentului și să se facă în interesul tuturor.

În ce privește modul de abordare a acestor probleme ale dezangajării militare și dezarmării în Europa, guvernul român socotește necesar să se pornească de la o viziune de ansamblu, singura de natură să definească cu precizie rolul și finalitatea fiecărei acțiuni care se întreprinde, de la necesitatea elaborării și transpunerii în practică, pas cu pas, a unui program complex și cuprinzător de măsuri de dezangajare militară și dezarmare, atît pe întregul continent, cît și în diferite zone ale sale.

În concepția guvernului Republicii Socialiste România, un program complex de dezangajare militară și dezarmare în Europa ar putea cuprinde asemenea măsuri ca : reducerea și, în cele din urmă, retragerea tuturor trupelor străine de pe teritoriile altor state în limitele frontierelor lor naționale; lichidarea bazelor militare aflate pe teritoriile altor state; renunțarea la manevre militare, la demonstrații de forță, la concentrarea de trupe la frontierele altor state ; reducerea bugetelor militare, începîndu-se cu bugetele țărilor mari, puternic înarmate, și încetarea cursei înarmărilor ; trecerea treptată la reducerea trupelor și armamentelor aflate în dotarea armatelor naționale ; crearea de zone denuclearizate în diferite părți ale Europei și asumarea de către puterile posesoare de arme nucleare a obligației de a nu folosi aceste arme împotriva statelor care fac parte din asemenea zone ; pregătirea condițiilor pentru desființarea blocurilor militare și, în ultimă instanță, lichidarea acestora. Este cu totul firesc, desigur, ca la alcătuirea acestui program să se ia în considerare și orice alte măsuri destinate să asigure înaintarea perseverentă spre atingerea obiectivului dezangajării militare și dezarmării în Europa.

România concepe transpunerea în viață a acestui program ca un proces care se va realiza în etape, pas cu pas, pe măsură ce se vor crea condiții propice pentru înfăptuirea uneia sau alteia din componentele sale. Privită prin această prismă, reducerea forțelor armate și a armamentelor — oriunde, oricînd și oricum s-ar înfăptui — reprezintă doar una din măsurile menite să ducă la realizarea scopului final — o Europă a relațiilor pașnice, de cooperare reciproc-avantajoase între state independente și suverane, la adăpostul oricărui pericol de folosire a forței sau amenințării cu forța.

Paralel cu eforturile pentru dezangajare militară și de dezarmare în Europa, este necesar să se acționeze energic și cu perseverență pentru adoptarea neîntîrziată a unor măsuri eficiente de interzicere a armelor nucleare și a tuturor celorlalte arme de distrugere în masă, încetarea producției, reducerea stocurilor existente și eliminarea întregului arsenal de mijloace de nimicire în masă : nucleare, chimice, bacteriologice și de alt tip.

Înfăptuirea unor măsuri de dezarmare în Europa, ca și a unor progrese efective pe calea securității europene, în ansamblu, trebuie să favorizeze realizarea dezarmării generale, întărirea păcii și securității în întreaga lume.

Pornind de la faptul că dezangajarea militară și dezarmarea pe continent este o chestiune care privește toate țările europene, avînd multiple legături cu securitatea lor, România apreciază că elaborarea și înfăptuirea unui program cuprinzător de măsuri în acest domeniu trebuie să fie rezultanta eforturilor concertate ale tuturor acestor țări. Ele au dreptul și, în consecință, trebuie să se asigure posibilitatea exercitării efective a acestui drept — de a-și prezenta punctele de vedere și de a-și apăra interesele legitime în cadrul negocierilor privind dezarmarea în Europa. Se impune, de aceea, căutarea în continuare și găsirea unor forme corespunzătoare pentru a fi abordate multiplele probleme care se ridică în legătură cu aceasta, ca popoarele să realizeze pași înainte spre dezangajarea militară și dezarmare, spre înfăptuirea unor măsuri care să meargă în direcția destinderii, a păcii și cooperării în Europa.

Considerăm, de asemenea, că orice măsură de natură politică sau militară întreprinsă pe continent nu trebuie să fie îndreptată împotriva nici unui stat sau continent, nu trebuie să afecteze securitatea altor state, altor zone ale Europei sau altor continente. Dimpotrivă, este necesar ca asemenea măsuri să țină seama cu strictețe de drepturile și interesele legitime ale tuturor țărilor, regiunilor și continentelor, să reprezinte veritabile contribuții la întărirea păcii și securității fiecărui stat participant, a tuturor statelor, a întregii omeniri.

În mod firesc, examinarea măsurilor de interes general european privind dezanga-

jarea militară și dezarmarea pe continent trebuie încredințată unui for plenar european.

Măsurile care vizează în mod nemijlocit numai o regiune sau anumite țări pot să formeze obiectul negocierilor în cadrul unor foruri specifice, cu participarea țărilor direct implicate și a altor state care manifestă interes în acest sens.

Esențial este ca în toate cazurile cînd se abordează unele categorii de măsuri parțiale, fie că este vorba de cele cu caracter general-european sau de cele preconizate pe plan subregional, toate statele europene să fie informate în mod sistematic, pentru a putea aprecia evoluția negocierilor și implicațiile care decurg pentru promovarea intereselor securității și păcii pe continent, convenind — într-un spirit de cooperare — asupra viitorilor pași ce urmează a fi întreprinși pe această cale. Aceasta presupune stabilirea unor modalități precise de legătură între forul plenar și comisiile sau grupele specifice, inclusiv prezentarea unor informări asupra mersului convorbirilor și a rezultatelor obținute.

În acest spirit abordează România și problema reducerii trupelor și armamentelor în Europa centrală, pe baza acestei concepții a hotărît să participe la discuțiile preliminare și la negocieri, deoarece — ca de altfel toate statele continentului — este interesată în soluționarea oricăror aspecte care reprezintă parte componentă a problemei generale a securității europene.

Firește, în cadrul consultărilor preliminare în curs și ulterior, delegația română va avea prilejul să prezinte detaliat punctele sale de vedere față de fiecare din chestiunile în discuție, în efortul colectiv de a se identifica și pune de acord, într-un proces autentic de negociere, cele mai bune soluții pentru numeroasele probleme ce se cer a fi rezolvate.

Voim însă ca, încă de acum, să subliniem cîteva coordonate ale poziției României în acest domeniu : așa cum se știe, guvernul român și-a exprimat voința de a lua parte la consultări, ca și la negocierile ce vor urma, însă delegația română nu va participa la adoptarea hotărîrilor și România nu va fi parte, nu va semna documentele și înțelegerile la care se va ajunge, considerînd că aceasta este competența statelor nemijlocit interesate.

Înțelegem însă să ne aducem în mod efectiv, în spirit constructiv și în colaborare cu celelalte delegații, întreaga contribuție la desfășurarea cu succes a acestor negocieri, la concretizarea lor în măsuri practice de natură să se integreze în eforturile general-europene pentru edificarea unui sistem de securitate și cooperare pe continent.

În concepția delegației române, întreaga organizare a lucrărilor, procedura și metodele de lucru, atît la reuniunea preliminară, cît și la negocierile propriu-zise, trebuie să creeze condiții adecvate pentru armonizarea eforturilor, intereselor și pozițiilor tuturor statelor participante, ca state egale, suverane și independente. În acest spirit, delegația română înțelege să participe la lucrări pe baza dreptului tuturor delegațiilor de a lua cuvîntul și de a prezenta documente, fără nici o îngrădire, asupra problemelor care fac obiectul discuțiilor.

Socotim oportun să amintim faptul că întreaga experiență internațională atestă că un for de negocieri cu caracter multilateral nu poate funcționa eficient decît în condițiile în care punctele de vedere, propunerile și sugestiile tuturor partenerilor au aceeași greutate, sînt luate în considerare de către toți participanții cu aceeași atenție și receptivitate, decît în măsura în care fiecare pas întreprins întrunește consensul tuturor celor angajați în tratative și adeziunea tuturor popoarelor lumii. Cu atît mai mult această concluzie este valabilă în cazul negocierilor de față.

Pornind de la faptul că orice măsură de dezangajare militară sau dezarmare, inclusiv reducerea de trupe și armamente, în Europa, sau numai într-o anumită zonă a ei, interesează toate statele europene, întrucît prezintă, într-o măsură sau alta, implicații pentru securitatea tuturor țărilor, delegația română consideră că toate statele continentului au dreptul să participe la asemenea negocieri, să-și prezinte punctul de vedere și să-și susțină interesele legitime. Este ferma noastră convingere că a găsi calea potrivită pentru asocierea la discuțiile noastre a tuturor statelor din Europa care o doresc înseamnă a adăuga mai multă substanță și a spori valoarea și semnificația rezultatelor spre care tindem.

Sînt rațiuni pentru care delegația română consideră în continuare că tuturor statelor europene care doresc, trebuie să li se ofere posibilitatea de a lua parte la examinarea acestor măsuri, de a participa la ședințe, de a prezenta documente și a lua cuvîntul în problemele ce se examinează.

După părerea noastră, o asemenea modalitate de lucru nu numai că nu ar crea dificultăți pentru nimeni ci, dimpotrivă, ar prezenta avantaje certe pentru toate părțile interesate. Aceasta ar constitui cea mai bună dovadă că înțelegerile care ar urma să se realizeze, între cîteva state europene, nu vor fi îndreptate împotriva altor țări, că ele vor reprezenta, într-adevăr, o contribuție la întărirea securității Europei.

Totodată, pe baza concepției de ansamblu a guvernului român privind dezangajarea militară și dezarmarea în Europa, considerăm că înțelegerile la care se va ajunge în urma acestor negocieri, privind *reducerea* trupelor și armamentelor în Europa centrală constituie doar un prim pas, limitat la o regiune a continentului, din procesul de *retragere a tuturor trupelor străine*, în limitele frontierelor naționale.

Pentru ca măsurile de reducere și pînă la urmă retragerea forțelor armate din Europa să reprezinte pași reali de dezangajare militară și dezarmare, considerăm necesar ca trupele retrase să fie în același timp, demobilizate. În niciun caz, trupele retrase dintr-o țară sau din regiunea respectivă să nu fie dislocate în alte țări sau regiuni ale Europei, unde s-ar mări astfel concentrarea de forțe armate, ceea ce ar da naștere la o nouă angajare militară, la noi tensiuni.

Măsurile de dezangajare militară și dezarmare pe continent sînt privite de guvernul român ca acțiuni nu de conjunctură, ci de statornicire a unui nou climat, a unor noi relații. În acest sens, aceste măsuri trebuie să aibă un caracter ireversibil și ar urma să fie asociate cu angajamentul părților că în viitor nu vor mai fi trimise trupe pe teritoriul altor state.

Acordînd deci importanța cuvenită acestor negocieri, România apreciază necesar să se întreprindă în continuare măsuri, să se inițieze noi acțiuni pentru soluționarea și a altor probleme legate de dezangajarea militară și dezarmare pe continent, să se realizeze în acest scop și alte înțelegeri regionale.

O însemnătate deosebită în acest sens capătă realizarea unor înțelegeri pe plan subregional, cum ar fi transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, lipsită de arme nucleare și baze militare. Sînt bine cunoscute propunerile guvernului român în acest sens, eforturile sale constante și aprecierile potrivit cărora este posibil să se ajungă în Balcani, prin eforturile tuturor popoarelor, la dezvoltarea unor forme active de colaborare și conlucrare în diferite domenii, inclusiv la măsuri de întărire a securității în această regiune, de eliminare a pericolului unei confruntări militare și care să contribuie la destindere și pace în Europa.

Nu ne propunem, de aceea, în actualul stadiu, să ne referim mai pe larg la propunerile române în acest domeniu. Menționăm numai că, după convingerea României, la dezvoltarea cooperării și înțelegerii în Balcani ar trebui să participe, în primul rînd, țările situate în această regiune. Firește, dacă și alte țări ar manifesta interesul de a participa la discuțiile referitoare la Balcani — așa cum noi ne-am manifestat interesul de a participa la discuțiile care au început la Viena privind Europa centrală — sîntem convinși că se va putea ajunge la o înțelegere corespunzătoare.

În încheiere, delegația Republicii Socialiste România își exprimă din nou hotărîrea de a face tot ceea ce depinde de ea pentru a contribui, în strînsă colaborare cu celelalte delegații, la reușita acestor consultări și a negocierilor ce vor urma, astfel încît înțelegerile la care vor ajunge statele direct interesate să constituie unul din pașii spre realizarea dezangajării militare și dezarmării în Europa, o contribuție la procesul construirii securității europene.

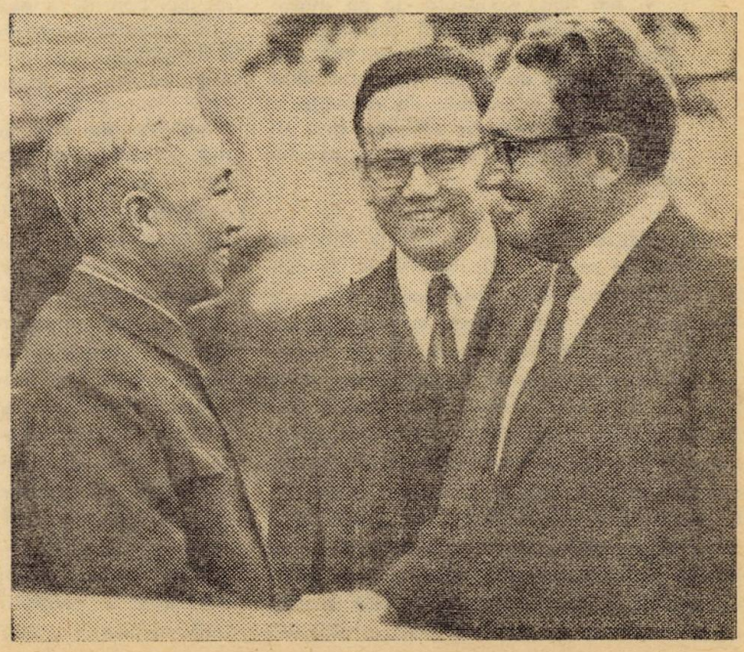

Paris. Convorbirile dintre Le Duc Tho și Henry Kissinger. Reprezentantul guvernului R.D. Vietnam și consilierul special al președintelui S.U.A. discută probleme legate de îndeplinirea acordului de la Paris cu privire la Vietnam

Organizația Unității Africane — un deceniu de existență

Nzo Ekhangaki

secretar general al O.U.A.

La 25 mai, popoarele Africii și, împreună cu ele, toți cei care sprijină lupta lor împotriva colonialismului și rasismului, pentru dezvoltare economică și socială, sărbătoresc un deceniu de la crearea Organizației Unității Africane. Acest eveniment de seamă în viața continentului african a fost precedat de intense pregătiri în toate cele 41 de state membre ale organizației, care vor culmina cu Conferința O.U.A. la nivel înalt de la Addis Abeba, din zilele de 24–25 mai. În dorința de a prezenta cititorilor revistei „Lumea" o imagine de ansamblu a drumului străbătut de Organizația Unității Africane în decursul primului său deceniu de existență și a preocupărilor de viitor, prin colaboratorul nostru DIONISIE OLAR am solicitat, la Addis Abeba, un interviu lui NZO EKHANGAKI, secretar general al O.U.A., personalitate de frunte a vieții politice africane, care a răspuns cu multă amabilitate solicitării noastre.

— Am dori, excelență, să ne înfățișați principalele realizări obținute de Organizația Unității Africane care, în cei zece ani de existență, a constituit un puternic instrument de afirmare a aspirației popoarelor africane spre unitate și deplina eliberare a acestui continent.

— Realizările Organizației Unității Africane în domeniile politic, economic, social și cultural sînt numeroase. După părerea mea, însă, una dintre cele mai de seamă realizări ale O.U.A. a fost înregistrată într-un domeniu foarte important, al decolonizării. Este cazul să arăt că, în mai 1963, cînd a fost creată, O.U.A. a constituit un Comitet de eliberare format din nouă state, al căror număr a crescut în prezent la 17, cu scopul de a coordona asistența financiară și materială acordată de către statele membre luptei mișcărilor de eliberare africană împotriva colonialismului și apartheidului. Datorită acestei asistențe multilaterale a O.U.A., a ridicării tot mai hotărîte a popoarelor africane împotriva dominației coloniale, lupta de eliberare a înregistrat victorii remarcabile. Pînă în prezent, au fost eliberate două treimi din teritoriul Guineei-Bissau, o treime din teritoriul Angolei și mai mult de o pătrime din teritoriul Mozambicului. În zonele eliberate, mișcarea de eliberare a lansat programe de reconstrucție, a construit numeroase școli, centre de asistență, a pus bazele unei infrastructuri administrative corespunzătoare, la a cărei activitate masele largi participă în mod efectiv. Aceste realizări au fost constatate de numeroși ziariști, personalități ale vieții culturale, observatori care au vizitat regiunile eliberate ale celor trei colonii portugheze. Misiunea O.N.U., care a fost în Guineea-Bissau în aprilie anul trecut, a prezentat ample dovezi ale înfăptuirilor P.A.I.G.C. atît în lupta de eliberare, cît și în programul său de reconstrucție a țării.

După cum se știe, în aceeași perioadă, în Zimbabwe a continuat lupta armată împotriva minorității rasiste a lui Smith. La fel în Africa de Sud, unde domnește apartheidul, în Namibia și în alte teritorii aflate încă sub dominație străină, lupta de eliberare a început, de asemenea, să se intensifice sub diferite forme, potrivit condițiilor existente în teritoriile respective.

Pe lîngă aceasta, Națiunile Unite și comunitatea internațională în întregul ei au recunoscut, în ultima vreme, legitimitatea luptei celor 30 de milioane de africani oprimați și dezmoșteniți, împotriva colonialismului și apartheidului. La cea de-a 27-a sesiune, Adunarea Generală a O.N.U. a acordat statut de observator mișcărilor de eliberare recunoscute de O.U.A. Mai mult decît atît, Națiunile Unite au hotărît să acorde ele însele ajutor victimelor colonialismului și opresiunii rasiste. Pînă în prezent, U.N.E.S.C.O., O.M.S. și F.A.O. au străbătut un drum lung în elaborarea și înfăptuirea programelor lor de ajutorare a mișcărilor de eliberare, prin intermediul O.U.A. Conferința miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate, care s-a întrunit în Guyana în august 1972, a făgăduit ajutor material mișcării de eliberare. Conferința internațională de sprijinire a victimelor colonialismului și discriminării rasiale care a avut loc la Oslo (aprilie a.c.), prin hotărîrile și recomandările adoptate va sprijini și încuraja și mai mult lupta de eliberare împotriva colonialismului și discriminării rasiale, în special în Africa de Sud, contribuind, astfel, la obținerea unor rezultate tot mai pozitive.

— Prin însăși natura obiectivelor ce și le-a propus, Organizația Unității Africane constituie un instrument de colaborare între toate țările africane și în toate domeniile. În această ordine de idei, care este, după părerea dv., importanța ce se acordă celei de-a X-a aniversări a O.U.A. ? Poate fi ea considerată ca fiind începutul unei noi etape în cooperarea interafricană ?

— Cea de-a X-a aniversare a O.U.A. are pentru noi o importanță capitală. Pe de o parte, ea ne va oferi posibilitatea să procedăm la o examinare atentă a activității noastre în decursul ultimilor zece ani. Ea va reprezenta un examen atent și critic, ce ne va permite, dacă nu să definim noi priorități, în orice caz să reevaluăm mijloacele pe care le-am folosit pînă în prezent pentru realizarea obiectivelor noastre. Pe de altă parte, vom avea prilejul să aruncăm o privire spre viitor și să explorăm căile evoluției organizației. Astfel, putem spune încă de pe acum că, în cursul sesiunii jubiliare, vor fi adoptate o importantă declarație politică, precum și o veritabilă Cartă economică, comercială și monetară a Africii. Importanța acestor documente, care vor fundamenta, în toate domeniile relațiile dintre țările africane, dintre Africa și restul comunității internaționale, este pe măsura evenimentului care le-a generat. Scopul lor este de a face O.U.A. mai eficientă, de a-i scoate și mai mult în evidență prezența sa politică și economică. Prin Carta economică, statele continentului se vor angaja să coopereze între ele, să-și valorifice resursele în folosul popoarelor lor, să-și îndrepte atenția spre dezvoltarea relațiilor africane în toate domeniile.

– Care sînt principalele obiective de viitor ale Organizației Unității Africane ?

– O.U.A. va continua să acorde prioritate decolonizării sub toate aspectele ei. În acest cadru, în afară de obiectivul eliberării celor 30 de milioane de africani de sub jugul colonialismului și discriminării rasiale, Organizația își va concentra atenția asupra consolidării independenței tinerelor state și va planifica cu seriozitate o strategie corespunzătoare pentru decolonizarea Africii în domeniile economic, cultural, ca și în celelalte domenii. Acest fapt este absolut necesar, deoarece, atît timp cît Africa independentă nu-și apără interesele sale vitale și legitime în domeniul economic, ea va rămîne sub influențele neocolonialismului și imperialismului.

Dorim, pe de altă parte, ca în relațiile dintre statele membre ale Organizației să persiste spiritul înțelegerii și colaborării, ca, sub semnul acestuia, să se desfășoare și lucrările apropiatei reuniuni la nivel înalt, căreia îi acordăm, așa cum am spus, o importanță deosebită. Aceasta, pentru că numeroși șefi de state și de guverne își vor da întîlnire la Addis Abeba și vor discuta într-o atmosferă propice principalele probleme ale continentului, vor elabora și adopta hotărîri importante cu privire la consolidarea independenței statelor africane și la dezvoltarea pe o treaptă mai înaltă a mișcării de eliberare națională.

– După cum știți, în primăvara anului 1972 președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a făcut o vizită în opt țări africane, vizită care a constituit o importantă manifestare a prieteniei dintre poporul român și popoarele Africii. Cum apreciați, domnule secretar general, relațiile țărilor africane cu România și perspectivele lor de dezvoltare ?

– Privesc relațiile dintre România și Africa cu optimism. Politica de independență națională, așa cum este ea promovată de Excelența-Sa președintele Nicolae Ceaușescu, coincide foarte precis cu preocupările și obiectivele noastre.

Vizita triumfală pe care a efectuat-o în Africa, acum un an, marele om de stat ce conduce destinele României constituie o dovadă a excelentelor raporturi dintre România și Africa. Am urmărit cu multă atenție și interes această vizită și rezultatele remarcabile obținute în cadrul relațiilor dintre România și țările vizitate de conducătorul român. Întreaga sa desfășurare justifică pe deplin aprecierea mea optimistă că sprijinul poporului român acordat țărilor africane la Națiunile Unite și sub diferite alte forme, sprijin care a fost întotdeauna la înălțimea așteptărilor, va fi tot mai mare în viitor.

Dorința noastră ar fi ca relațiile dintre România și Africa să inspire larg și raporturile pe care le dezvoltăm cu alte țări ale lumii.

„Extinderea, în continuare, a sferelor de colaborare a celor două state, inclusiv în probleme internaționale..."

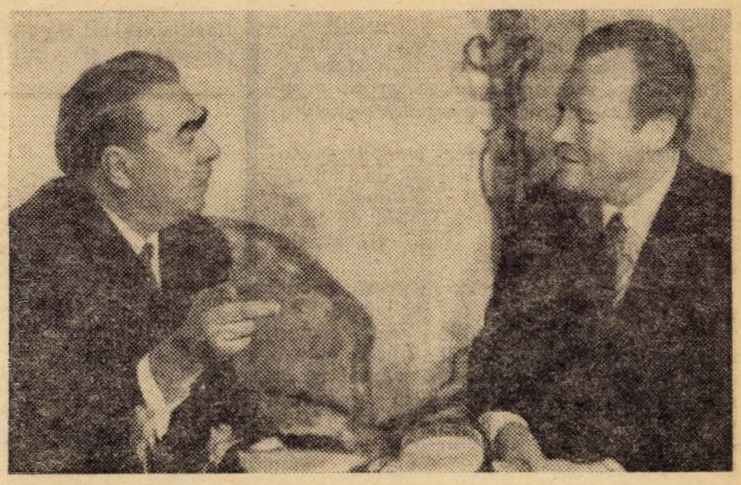

BONN

Întîlnirea sovieto–vest-germană la nivel înalt

Corespondență de la N. S. Stănescu

Între 18 și 22 mai, a avut loc la Bonn, la invitația cancelarului Willy Brandt, vizita secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Ilici Brejnev, în fruntea unei delegații compuse din miniștri și experți sovietici. Cu acest prilej, au avut loc convorbiri de lucru între reprezentanții celor două țări, în vederea dezvoltării relațiilor lor în domeniile economic, cultural, științific și tehnic, ca și în sfera transporturilor. Negocierile au dus la încheierea unor acorduri care creează condiții pentru întărirea colaborării și cooperării dintre Uniunea Sovietică și Republica Federală Germania.

Guvernul Republicii Federale Germania și-a exprimat satisfacția pentru faptul că s-au creat premisele ca această vizită să poată avea loc, considerînd-o drept o dovadă că procesul de destindere și cooperare în Europa capătă o importanță tot mai mare în relațiile dintre statele continentului nostru. Încă din cuvîntarea rostită pe aeroport, la sosirea oaspetelui, cancelarul Willy Brandt a declarat că „popoarele noastre doresc pacea, ne străduim împreună să întărim destinderea și să cooperăm practic. O istorie nedorită a făcut ca acest drum să fie greu, dar noi am pășit înainte pe calea realizărilor". La rîndul său, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. a spus : „Orice vizită într-o nouă țară este interesantă, și un prilej plăcut pentru discuții. Dar, atunci cînd, în afară de aceasta, vizita este legată de rezolvarea unor probleme însemnate, se resimte o satisfacție și mai mare. Am venit aici nu numai cu un mare interes pentru a vedea și asculta, dar și cu conștiința răspunderii legate de noile tratative dintre țările noastre. Am venit pregătiți să aducem o contribuție constructivă, și sperăm că oamenii de stat din Republica Federală Germania vor depune eforturi în aceeași direcție, astfel încît să ajungem la noi rezultate constructive, care să contribuie la întărirea unei păci durabile în Europa".

Convorbirile dintre Leonid Ilici Brejnev și Willy Brandt, între miniștrii de externe ai celor două țări — A. I. Gromîko și Walter Scheel, între miniștrii culturii — E. Furțeva și, respectiv, H. Ehmke, între membrii delegațiilor celor două țări, au creat condițiile pentru o mai strînsă cooperare în multiple domenii.

Acordul privind dezvoltarea cooperării economice, industriale și tehnice încheiat cu prilejul vizitei prevede că guvernele celor două țări vor sprijini lărgirea și adîncirea cooperării în aceste domenii între organizațiile și întreprinderile lor, pe baza avantajului reciproc. Această cooperare privește schimbul de produse — utilaje, mașini și bunuri de consum, ca și punerea în valoare a resurselor celor două țări (materii prime, sursele energetice, tehnologie). Cooperarea are în vedere atît construirea de noi întreprinderi cît și modernizarea unor întreprinderi existente, producerea în comun a unor utilaje și mașini, schimb de patente și licențe, schimb de tehnologii, informații tehnice, precum și formarea de personal tehnic sau perfecționarea calificării acestuia. Cooperarea prevăzută în acord privește relațiile dintre cele două țări, ca și colaborarea pe terțe piețe sau în țări terțe.

Acordul cultural include o gamă largă de direcții ale colaborării între cele două țări : cooperarea între organizațiile de stat, academii, universități și institute de specialitate și școli ale învățămîntului de toate gradele, lărgirea schimbului de delegații culturale și artistice, de savanți, studenți și doctoranzi, ca și schimburi de materiale didactice și filme pedagogice. Acordul prevede cooperarea în sensul depunerii de eforturi ca materialele didactice, publicate de fiecare dintre cele două țări, să reflecte astfel istoria, geografia și

cultura partenerului încît să contribuie la o mai bună înțelegere reciprocă. Unul dintre articolele acordului are în vedere reglementarea recunoașterii reciproce a diplomelor și a titlurilor academice și științifice.

Totodată, la Bonn a fost semnat protocolul-anexă la acordul aerian din 11 noiembrie 1971, prin care „Lufthansa" este autorizată să efectueze, începînd de la 31 iulie 1973, zboruri către Tokio, via Moscova, pe deasupra Siberiei.

În informările sale pentru presă, făcute de două sau chiar trei ori pe zi, purtătorul de cuvînt al guvernului vest-german, Rüdiger von Wechmar, i-a ținut la curent pe ziariști cu desfășurarea vizitei și cu felul pozitiv în care apreciază guvernul vest-german discuțiile purtate. La rîndul său, Leonid Zamiatin, directorul general al T.A.S.S., purtător de cuvînt al părții sovietice, a exprimat satisfacția delegației U.R.S.S. pentru modul constructiv în care evoluează discuțiile dintre cele două țări.

În declarația comună, dată publicității la încheierea vizitei, se subliniază că discuțiile au contribuit la extinderea, în continuare, a sferelor de colaborare a celor două state, inclusiv în problemele internaționale, au deschis perspective dezvoltării active a relațiilor în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural între Uniunea Sovietică și R.F. Germania, în interesele ambelor state. Rezultatele obținute — se spune în declarație —, oferă temei celor două țări să privească spre viitor cu încredere.

La partea consacrată problemelor internaționale, se relevă, între altele, existența unui progres simțitor în procesul de destindere europeană. Totodată, se reafirmă importanța tratatului cu privire la bazele relațiilor dintre R.F. Germania și R.D. Germană pentru destinderea încordării în Europa și este salutată apropiata intrare a celor două state germane în O.N.U. Declarația informează, de asemenea, că a avut loc un temeinic schimb de păreri în problemele referitoare la acordul cvadripartit în problema Berlinului occidental, din 3 septembrie 1971. Cei doi oameni de stat — se afirmă, în continuare — sînt de părere că respectarea strictă și înfăptuirea completă a acestui acord reprezintă premisa esențială a unei destinderi trainice în Europa centrală și a îmbunătățirii relațiilor dintre statele respective, în special dintre U.R.S.S. și R.F. Germania. Abordînd, apoi, tema consultărilor multilaterale pregătitoare de la Helsinki, se exprimă speranța că acestea vor fi încheiate curînd, astfel încît conferința general-europeană să poată fi convocată în viitorul cel mai apropiat și să se desfășoare la nivelul corespunzător însemnătății internaționale a acestei acțiuni.

Din comentariile presei vest-germane, reținem, ca o idee generală, deosebita atenție acordată atît aspectelor politice cît și celor economice ale întîlnirii Brejnev—Brandt. Astfel, „Frankfurter Allgemeine Zeitung" scrie că relațiile dintre U.R.S.S. și Germania federală „sînt, fără îndoială, susceptibile de a fi dezvoltate. Această dezvoltare are mult mai multe șanse de reușită dacă cele două părți vor avea mereu în minte poziția uneia față de cealaltă. Cunoașterea reciprocă stă la baza încrederii reciproce". „Neue Ruhr-Zeitung" scrie, printre altele: „Brandt și Brejnev vor să înmormînteze trecutul și să contureze viitorul, fără a face abstracție de deosebirile dintre ei. Formulele-cheie sînt: schimburile și cooperarea, pacea și destinderea, securitatea și bunăstarea. Acordurile sovieto—vest-germane semnate la Bonn, în dimineața de 19 mai, constituie în acest sens, un bun început".

Berlin. Gemal Biedici (dreapta) și Willi Stoph

Dialog fructuos între Berlin și Belgrad

Corespondență de la Constantin Varvara

Un moment important în dezvoltarea relațiilor dintre R.D. Germană și Iugoslavia a fost marcat, săptămîna trecută, de vizita la Berlin a președintelui Consiliului Executiv Federal al R.S.F.I., Gemal Biedici. Premierul iugoslav a avut convorbiri cu președintele Consiliului de Miniștri al R.D.G., Willi Stoph, și a fost primit de primul secretar al C.C. al P.S.U.G., Erich Honecker.

Firesc, interlocutorii au abordat, în primul rînd, stadiul actual al relațiilor dintre cele două țări și perspectivele intensificării lor. De altfel, raporturile dintre R.D. Germană și Iugoslavia au cunoscut, în ultimul timp, o evoluție ascendentă, înregistrîndu-se progrese în toate domeniile. Însemnate rezultate sînt de consemnat în schimbul de mărfuri, în colaborarea și cooperarea industrială, precum și în investiții comune. Acordul comercial pe termen lung pentru perioada 1971—1975 prevede, comparativ cu acordul precedent, o sporire a schimbului de mărfuri de aproximativ 50 la sută, volumul livrărilor reciproce urmînd să ajungă la aproximativ 4,6 miliarde mărci valută. S-au intensificat, de asemenea, relațiile și contactele în domeniile științei, culturii, artei, învățămîntului, sănătății și sportului.

Referindu-se la bunele relații dintre cele două țări, Biedici arăta, cu prilejul unui dineu oferit de președintele Consiliului de Miniștri al R.D.G.: „Vizita noastră are loc într-un moment al evoluției tot mai favorabile a relațiilor dintre cele două state ale noastre și a hotărîrii lor de promovare multilaterală a colaborării. O astfel de evoluție a relațiilor și o astfel de orientare a celor două state au fost și, tocmai de aceea, pot fi încununate de succes, deoarece ele se bazează pe interesele comune ale țărilor noastre socialiste, pe înțelegere reciprocă și respectarea principiului egalității în drepturi, suveranității, independenței și neamestecului, pe respectarea corespunzătoare a specificului și deosebirii căilor și formelor de edificare a socialismului, a poziției internaționale diferite a celor două țări". Aceste idei dobîndesc girul oficial al celor două guverne în comunicatul dat publicității la încheierea vizitei, în care este exprimată hotărîrea comună de dezvoltare multilaterală a relațiilor bilaterale, care „se bazează pe țelurile comune ale păcii, progresului și ale edificării socialismului și pe principiile respectului reciproc, ale înțelegerii, suveranității, egalității în drepturi, neamestecului și avantajului reciproc".

Situația internațională, cu multiplele și complexele ei aspecte, a ocupat un loc important în discuțiile celor doi șefi de guvern. O atenție deosebită a fost acordată situației din Europa și colaborării pe continentul nostru. Cei doi premieri au exprimat optimismul guvernelor lor față de procesul de destindere a climatului politic european. În acest cadru, problema convocării conferinței general-europene pentru securitate și colaborare s-a înscris la loc de frunte pe agenda convorbirilor celor doi șefi de guvern. Comunicatul arată, în acest sens, că „cele două părți exprimă hotărîrea țărilor lor de a întreprinde toate eforturile pentru a transforma Europa într-un continent al păcii trainice, al securității și colaborării statelor și popoarelor suverane. Ele au subliniat, îndeosebi, hotărîrea guvernelor lor pentru o angajare activă, în continuare, în scopul terminării cît mai repede posibil a pregătirilor, al convocării și încheierii cu succes a conferinței pentru securitatea europeană, creării unui sistem general-european de securitate și colaborare în toate părțile continentului, întăririi încrederii în Europa, ceea ce, fără îndoială, va influența pozitiv situația în celelalte regiuni ale lumii".

Convorbirile dintre cei doi premieri și concluziile acestora înscrise în comunicatul privind vizita președintelui Consiliului Executiv Federal al Iugoslaviei în R.D. Germană se definesc ca o contribuție importantă atît la evoluția ascendentă a relațiilor dintre R.D.G. și R.S.F.I., cît și la eforturile în vederea realizării de noi pași pe calea destinderii și colaborării internaționale.

PARIS

„Antanta cordială" sub semnul problemelor monetare

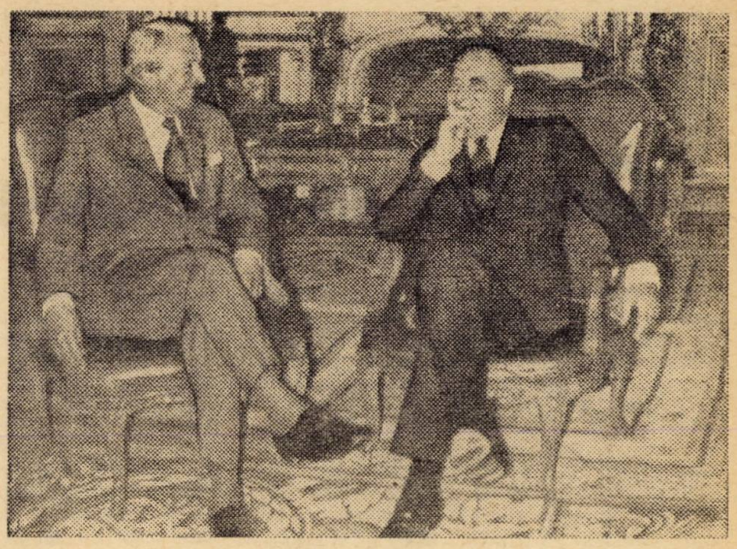

Întîlnire Pompidou-Heath. La ordinea zilei — probleme monetare

Corespondență de la Paul Diaconescu

Premierul britanic a descins, duminică dimineața, la Paris cu o figură jovială. „Prolog de bun augur pentru convorbirile cu președintele Pompidou — s-au întrebat primii observatori — sau satisfacția de pe urma succesului obținut la regata la care a participat cu cîteva ore mai devreme ?" Cunoscut amator al sportului cu pînze, premierul britanic a reușit, în bună măsură, să îndrepte cîrma Angliei — al cărei destin insular s-a definit multă vreme în raport cu orizonturile Atlanticului — către continentul european. Considerat ca unul din principalii artizani ai intrării Marii Britanii în Comunitatea Economică Europeană. Edward Heath a sosit la Paris cu un dosar voluminos, a cărui piesă de rezistență, după cum considera ziarul „Le Monde", pare să fi fost relațiile dintre Europa occidentală și Statele Unite ale Americii.

De altfel, momentul și contextul internațional în care a avut loc întrevederea dintre cei doi oameni de stat au dictat, în bună măsură, conținutul convorbirilor. După cum remarcă majoritatea comentatorilor francezi, întîlnirea Pompidou-Heath nu putea să nu se desfășoare sub semnul a două evenimente ulterioare : apropiata întrevedere a președintelui francez cu președintele Statelor Unite și reuniunea G.A.T.T., care va avea loc în septembrie, la Tokio. La acestea se adaugă un eveniment anterior : propunerile privitoare la o nouă „Cartă atlantică", făcută în urmă cu o lună de Henry Kissinger, consilier al președintelui Nixon. Cu alte cuvinte, întrevederile de la Paris s-au axat, în principal, asupra căutării unor poziții comune, atît față de problemele foarte dificile ale crizei monetare internaționale, cît și în ce privește ofensiva economică și comercială anunțată de Statele Unite.

După cum se știe, la 1 ianuarie 1973 a intrat în vigoare Tratatul de aderare a Angliei la Piața comună. Conform programului stabilit la Conferința la nivel înalt a „celor nouă" din octombrie 1972, la 1 aprilie anul acesta a fost creat Fondul European de Cooperare Monetară. Ambele evenimente au trecut, însă, fără ca lira sterlină să revină la paritatea fixă. A obținut președintele Pompidou precizări în acest sens ? — se întreabă o serie de observatori. Greu de răspuns, întrucît în declarația făcută televiziunii franceze înaintea convorbirilor, premierul britanic s-a arătat foarte rezervat asupra acestui subiect, afirmînd evaziv că lira va reintra în rîndurile monedelor comunității „la momentul cuvenit". Or, pentru partea franceză, întoarcerea la parități fixe de schimb condiționează buna desfășurare și progresele politicii agricole a C.E.E. De aici și preocupările specialiștilor de la Paris, care consideră că fluctuația lirei riscă să blocheze întregul proces comunitar. Acesta a fost, pare-se, unul dintre primele puncte abordate în întrevederile lor de către cei doi oameni de stat. Discutînd problemele reformei sistemului monetar occidental, relatează cercurile informate, situația specială a lirei sterline a fost evocată pe larg, iar premierul britanic a explicat președintelui francez dificultățile pe care le întîmpină pe drumul către restabilirea unei parități fixe.

Problemele monetare dealtminteri „au figurat pe lista de bucate" a dejunului de lucru care, luni la prînz, a reunit în jurul președintelui Pompidou și al premierului Heath pe cîțiva din colaboratorii lor apropiați. Ministrul francez al economiei și finanțelor, Valéry Giscard d'Estaing, a declarat ziariștilor în momentul cînd părăsea palatul Elysée : „Am vorbit despre problemele monetare vest-europene și internaționale. Vederile franceze și cele britanice nu sînt foarte depărtate. Dar este totdeauna util să ne confruntăm punctele de vedere asupra aspectelor în care apar încă deosebiri de apreciere". Cît de multe sînt aceste aspecte și cît de marcate deosebirile de apreciere, nu a precizat ministrul. Se pare că, socot observatorii, cu tot interesul lor major pentru o revenire rapidă a lirei sterline la o paritate fixă, francezii nu vor să „hărțuiască" pe britanici în această privință, luînd în seamă și preocupările de ordin economic ale partenerului și — îndeosebi, poate — atitudinea conciliantă adoptată de Marea Britanie cu prilejul recentei crize de la Luxemburg în chestiunea prețurilor agricole în C.E.E.

Desigur, președintele Pompidou și premierul Heath au evocat, de asemenea, alte probleme, cum sînt : politica regională din cadrul Comunității sau (totuși) politica ei agricolă, probleme asupra cărora cele două țări au o serie de interese divergente, precum și aspecte ale colaborării bilaterale, ca programul „Concorde", proiectul Tunelului sub Marea Mînecii etc. Dar un desen umoristic din „Le Figaro" sugerează adevărata miză a convorbirilor. Sub titlul : „Tunelul de sub Marea Mînecii", președintele Pompidou și premierul Heath își strîng mîinile... pe sub brațul întins al „unchiului Sam". Într-adevăr, comentatorii francezi consideră că o bună parte din cele 9 ore de discuții au fost consacrate evoluției raporturilor Europei apusene cu Statele Unite pe plan politic, economic și financiar. După cum se știe, noua „Cartă atlantică" propusă de consilierul special al președintelui Nixon continuă să preocupe cercurile politice din Franța, care nu acceptă împărțirea răspunderilor sugerată de Statele Unite, „mondiale" ale lor propriI, „regionale" ale țărilor din Europa occidentală. Unii comentatori amintesc că Londra a adoptat o atitudine destul de favorabilă inițiativei americane. Alții notează totuși că ultimele declarații ale unor personalități britanice au adoptat o poziție mai „nuanțată".

În lipsa unui comunicat final, ziarele franceze citează declarațiile făcute de purtătorii de cuvînt ai celor două părți, declarații pozitive dar sobre, prea puțin explicite în ceea ce privește conținutul pozițiilor exprimate de cei doi interlocutori. Este adevărat că — date fiind, pe de o parte, însemnătatea locului pe care l-au ocupat în aceste convorbiri problemele monetare, pe de alta sensibilitatea cunoscută a pieței monetare internaționale — această discreție poate avea drept scop să evite primejdia unor noi manevre speculative. Oricum, primele comentarii pe marginea întrevederilor Georges Pompidou — Edward Heath sînt prudente. În cercurile din capitala Franței se consideră că abia evenimentele ulterioare vor arunca un fascicul de lumină asupra conținutului exact al convorbirilor franco-britanice.

OLANDA

Guvern de centru-stînga

Cea mai lungă criză ministerială din istoria Olandei — 162 de zile — s-a încheiat deci la începutul lunii, prin alcătuirea guvernului — șaisprezece miniștri și cei optsprezece secretari de stat — prezidat de liderul socialist Joop Den Uyl. Totul a reintrat deci în normal. Dar durata-record a crizei și marele număr de membri ai cabinetului reflectă o particularitate a peisajului politic olandez : în condițiile unei multiplicități de partide și grupări, sistemul electoral în vigoare duce la dispersarea voturilor, îngustînd șansele fiecărei formații de a obține o majoritate parlamentară masivă care să-i îngăduie să evite soluția, tradițională, a guvernului de coaliție.

Compoziția noului cabinet reflectă o evoluție semnificativă a electoratului, care și-a găsit expresie în terenul cîștigat de partidele cu orientări progresiste în alegerile din 28 aprilie 1971, confirmat și amplificat de alegerile anticipate din 29 noiembrie 1972, în regresul înregistrat la ambele consultări de partidele confesionale. Blocul de stînga, care dispune în parlament de cincizeci și șase de mandate, deține zece portofolii ministeriale : șapte Partidul Muncii (socialist), două Partidul Politic Radical (disidență catolică de stînga), unul „Democrații '66" (radicali moderați). Cele două partide confesionale care participă la coaliție — Partidul Popular Catolic și Partidul Antirevoluționar (calviniști moderați) — au, cel dintîi patru portofolii, cel de al doilea două. Al treilea partid confesional, creștinii istorici (reformați), a rămas în opoziție. De notat că unul dintre miniștrii P.P.C., titularul departamentului justiției, Van Agt, care a deținut acest portofoliu și în guvernul precedent, este vice-premierul cabinetului Den Uyl : partidul catolic, multă vreme considerat ca „pivotul" vieții politice olandeze, are în parlament — deși la o distanță apreciabilă — cel mai mare număr de reprezentanți după Partidul Muncii (27 față de 43).

Este interesant de consemnat drumul neobișnuit pe care, în ultima etapă și cu succes, l-au parcurs negocierile în vederea constituirii cabinetului. Îndeobște, persoana sau persoanele investite de șeful statului cu funcția de „formatori" ai noului guvern — în cazul de față socialistul Burger și calvinistul antirevoluționar Ruppert — încep prin a stabili împreună cu șefii de partide jaloanele unui program, pentru realizarea căruia caută apoi miniștrii potriviți. De data aceasta, s-a procedat invers : mai întîi, a fost alcătuită echipa ministerială, căreia i-a revenit sarcina de a se pune de acord asupra programului. Inovația s-a dovedit bine inspirată, dacă se ține seamă pe de o parte că, în ceea ce privește obiectivele generale de urmărit, divergențele nu sînt fundamentale între programele partidelor implicate ci privesc mai cu seamă ierarhia priorităților și repartiția fondurilor, pe de altă parte că, în această privință, linia de demarcație între puncte de vedere diferite trece mai degrabă prin interiorul partidelor respective decît între ele. Fapt este că acordul noii echipe ministeriale asupra liniilor directoare ale activității sale s-a realizat într-un timp mult mai scurt decît cel prevăzut, în numai opt ore, și se bazează în mare parte pe „Keerpunt 1972" („Cotitura 1972"), programul blocului tripartit progresist. Observatorii subliniază, dealtminteri, că cei patru miniștri popular-catolici și cei doi calviniști antirevoluționari, adică toți miniștrii din partidele confesionale tradiționale, aparțin aripii de stînga a acestor partide.

Noul guvern olandez. În centru, regina Iuliana și premierul Den Uyl

Ministrul afacerilor externe, socialistul Van Der Stoel, a desfășurat și pînă acum, pe plan parlamentar, ca președinte al comisiei competente, o susținută activitate în domeniul politicii internaționale. Este cunoscut pentru pozițiile sale deseori critice în ceea ce privește politica alianței atlantice. În legătură cu recenta expunere a lui Henry Kissinger despre „o nouă Cartă atlantică", de pildă, Van Der Stoel, încă parlamentar, s-a declarat de acord cu crearea unui organism de contact la nivel de răspunderi superioare între țările vest-europene și S.U.A., dar absolut împotriva ideii ca N.A.T.O. să fie „înzestrat cu un braț economic", adică împotriva conexării dorite de S.U.A. a problemelor politico-militare cu cele economice. Pe de altă parte, Van Der Stoel s-a pronunțat, în repetate rînduri, pentru restrîngerea cheltuielilor militare și canalizarea fondurilor respective către sectoarele sociale.

Problemele sociale și lupta împotriva inflației stau dealtminteri pe primul plan al preocupărilor generale în momentul în care guvernul de centru-stînga, prezidat de Joop Den Uyl, își începe activitatea.

Florica Șelmaru

REFLECTOR

Posibilități ale colaborării iugoslavo — vest-germane

Sub titlul „Ce a avut în vedere Brandt", săptămînalul iugoslav „Viesnik u Sriedu" publică un articol în care se referă la posibilitățile oferite colaborării iugoslavo–vest-germane, de recenta vizită întreprinsă în Iugoslavia de cancelarul Willy Brandt. Bazîndu-se pe declarații făcute în timpul acestei vizite și pe comunicatul comun dat publicității, articolul evidențiază posibilitățile largi existente în folosirea capitalului vest-german în economia iugoslavă, care ar contribui în același timp la reducerea numărului muncitorilor iugoslavi angajați la lucru în străinătate. Săptămînalul relevă două forme principale de utilizare a acestui capital : împrumuturile pe termen lung, pe de o parte, și investițiile comune în întreprinderi iugoslave, respectiv colaborarea între întreprinderile iugoslave și cele vest-germane prin intermediul capitalului vest-german.

În Iugoslavia, arată „Viesnik u Sriedu", există suficiente uzine și întreprinderi – în anumite ramuri economice – ale căror capacități nu sînt folosite pe deplin. O mai bună folosire a lor ar putea crea noi locuri de muncă și ar reduce astfel numărul plecărilor în străinătate, ar crea posibilitatea revenirii în țară a unui număr mare de muncitori iugoslavi. Aceste capacități de producție sînt deja construite, așa încît, practic, nu mai trebuie făcute investiții suplimentare. Rămîne doar să se caute în străinătate partenerii cu care să coopereze întreprinderile iugoslave. În acest scop, a fost înființat pe lîngă Camera Economică Federală un birou special destinat angajării capacităților de producție libere din Iugoslavia. S-au încheiat pînă acum contracte de cooperare cu întreprinderi străine, dintre care un număr de 40 cu întreprinderile vest-germane. Dar, avînd în vedere numărul capacităților disponibile, contractele încheiate, mai ales în ceea ce privește R. F. Germania, sînt puține la număr, în special sub aspectul relațiilor economice iugoslavo–vest-germane foarte dezvoltate.

Amintind că în acest an va avea loc sesiunea Comitetului mixt de colaborare economică, tehnică și științifică cu R. F. Germania, săptămînalul recomandă ca, printre problemele ce urmează să facă obiectul discuțiilor, să se afle formele de angajare a capitalului vest-german în economia iugoslavă, apreciind că ponderea lui este încă mică (30 milioane dolari) comparativ cu cifra de 1 760 000 000 dinari, la cît se ridică suma globală a capitalului străin investit în economia iugoslavă din 1967, anul în care s-au introdus reglementări interne în acest sens.

BUENOS AIRES

La început de drum

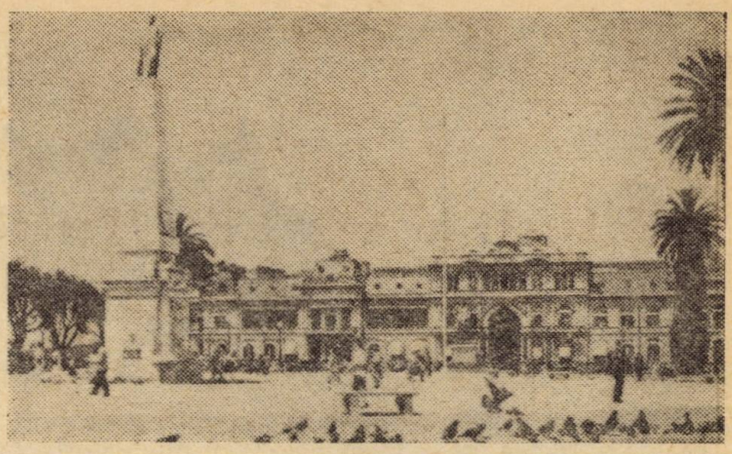

Clădirea guvernamentală

Corespondență de la Eugen Pop

Depășind momentele dificile care s-au ivit după victoria electorală din martie, candidatul justițialist Hector Campora va prelua la 25 mai, în cadrul ceremonialului tradițional, insemnele funcției prezidențiale. Campora va ocupa palatul prezidențial „Casa Rosada", după ce depune jurămîntul de respectare a Constituției în fața noului congres.

Palatul congresului, care domină Avenida „Entre Rios" din centrul capitalei argentiniene, a fost supus, în aceste din urmă săptămîni, unei vaste operații de înfrumusețare și de readaptare la funcționalitate, curmată în urmă cu șapte ani. Cu instalarea lui Campora, se reia firul activității parlamentare în viața politică a țării (coincidența face ca la 25 mai să se împlinească și 120 de ani de la proclamarea constituției argentiniene) și, totodată, se reafirmă — la 18 ani după lovitura de stat care l-a îndepărtat pe fostul președinte Juan Domingo Peron — puternica potențialitate a peronismului, care, în pofida itinerarului său politic sinuos, și-a menținut capacitatea de captare a unei foarte mari părți din opinia publică argentiniană. Așa se explică faptul că Frontul justițialist de eliberare (FREJULI) — denumire oficială a curentelor peroniste reunite — a obținut, cu candidatura lui Hector Campora, indicată de însuși Peron, primul loc la alegerile prezidențiale, asigurîndu-și, de asemenea, o foarte serioasă bază parlamentară și 20 de posturi de guvernator de provincii din totalul de 22.

Fără a intra în amănuntele formelor, adesea complicate, în care au evoluat raporturile dintre conducătorii armatei, în frunte cu Lanusse, și președintele ales Campora, se impune constatarea de fond că, pînă la urmă, ele au luat făgașul corespunzător procesului inițiat, care — datorită viziunii de perspectivă și lucidității principalilor protagoniști ai vieții politice — nu a putut fi deviat de momentele critice ale unor tulburări acute, însoțite de decretarea legii marțiale. Dar ea a fost abrogată în noaptea de 18 spre 19 mai, după ultimul mesaj politic al lui Lanusse, ale cărui idei continuau pe cele ale unui discurs anterior, cuprinzînd angajamentul ferm de a garanta, în calitate de comandant șef al armatei, preluarea puterii de către guvernul constituțional pe care îl va desemna președintele ales. În mesajul său din 18 mai, Lanusse declarase că „ora înfruntării s-a terminat în Argentina și urmează ora dialogului, a acordului pentru care am pledat de doi ani, trecînd peste orice dificultăți de circumstanță".

Această oră a dialogului care, de la 25 mai, va fi condus de Campora, a început de fapt, la 22 mai, cînd președintele ales s-a întîlnit cu reprezentanții principalelor sectoare ale vieții social-politice și economice. Întîlnirea a avut loc în suburbia „Vincente Lopez", în localul aceluiași han unde, în noiembrie anul trecut, Campora s-a întîlnit cu Peron, în timpul scurtei vizite a acestuia în Argentina, elaborînd împreună scenariul noii ascensiuni a Partidului Justițialist. La întîlnirea de la „Vincente Lopez" („Asamblea de la civilidad") din 22 mai au fost invitați conducătorii tuturor formațiilor politice, inclusiv cei ai partidului „Uniunea Civică Radicală", care, la alegerile din martie, s-a afirmat ca a doua forță electorală a țării, precum și reprezentanții „Confederației Generale a Muncii" și ai „Confederației Generale Economice", care grupează cercuri industriale din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii. Ideea acestei reuniuni a fost lansată de Campora într-un discurs rostit la 9 mai, în care „Asamblea de la civilidad" a fost prezentată ca o acțiune izvorîtă din necesitatea „unui acord politico-social", care să constituie „garanția maximă împotriva oricărei încercări de împiedicare sau de slăbire a înaintării națiunii argentiniene spre un destin de măreție, într-un cadru de pace, justiție și libertate". Această concepție asupra viitoarei guvernări se fundamentează pe cinci puncte — participarea neîntîrziată la procesul de apropiere dintre țările latino-americane, avînd ca scop independența economică, justiția socială și afirmarea unei autentice culturi naționale; menținerea în deplină vigoare a garanțiilor și a pozițiilor comune la care se ajunsese (în perioada pregătirii alegerilor) cu alte grupări și coaliții politice, printre acestea fiind partidul „Uniunea Civică Radicală"; concertarea unui armistițiu politico-social, cu participarea organizațiilor muncitorești și a întreprinzătorilor; angajamentul de a respecta Constituția națională; participarea forțelor armate la procesul reconstrucției naționale, în cadrul normelor constituționale.

Analiștii situației din Argentina remarcă în cele cinci puncte ale lui Campora eforturile polarizante ale unei platforme în care se pot distinge elemente ale „pactului de garanții" (document în care justițialiștii și radicalii au solicitat, în iunie 1972, cadrul adecvat pentru desfășurarea alegerilor ce aveau să aibă loc în martie) și ale „acordului de reconstrucție națională" propus de Peron militarilor în octombrie 1972. Iar punctul ultim din planul lui Campora — cel referitor la rolul militarilor în reconstrucția națională — dă răspuns, în forma considerată corespunzătoare de către justițialiști (participarea militară va avea ca normă prevederile constituționale), la un document al armatei în această problemă, dat publicității la începutul acestui an.

În acest cadru, conceput, este evident, cu gradul de elasticitate necesar pentru debutul solid al noii guvernări, vor trebui să fie inițiate transformările — unele din ele cu caracter structural — prevăzute în programul electoral al justițialiștilor. Independența economică a țării, prin eliberarea principalilor factori ai dezvoltării de tutela străină, este un punct programatic esențial. El se va traduce în viață prin naționalizarea comerțului exterior și controlul asupra sectoarelor strategice ale economiei. Totodată, investițiile străine nu vor fi admise decît în cazul cînd ele nu absorb sau nu înlătură capitalurile naționale și nu anulează sau nu limitează controlul național asupra centrelor de decizie fundamentale. În domeniul agriculturii, lozinca „pămîntul factor productiv, nu de profituri" se va traduce în viață prin colonizarea pămînturilor publice și particulare nelucrate și o politică fiscală revizuită în funcție de potențialul productiv real al solului. În sfera progresului social se prevăd o serie de măsuri de îmbunătățire a situației materiale a maselor, în special prin intensificarea măsurilor antiinflaționiste. În cabinetul pe care îl va desemna Campora, ministerul muncii va fi încredințat — afirmă observatorii — unui reprezentant al sindicatelor argentiniene.

Pe plan extern, se preconizează promovarea unei politici de afirmare consecventă a suveranității naționale și, pe această bază, dezvoltarea fără discriminări a relațiilor internaționale ale Argentinei. În numeroase capitale latino-americane se apreciază că, astfel, se va mări debitul curentului inovator din relațiile interamericane, acesta avînd ca trăsătură esențială corelarea eforturilor proprii pentru dinamizarea progresului național cu o politică externă eliberată de orice imixtiune. Faptul că printre oamenii de stat invitați la ceremonialul instalării noului președinte argentinian este și președintele Republicii Cuba este interpretat de comentatori ca un preludiu la reluarea relațiilor cu această țară, ca un indiciu al criteriilor proprii și suverane care vor călăuzi politica externă a președintelui Campora.

Imediat după succesul electoral al candidatului justițialist (la 11 martie), prestigiosul ziar „Clarin" din Buenos Aires scria că „soarta țării depinde acum de rapiditatea și hotărîrea cu care guvernul va înfrunta problemele economice și sociale pe care le-a ridicat națiunea. Se deschide un orizont și, totodată, o răscruce de drumuri".

Prologul instalării noului președinte la „Casa Rosada" pare, acum, să îndreptățească speranța în deschiderea unei căi jalonate de importante transformări în viața social-politică a Argentinei.

reportaj pe glob

SAN MARINO: oameni și evenimente

Rodica Dumitrescu

REPUBLICA SAN MARINO

SUPRAFAȚĂ : 61 km.p.

POPULAȚIA : aproape 20 000 locuitori, dintre care 5 000 locuiesc în capitală. Densitatea — 290 locuitori pe km.p.

CAPITALA : San Marino. Caracteristici — cele trei turnuri : Guaita (La Rocca), Fratta (La Cesta) și Montalle.

ALTE AȘEZĂRI : Borgo, Seravalle, Acquaviva, Faetano,

CĂI DE COMUNICAȚIE : 30 km șosele și o cale ferată electrificată, San Marino—Rimini, de 32 km.

LIMBA OFICIALĂ : italiana.

MONEDA : lira sanmarineză, intrată în circulație la 15.XII. 1972. Se folosește și lira italiană.

STEMA are înscrisă deviza „Libertas perpetua".

DRAPEL : alb-albastru.

CONSTITUȚIA : „Leges statutae" aprobată de Marele Consiliu General (parlamentul) la 8 octombrie 1600.

ECONOMIE : bazată pe agricultură, viță de vie, măslini. Industrie tradițională (exploatări de rocă de construcție și sulfuroase), producție textilă, alimentară și de artizanat. Filatelia (timbre de toate culorile și dimensiunile se găsesc peste tot, chiar și în magazinele alimentare) ocupație ce datează din 1877, contribuie la buget cu 2 miliarde lire.

EXPORT : vinuri, piei, țesături, produse de artizanat.

PRESA : „Nuovo Titano" — bilunar. Organ al Partidului Socialist Sanmarinez.

„La Riscossa" — cotidian. Organ al Partidului Social-Democrat Independent Sanmarinez.

„La Scintilla" — bilunar. Organ al Partidului Comunist Sanmarinez.

„San Marino" — cotidian. Organ al Partidului Democrat-Creștin Sanmarinez.

Părăsim Autostrada del Sole în dreptul Florenței. Depășită Bologna, ajungem la Rimini, stațiune balneară cu renume pe țărmurile Adriaticii. O autostradă ultramodernă cotește brusc la dreapta și săgeți fosforescente indică în noapte : „Spre San Marino". Trecem frontiera fără a încetini măcar, luminile de la „Dogana" (vamă) sînt stinse, nimeni nu ne întreabă nimic. Ne întîmpină, în schimb, iluminat de jos și de sus, un arc întins deasupra șoselei pe care citim : „Bine ați venit pe cel mai vechi pămînt al libertății !" Brusc, peisajul se schimbă. Șoseaua zigzaghează în pantă spre vîrful muntelui Titano, care poartă pe povîrnișurile lui un stat — La Serenissima Republica di San Marino, cea mai mică și cea mai veche republică independentă din lume.

Un ilustru poet modern, Giosué Carducci, autor al discursului privind libertatea perpetuă a Republicii San Marino, aducîndu-i înflăcăratul și entuziastul său omagiu, îi atribuie meritul de a fi păstrat intactă, pentru noua Italie, flacăra libertății romane. Împlinirea unei asemenea meniri istorice n-ar fi fost însă posibilă dacă, așa cum spune legenda, la sfîrșitul secolului III, un dalmat pe nume Marino, tăietor în piatră, nu s-ar fi oprit pe coasta peninsulei italice, unde a găsit posibilitatea să muncească la fortificații portuare. Fervent adept al creștinismului, tînărul Marino, împreună cu prietenul său Leon, cu care-și începuse peregrinările, fug de urmărirea și persecuțiile împăratului Dioclețian, alegîndu-și loc de refugiu Leon — un platou din vecinătatea masivului cu trei piscuri, Marino — masivul însuși. Aici, dalmatul își construiește o capelă, primul edificiu al statului care-i va purta numele și care-și numără vîrsta începînd cu anul 301.

Despre toate acestea ne povestește un sanmarinez : Raffaele Giardi, secretar la Secretariatul de Stat pentru afaceri externe. Ne vorbește cu mîndrie despre curajul, dragostea de muncă, fermitatea și demnitatea acestui popor de tăietori în piatră, artizani și cultivatori care au păstrat intactă, timp de șaptesprezece secole, independența republicii. Independența sanmarinezii și-au cucerit-o definitiv și deplin în 1291 cînd, ridicîndu-se împotriva dominației seniorilor din Romagna și a bisericii catolice, hotărăsc să nu mai plătească tribut nici unui stat, indiferent care ar fi el. Atunci, în 1291, San Marino se proclamă „stat liber și suveran, eliberat de orice dominație".

Și, totuși, cum a reușit această republică, înconjurată din toate părțile de Italia, să-și conserve, de-a lungul secolelor, suveranitatea ? Printre numeroasele explicații pe care istoricii le atribuie acestei supraviețuiri, cea mai circulată este aceea a sărăciei, care ar fi constituit, prin secole, scutul cel mai eficace al acestui popor. Ei bine, cu episodul pe care îl vom relata, vom încerca să demonstrăm că această teză nu poate fi valabilă sau, în orice caz, nu este cea determinantă. Cucerind toată provincia Romagna și sosind la Pesaro la 12 februarie 1797, Napoleon Bonaparte află de existența acestei mici republici care nu intenționa în nici un fel să se plece. Iritat, cere explicații. Este uimit. Înțelege. Trimite imediat ambasador la San Marino pe geometrul Monge, care aduce pe muntele Titano mărturia prieteniei generalului său pentru ideile democratice și principiile libertății pe care acest mic stat le-a purtat prin secole, prietenie concretizată prin ofertă de grîne, arme și teritorii. În fața acestei generozități, sanmarinezii nu-și pierd capul : „Spuneți-i generalului Bonaparte că sîntem recunoscători pentru prietenia și protecția pe care ne-o acordă. Acest lucru ne este suficient. Încredințați-l, totodată, că noi nu dorim să ne extindem modestele hotare și că primim cele patru tunuri și mia de chintale de grîne numai cu condiția să le plătim cu bani din tezaurul nostru public".

Atitudinea prudentă, prevăzătoare și demnă a sanmarinezilor de a rămîne în limitele secularelor frontiere avea să le fie mai tîrziu răsplătită : după căderea lui Napoleon, Congresul de la Viena respectă integritatea și recunoaște suveranitatea micii republici. Așadar, nu sărăcia materială, ci bogăția spiritului, care poartă aici un singur nume — „Libertas" — reprezintă cheia acestei incredibile supraviețuiri în timp și spațiu.

Paginile de istorie legate de această noțiune a libertății sînt tot timpul prezente în memoria interlocutorilor noștri sanmarinezi. Ni se povestește de vara lui 1849, cînd Garibaldi, după înfrîngerea „cămășilor roșii" de către trupele austriece, cere refugiu, care i se acordă, în San Marino. Documentele privind acest moment de istorie sînt păstrate și astăzi cu sfințenie în capitală, unde s-a ridicat primul monument din lume dedicat lui Giuseppe Garibaldi. Sau amintirile mai recente, din timpul celui de-al doilea război mondial, cînd, hitleriștii invadînd Italia, 100 000 de italieni și-au găsit adăpost pe muntele Titano. Numărul refugiaților depășea de cîteva ori pe cel al populației, dar, în ciuda ordinelor comandamentului hitlerist, ei n-au fost predați. Iar

Palatul guvernamental și Piața Libertății

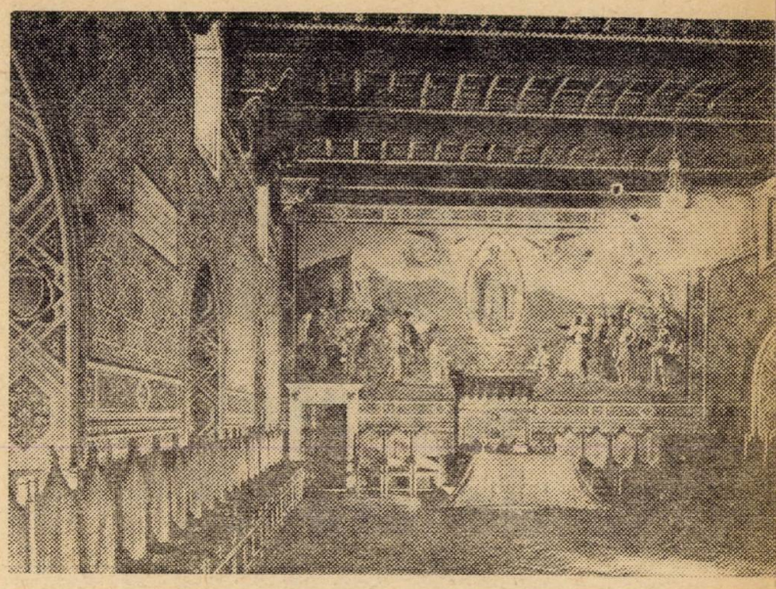

Palatul guvernamental. Sala Parlamentului. În imagine — o frescă înfățișîndu-l pe întemeietorul statului : dalmatul Marino.

„Un popor de tăietori în piatră, artizani și cultivatori..."

trupele naziste, deși au violat frontierele acestui stat neutru, au evitat, totuși, să intre în capitală, pentru a nu crea un nou front de rezistență.

Conduși de Raffaele Giardi, intrăm în Palatul guvernamental (Palazzo del Governo), durat în stil gotic-florentin. Ni se deschide o ușă dincolo de care turiștii obișnuiți (anual, San Marino este vizitat de peste 2 milioane de turiști) n-au acces : „Vă aflați în biroul șefilor de stat" — ne spune Giardi. În birou, totul este dublu : două fotolii de lemn sculptat, două telefoane, două dosare conținînd hîrtii identice, două exemplare ale noului Cod penal aflat în studiu. Doi căpitani-regenți își asumă funcțiile de șef de stat, întotdeauna împreună. Arhivele palatului conservă, de altfel, de la jumătatea secolului al XIII-lea, numele tuturor căpitanilor-regenți ai republicii, întotdeauna doi. Și azi, la fel ca odinioară, numele celor doi șefi de stat sînt anunțate la 1 aprilie și 1 octombrie, în fiecare an. Ca și odinioară, copitanii-regenți nu pot fi reales decît la trei ani după expirarea ultimului mandat. Astăzi, cele două scaune identice din Palazzo del Governo sînt ocupate de democrat-creștinul Francesco Maria Francini II (cifra indică faptul că se află la al doilea mandat) și socialistul Primo Bugli III.

Este duminică, 6 mai. La ora 10,30, grupul de ziariști români este invitat la Palatul Congreselor pentru a asista la deschiderea „Anului judiciar 1973–1974".

Cei doi căpitani-regenți și Congresul de Stat, ales dintre Membrii Marelui Consiliu General (parlamentul), fiind format din 10 membri, fiecare prezidînd un departament administrativ, se află în marea sală a Congreselor. Este prezentat noul Cod penal, care-l înlocuiește pe cel din secolul trecut (1865), pînă acum în vigoare.

După festivitate, GIAN LUIGI BERTI, secretar de stat pentru afacerile externe (ministru de externe) și președinte al Partidului Democrat-Creștin Sanmarinez, precum și REMO GIACOMINI, secretar de stat pentru finanțe și bilanț (ministru de finanțe) și secretar general al Partidului Socialist, răspund cu amabilitate întrebărilor noastre.

Dl Gian Luigi Berti ține să sublinieze de la început semnificațiile istorice ale vizitei pe care, la 25 mai, o va face în țara sa președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu : *„Oricum* — ne spune domnia-sa — *aș fi ținut să vă vorbesc în mod special despre această vizită. O fac însă cu atît mai mult cu cît președintele Nicolae Ceaușescu este primul șef de stat care, în afară de Giuseppe Saragat, ne vizitează țara. Vă dați seama de importanța acestui eveniment, care va fi înregistrat de istoria Republicii San Marino. Convorbirile cu președintele Ceaușescu vor aduce, sîntem convinși, elemente interesante în problemele vieții internaționale, în special în ce privește aspecte legate de viitoarea conferință pentru securitatea europeană. Noi, sanmarinezii, am apreciat întotdeauna și am admirat constanța României în promovarea principiilor de politică externă, principii de independență și suveranitate, de care noi sîntem legați prin toate fibrele ființei noastre.*

Legăturile noastre cu România s-au concretizat prin crearea, în 1967, a celor două consulate. În 1971, a avut loc la San Marino, în cadrul Festivalului teatral al popoarelor, pe care-l organizăm la fiecare doi ani, un festival în întregime românesc, ce s-a bucurat de un enorm succes. Și, apoi, mulți sanmarinezi vizitează România, de unde se întorc entuziasmați. Dorința noastră este ca pe aceste elemente concrete, la care se va adăuga, drept cel mai înalt punct de referință, vizita președintelui Nicolae Ceaușescu, să se bazeze și să se dezvolte în continuare raporturile dintre cele două țări ale noastre".

„Vizita șefului statului român — ne spune Remo Giacomini — *reprezintă confirmarea voinței popoarelor noastre de a dezvolta raporturi bazate pe normele dreptului internațional și nu pe folosirea forței. Noi nu dorim protecția nimănui, dorim însă să trăim potrivit legilor țării noastre, avînd prieteni în lumea întreagă. Iată de ce sosirea președintelui Nicolae Ceaușescu are pentru noi, sanmarinezii, o atît de mare importanță".*

Părăsim „cel mai vechi pămînt al libertății" fără nostalgiile călătorului modern : în numai două zile, am străbătut cu piciorul țara de la un capăt la altul, i-am cunoscut monumentele, istoria, dar mai ales oamenii ei, cei de astăzi. Am înțeles de la acești oameni că țara lor, oricît ar fi ea de mică, are dreptul de a participa, alături de toate celelalte state ale Europei, mari, mici sau mijlocii, la construirea unui nou edificiu continental, fără precedent în istoria lumii, un edificiu bazat pe principiile sacre ale independenței, suveranității, egalității în drepturi, un edificiu care să permită fiecărei țări să se dezvolte în condiții de deplină securitate, la adăpost de orice amestec, amenințare sau presiune din afară.

VARŞOVIA

Folosirea raţională a forţei de muncă

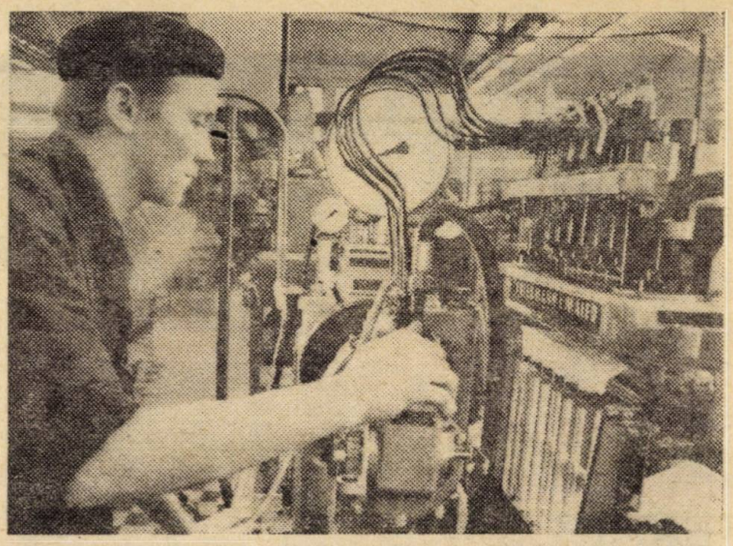

Uzinele „WSK-Mielec", din Polonia, specializate în executarea unor piese de motor

Corespondenţă de la Gheorghe Ciobanu

În coloanele presei poloneze are loc o amplă dezbatere asupra folosirii raţionale a forţei de muncă, asupra politicii de cadre şi a continuei perfecţionări a activităţii partidului în acest domeniu. Biroul Politic al C.C. al P.M.U.P. a avut o reuniune specială consacrată problemei amintite, în cadrul căreia a recomandat efectuarea unei analize minuţioase a utilizării rezervelor de muncă în economia naţională, hotărînd convocarea, în acest scop, a celei de-a IX-a plenară a Comitetului Central.

Faptul că înaltele foruri de partid şi-au canalizat atenţia asupra gospodăririi raţionale a rezervelor de muncă, unei juste politici de cadre şi asupra îmbunătăţirii activităţii organelor şi organizaţiilor de partid în această sferă demonstrează încă o dată — relevă agenţia P.A.P. — importanţa pe care P.M.U.P. o acordă factorului om în dezvoltarea social-economică a ţării, jalonată de hotărîrile celui de-al VI-lea Congres.

În fruntea ziarelor care abordează această problemă se situează organul partidului, „Trybuna Ludu", care, după ce relevă succesele deosebite obţinute în economia naţională în primul trimestru al anului 1973, an hotărîtor al cincinalului, scrie: „Este evident că am fi putut încheia primul pătrar cu rezultate şi mai bune, întrucît sarcinile sporite de plan au fost îndeplinite într-o mare măsură datorită creşterii numărului de angajaţi fără ca această acţiune să fie însoţită de o accelerare corespunzătoare a ritmului productivităţii muncii. La cel de-al VI-lea Congres al P.M.U.P. am adoptat principiul folosirii depline şi raţionale a forţei de muncă, la baza căruia se află teza că resurse umane, deosebit de bogate ale perioadei demografice de vîrf, pot şi trebuie să devină un factor de dinamizare a economiei noastre, mai ales că majoritatea covîrşitoare a tinerilor ce păşesc în etapa producţiei sînt oameni cu o înaltă calificare şi cu mari rezerve de cunoştinţe". În prezent, subliniază ziarul, „principala problemă devine aceea nu cum să găsim mai multe locuri de muncă, ci cum să folosim raţional şi economic forţa de muncă". „Proporţia nejustă din punct de vedere social şi economic dintre cei doi factori ce participă la obţinerea sporului de producţie — creşterea angajărilor şi creşterea productivităţii muncii —, opinează „Trybuna Ludu", nu poate să nu atragă atenţia. Ponderea celui de-al doilea factor este insuficientă atît în ceea ce priveşte necesităţile economiei naţionale cît şi posibilităţile obiective existente. În această tendinţă nedorită îşi găsesc expresia o serie de fenomene negative care ne determină să afirmăm că în economia poloneză se înfăptuieşte principiul deplinei angajări a forţei de muncă, dar nu se îndeplineşte încă principiul distribuirii raţionale a cadrelor".

„În cel de-al treilea an al cincinalului, care are o importanţă hotărîtoare pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor îndrăzneţe, scrie ziarul, sîntem obligaţi să înfăptuim consecvent principiile folosirii raţionale a cadrelor. La conferinţa din noiembrie a activului de partid din întreaga ţară, ne-am propus drept ţel să obţinem în acest an ridicarea productivităţii muncii cu peste 8 la sută. Pentru înfăptuirea acestei sarcini decisive, vor fi adoptate măsurile pe linia raţionalizării folosirii forţei de muncă. La acest scop, sînt necesare intensificarea activităţii organelor centrale şi a consiliilor populare, definitivarea măsurilor iniţiate de Ministerul Muncii, Salariilor şi Prevederilor Sociale, precum şi reorganizarea organelor locale de plasare a forţei de muncă. Cu siguranţă că frontul principal de luptă pentru angajarea raţională se va desfăşura în întreprinderi, cu siguranţă că tocmai de măsurile ce se vor adopta aici va depinde rezultatul acestei lupte".

„Trybuna Ludu" conchide: „În felul acesta, distribuirea raţională a cadrelor depinde de întregul complex al măsurilor conducerii fiecărei întreprinderi, fiecărei organizaţii de partid. În legătură cu aceasta, trebuie concentrată atenţia asupra productivităţii muncii. Astfel, sînt necesare condiţii în care fiecare lucrător harnic să vrea şi să poată munci în conformitate cu năzuinţele şi calificarea sa, condiţii în care colectivul să excludă din rîndurile sale pe cei ce nu sînt conştiincioşi, pe plimbăreţi şi chiulangii".

Aceeaşi temă este dezbătută şi de alte ziare, printre care „Zolnierz Wolnosci", care-şi concentrează atenţia asupra ridicării calificării cadrelor şi a eficienţei folosirii lor. Menţionînd progresul realizat în sfera creşterii continue a calificării, ziarul subliniază, totodată, că politica de pregătire a cadrelor nu este totdeauna coordonată cu necesităţile economiei, manifestîndu-se carenţe şi în folosirea specialiştilor. „Astfel, în unele întreprinderi şi instituţii, inginerii, economiştii şi medicii irosesc aproape 30 la sută din timpul rezervat muncii lor pentru efectuarea unor lucrări de ordin administrativ. Un alt fenomen negativ în domeniul folosirii nejuste a cadrelor este reprezentat de sporirea continuă a angajărilor drept un mijloc universal de înlăturare a dificultăţilor din întreprinderi. O asemenea tendinţă nu numai că are efecte negative asupra rezultatelor economice ale unităţilor, dar şi influenţează direct asupra disciplinei sociale prin sporirea numărului de absenţe nemotivate, prin folosirea incompletă a timpului de lucru, prin creşterea fluctuaţiei cadrelor". Şi „Zolnierz Wolnosci" conchide: „Pentru a contracara aceste fenomene, prin alegerea justă a cadrelor, distribuirea şi folosirea lor adecvată în procesul social al producţiei, organizaţiile de partid, de sindicat şi de tineret, conducerile administrative trebuie să facă o analiză complexă a utilizării potenţialului existent de producţie şi să adopte măsuri adecvate".

Asupra politicii de perspectivă de pregătire şi folosire a cadrelor atrage atenţia într-un comentariu agenţia P.A.P., care menţionează necesitatea elaborării unor instrumente economice şi sociale care să satisfacă aceste deziderate. Astfel, sînt relevate o politică planificată de angajări ale absolvenţilor şcolilor de diferite tipuri, atragerea prin stimulente economice a cadrelor în industria regiunilor unde există o penurie a lor, extinderea reţelei şcolare profesionale în directă interdependenţă cu necesităţile economiei.

O justă folosire a cadrelor, opinează agenţia poloneză de presă, reclamă modificări de substanţă în structura învăţămîntului şi, în cadrul său, a învăţămîntului profesional, în ceea ce priveşte pregătirea şi perfecţionarea cadrelor în directă concordanţă cu exigenţele tehnicii în continuu progres. Actuala perioadă se caracterizează printr-o creştere permanentă a calificării profesionale a oamenilor muncii. În 1970, peste 60 la sută din numărul lucrătorilor din economie aveau o calificare, iar la sfîrşitul cincinalului proporţia va fi de 70 la sută. Întrucît creşterea calificării, relevă agenţia P.A.P., „nu este întotdeauna însoţită de deplina utilizare a acestor cadre, ea trebuie să constituie obiectul apropiatei plenare".

Toate problemele amintite, de o importanţă majoră pentru traducerea în viaţă a programului de dezvoltare accelerată social-economică a Poloniei, îşi vor găsi o largă reflectare, la nivelul ponderii lor, în cadrul viitoarei plenare a C.C. a P.M.U.P.

Definirea agresiunii — problemă a contemporaneității

La Geneva își desfășoară în aceste zile lucrările grupul de lucru al Comitetului special pentru definirea agresiunii. Precizarea conceptului de agresiune și adoptarea, de comun acord, a definiției agresiunii prezintă o deosebită importanță, o atare definiție putînd constitui un instrument juridic internațional eficient, în măsură să descurajeze un agresor potențial și să contribuie la promovarea unui climat de pace în lume.

Răspunzînd interesului unui număr de cititori, publicăm mai jos unele date esențiale însoțite de interpretarea ce trebuie dată astăzi acestei probleme de netăgăduită actualitate.

Aurel Preda

Definirea conceptului de agresiune și enunțarea nelimitativă a actelor de agresiune — din ce în ce mai periculoase pe măsura dezvoltării și perfecționării arsenalelor militare — se integrează în lupta popoarelor pentru pace, pentru întărirea securității internaționale, pentru progres în lume.

Aplicarea și respectarea neabătută a principiilor unanim admise ale dreptului internațional — care interzic actele de agresiune, amestecul în treburile interne ale unui stat, folosirea forței sau amenințarea cu forța în relațiile internaționale — constituie singura cale pentru dezvoltarea de relații prietenești între state, de îmbunătățire a climatului internațional, oferind în același timp garanții de securitate fiecărui stat. Viața a arătat că soluțiile impuse prin forță nu pot fi durabile, că viabile sînt doar acele relații interstatale care au drept suport normele dreptului și moralei și care izvorăsc din imperativul dezvoltării libere a popoarelor, din dreptul sacru, inalienabil și imprescriptibil al națiunilor de a-și hotărî singure soarta, în afara oricărui amestec extern. Acestea sînt rațiunile pentru care elaborarea riguros științifică a definiției agresiunii își are, credem, locul său distinct în cadrul eforturilor care se fac de către comunitatea internațională în scopul de a descuraja folosirea forței, de a găsi căile și metodele cele mai eficiente pentru menținerea păcii și securității internaționale.

Problema definirii agresiunii a implicat încă de la începuturile ei obligația, deopotrivă teoretică și practică, de a face distincția între războaiele de apărare și cele de agresiune. Încă din timpul orînduirii sclavagiste — în ciuda faptului că sub această orînduire, precum și sub cele ce i-au urmat, orînduirile feudală și capitalistă, războiul a fost instrumentul principal de rezolvarea a diferendelor dintre state — problema a suscitat un netăgăduit interes. Începînd cu secolul XVII, termenul de agresiune este des folosit în discursurile unor oameni politici europeni, între care se disting în primul rînd cei britanici, mai ales în perioada războiului cu Franța revoluționară*.

Primul act normativ edictat de puterea muncitorilor și țăranilor, instituită în Rusia ca rezultat al Marii Revoluții din Octombrie, avea să marcheze un punct de cotitură în abordarea acestei idei. Decretul asupra Păcii din 8 noiembrie 1917 a declarat războiul de cotropire drept cea mai gravă crimă împotriva omenirii.

În perioada interbelică, Liga Națiunilor a constituit cadrul propice al eforturilor unor state, între care și România, pentru elaborarea unor instrumente juridice eficiente a căror finalitate s-a dorit a fi excluderea agresiunii din arsenalul politico-juridic internațional. În acest sens, au fost elaborate proiectul Tratatului de asistență mutuală (1923), Protocolul de la Geneva privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale (1924), Declarația asupra războiului de agresiune (1927) etc. Aceste documente califică războiul drept crimă internațională, dar nu instituie un sistem de sancțiuni capabil să asigure respectarea lor.

O importanță deosebită prezintă cunoscutul Pact de la Paris (Briand—Kellogg) din 1928, primul tratat internațional — și astăzi în vigoare — prin care este interzisă recurgerea la război pentru rezolvarea conflictelor internaționale sau înfăptuirea politicii naționale. Pe aceeași linie se situează Convențiile pentru definirea agresorului, încheiate la Londra, precum și Pactul Saavedra—Lamas, întocmit la Rio de Janeiro în 1933.

Carta O.N.U., semnată într-o perioadă în care cea de a doua conflagrație mondială continua să secere vieți omenești și să producă pagube imense popoarelor, reprezintă fără îndoială un progres important față de aceste anterioare înțelegeri internaționale multilaterale. Carta O.N.U. exprimă hotărîrea popoarelor de a scoate definitiv recursul la forță dintre mijloacele acțiunilor politice internaționale; documentul nu se limitează doar la enunțarea interzicerii agresiunii, ci conține principii și norme al căror ansamblu sintetizează un minim de legalitate internațională necesar menținerii păcii și securității internaționale.

Sistem normativ și instituțional de prevenire și reprimare a agresiunii, Carta se pronunță ferm împotriva războiului de agresiune, îl scoate în afara legii și proclamă obligația statelor de a-și rezolva diferendele exclusiv prin mijloace pașnice, interzicîndu-se categoric folosirea forței și amenințarea cu forța. Deși în diferite capitole ale documentului semnat la San Francisco se vorbește despre agresiune, aceasta nu este însă definită ca atare, ceea ce a făcut necesară reluarea eforturilor pentru definirea agresiunii.

Este greu de pretins, desigur, că realizarea acestui obiectiv, luat izolat de complexul factorilor politici contemporani, ar fi suficient spre a împiedica declanșarea unui război de agresiune. Totuși, adoptarea unei definiții a agresiunii unanim acceptată de state ar fi de natură să adauge un element de certitudine promovării legalității internaționale și să ofere totodată criterii științifice de calificare a unor astfel de acte ori de cîte ori s-ar produce, indiferent de cel ce le săvîrșește și de cel împotriva căruia sînt îndreptate.

Acestea au fost, credem, motivele pentru care problema incriminării agresiunii pe plan politico-juridic a continuat să figureze pe aproape toate agendele sesiunilor Adunării Generale a O.N.U.

Inițiativele întreprinse în acest sens, în anii 1950—1956, la O.N.U., de către țările socialiste au avut de înfruntat, în condițiile „războiului rece", împotrivirea unor state occidentale, care au susținut ideea imposibilității elaborării unei definiții a agresiunii. Repunerea în discuție a acestei teme în 1967, de către U.R.S.S., cu sprijinul altor state socialiste, printre care și Republica Socialistă România, avea să conducă la înființarea Comitetului special al O.N.U. pentru problema definirii agresiunii, alcătuit din 35 de state. Prin rezoluția 2330 (XXII), Adunarea Generală a O.N.U., apreciind că există o „convingere larg răspîndită că o definiție a agresiunii ar avea o importanță considerabilă pentru menținerea păcii internaționale și pentru adoptarea de măsuri eficace în conformitate cu Carta O.N.U. pentru prevenirea actelor de agresiune", a încredințat Comitetului special mandatul de a „examina toate aspectele problemei, pentru ca să poată fi pregătită o definiție a agresiunii adecvată" și de a supune Adunării Generale un raport care să reflecte punctele de vedere ce vor fi exprimate și propunerile ce se vor face.

Comitetul special s-a întrunit pînă în prezent în cinci sesiuni: Geneva (1968), New York (1969), Geneva (1970), New York (1971), New York (1972). Dezbaterile, care au înregistrat la început (1968) opoziția unor state occidentale față de ideea elaborării definiției agresiunii, au evoluat treptat; fără a se fi eliminat complet toate dificultățile, aceste dezbateri s-au integrat într-un proces care tinde la apropierea pozițiilor și punctelor de vedere ale statelor participante. S-a ajuns, astfel, ca în 1970, la sesiunea a III-a a Comitetului special, să se constate acordul privitor la elaborarea unei definiții „general acceptabile".

Sesiunile care au urmat au evidențiat lărgirea neîncetată a cercului statelor

*) The War Speeches of William Pitt the Younger (3rd ed., Oxford, 1940), citat de Ian Brownlie (International Law and the Use of Force by States, 1963).

RASPUNDEM CITITORILOR

care apreciază elaborarea unei definiţii a agresiunii ca o necesitate a timpurilor noastre, ca un pas înainte în acţiunea de codificare a dreptului internaţional şi un mijloc important de întărire a sistemului securităţii colective stabilit prin Carta O.N.U. Apreciind progresele realizate de Comitetul special în 1971, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat rezoluţia 2781 (XXVI) prin care, „considerînd că este urgent ca lucrările Comitetului special să fie încheiate cu succes şi că este de dorit ca definiţia agresiunii să se realizeze cît mai curînd posibil", a prelungit mandatul Comitetului şi a hotărît ca acesta să-şi reia lucrările în anul 1972.

Sesiunea din anul 1972 a Comitetului special a înregistrat noi paşi în direcţia cristalizării elementelor structurale ale definiţiei agresiunii, în sensul că aceasta să cuprindă un enunţ general al agresiunii, lista nelimitativă a actelor de agresiune, precum şi texte privind consecinţele juridice ale agresiunii. La această sesiune, în *enunţul general,* s-a admis că „agresiunea este folosirea forţei armate (în orice mod s-ar exercita)* de către un stat împotriva integrităţii teritoriale (suveranităţii) sau independenţei politice a unui alt stat sau în orice alt mod incompatibil cu Carta Naţiunilor Unite". (S-a propus să se adauge textul următor : „Expresia integritate teritorială cuprinde apele teritoriale şi spaţiul aerian".)

Enunţul general, elaborat în termenii de mai sus, are nevoie, după părerea noastră, de unele completări. Delegaţia română, ca şi delegaţiile altor ţări au insistat să se dea definiţiei agresiunii o formulare cît mai largă, pentru a include incriminarea tuturor actelor de folosire a forţei împotriva altui stat. Astfel, delegaţia ţării noastre s-a pronunţat în favoarea includerii în enunţul general a principiului suveranităţii, ceea ce ar exclude posibilitatea unor interpretări potrivit cărora folosirea forţei armate împotriva unui stat, în cazul în care nu ar afecta „integritatea teritorială" sau „independenţa politică", nu ar fi agresiune. De asemenea, delegaţia s-a pronunţat în favoarea precizării că „integritatea teritorială include apele teritoriale şi spaţiul aerian". Definirea agresiunii impune cu necesitate indicarea situaţiei în care folosirea forţelor armate este legitimă. În acest sens, definiţia trebuie să cuprindă referiri la dreptul de legitimă apărare individuală sau colectivă, care nu poate fi exercitat de către un stat decît în eventualitatea unui atac armat declanşat de către un alt stat sau grup de state împotriva sa (agresiune armată) şi numai în condiţiile prevăzute de articolul 51 din Carta Naţiunilor Unite.

Printre formele de agresiune armată, la sesiunea Comitetului special din anul 1972, au fost menţionate invadarea sau atacarea teritoriului unui stat de către forţele armate ale unui alt stat, bombardarea de către forţele armate ale unui stat a teritoriului unui alt stat sau folosirea oricăror arme (inclusiv a armelor de distrugere în masă) de către un stat împotriva teritoriului unui alt stat etc. În legătură cu folosirea armelor de distrugere în masă, mai multe delegaţii, între care şi delegaţia română, au subliniat necesitatea formulării unui paragraf care să reafirme caracterul ilicit al folosirii acestor arme. Delegaţia română a propus elaborarea unui text care să prevadă obligaţia statelor de a nu folosi şi de a nu ameninţa cu folosirea armelor de distrugere în masă, în nici un caz şi în nici o împrejurare, îndeosebi împotriva ţărilor care nu posedă astfel de arme.

Deşi la ultima sesiune a Comitetului special s-au obţinut progrese în ce priveşte formularea unor elemente ale definiţiei agresiunii, totuşi, textele prezentate oglindesc diversitatea de păreri care mai persistă în ceea ce priveşte, de pildă, următoarele : folosirea indirectă a forţei, incidentele minore, problemele anterităţii şi intenţiei agresive, dreptul popoarelor la autodeterminare, consecinţele juridice ale agresiunii. Definitivarea formulărilor, clarificarea înţelesului unor noţiuni, elaborarea unei definiţii general acceptate a agresiunii, ar oferi un criteriu de apreciere a conduitei şi responsabilităţii statelor faţă de obligaţiile ce le revin, potrivit Cartei O.N.U., şi ar constitui, totodată, un element de descurajare pentru agresorul potenţial. Oferind un temei de drept în plus pentru deciziile politice care se adoptă în cadrul O.N.U., definirea agresiunii ar contribui la eliminarea posibilităţii de a se încerca justificarea unor acte agresive, la adăpostul impreciziei prevederilor Cartei O.N.U. În acest context, definiţia agresiunii ar fi, îndeosebi pentru ţările mici şi mijlocii, un instrument util şi eficient.

Vital interesată în edificarea de relaţii prieteneşti şi de colaborare între popoare, România, stat membru al Comitetului special, vede în elaborarea unei definiţii a agresiunii unul din mijloacele menite să contribuie la realizarea acestui obiectiv. În răspunsul transmis Secretarului general al O.N.U., la recomandările cuprinse în rezoluţia 2606 (XXIV) a Adunării Generale, guvernul român arăta că „la întărirea securităţii internaţionale ar contribui şi elaborarea unei definiţii general acceptate a agresiunii". Acţionînd în acest spirit, delegaţiile române la sesiunile Comitetului special şi ale Adunării Generale s-au pronunţat constant în favoarea elaborării unei definiţii a agresiunii general acceptabile, care să ducă la eliminarea recursului ilicit la forţă armată, sub orice formă s-ar săvîrşi. Definiţia agresiunii trebuie să contribuie la edificarea legalităţii şi securităţii internaţionale.

La baza poziţiei adoptate de Republica Socialistă România stau principiile politicii noastre externe, expuse cu claritate de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al P.C.R., în Raportul la Conferinţa Naţională a P.C.R. : „Să se statueze că orice încălcare a principiilor de egalitate, orice amestec în treburile interne ale altor state, şi îndeosebi a ţărilor mici şi mijlocii, vor fi considerate drept acte îndreptate împotriva păcii şi umanităţii. Să se recunoască dreptul sacru al tuturor ţărilor la libertate şi suveranitate, dreptul lor legitim de a se apăra cu toate mijloacele, inclusiv cele militare, împotriva oricăror încălcări ale acestui drept. Toate ţările şi, în primul rînd, ţările mari să declare că vor renunţa la forţă şi la ameninţarea cu forţa împotriva altor state, inclusiv la folosirea armelor nucleare şi a rachetelor".

*) Asupra expresiilor din paranteze nu există încă un consens al tuturor delegaţiilor.

Complotul împotriva lui Amilcar Cabral

Răspunzînd interesului exprimat în scrisorile mai multor cititori în legătură cu ancheta privind complotul căruia i-a căzut victimă patriotul guineez, Amilcar Cabral, reproducem, după săptămînalul londonez „The Sunday Times", un articol recent privind primele constatări ale anchetei. Autorul articolului, BASIL DAVIDSON (a colaborat la „Lumea"), este un apreciat cunoscător al mişcărilor de eliberare africane.

După moartea lui Cabral, s-a vorbit despre „un conflict intern serios" şi despre „dezorientare" în rîndurile Partidului African al Independenţei din Guineea şi Insulele Capului Verde (P.A.I.G.C.). Deşi ultimele ştiri au spulberat asemenea afirmaţii, misterul se menţine : cine l-a ucis pe Cabral şi pentru ce ?

Dacă mai multe elemente ale acestui complot sinistru şi dramatic rămîn obscure, toate dovezile existente, inclusiv mărturisirile asasinilor capturaţi, aruncă suficientă lumină pentru a dezvălui originile complotului şi pentru a identifica mobilurile şi caracterul complotiştilor.

Povestea începe în martie 1962. Poliţia portugheză a arestat în capitala ţării, Bissau, mai mulţi activişti ai P.A.I.G.C. Printre ei se afla un anume Momu Touré. Apoi, nu s-a mai auzit nimic despre Momu şi despre ceilalţi, pînă în 1969, cînd au fost puşi în libertate, după ce şi-au declarat în mod public fidelitatea faţă de Portugalia.

În 1969, multe se schimbaseră în Guineea-Bissau. În ianuarie 1963, patrioţii îşi începuseră operaţiunile armate. În mai 1964, trei generali portughezi fuseseră concediaţi pentru că nu reuşiseră să-i înfrîngă pe partizani. Lisabona a acordat generalului Arnaldo Schultz depline puteri civile şi militare ; dar la plecarea sa, patru ani mai tîrziu, partizanii erau mai puternici ca oricînd. Apoi, a fost numit actualul comandant şi guvernator, generalul Antonio Spinola, ofiţer de cavalerie.

Spinola a apreciat că mijloacele militare nu vor fi suficiente pentru a înfrunta P.A.I.G.C. El a recurs la diversiunea politică şi a proclamat cu surle şi trîmbiţe un program de „reconciliere" cu africanii, care, a afirmat el în repetate rînduri, vor obţine tot felul de avantaje — cu condiţia să întoarcă spatele lui Cabral şi P.A.I.G.C. Gesturile sale în această direcţie au mers

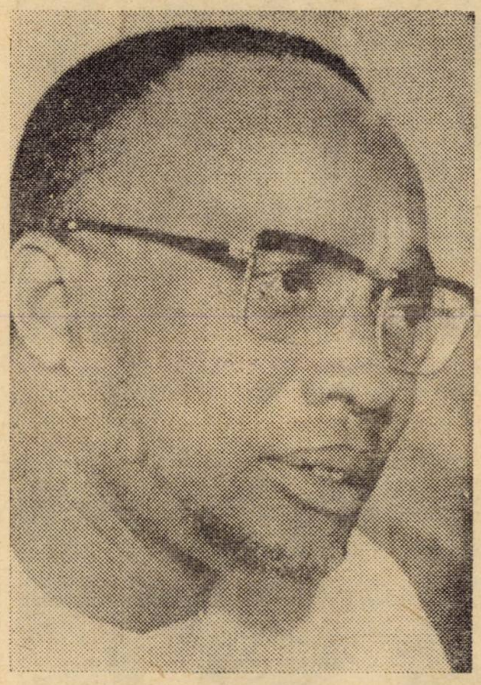

pînă acolo încît a oferit musulmanilor mijloace de transport spre Mecca, ceea ce trebuie să-i fi făcut pe predecesorii săi ultracatolici să se răsucească în morminte.

Dar a devenit repede evident că acest program avea şanse de reuşită numai dacă P.A.I.G.C. ar fi fost distrus. Atîta timp cît patrioţii se aflau acolo, liberi în pădurile lor, sau în clandestinitate la Bissau, orice şcoală pentru africani construită de Spinola era o propagandă directă pentru P.A.I.G.C., deoarece, aşa cum îşi dădea seama oricine, fără presiunea acestui partid nu ar fi fost lansat niciodată un program pentru îmbunătăţirea situaţiei din Guineea. În cazul acesta, cum putea fi oare distrus P.A.I.G.C. ?

Înfrînt din punct de vedere militar, Spinola a adoptat o apreciere greşită, caracteristică portughezilor, asupra forţei inamicului său. El era convins că P.A.I.G.C. poate fi imobilizat printr-o dublă lovitură care ar decapita conducerea lui şi, concomitent, ar submina principala lui bază de sprijin logistic, considerată pe drept cuvînt a fi actualul regim din Guineea (Conakry), sub preşedinţia lui Ahmed Sekou Touré.

În noiembrie 1970, o forţă portugheză de comando a debarcat pe fişia îngustă de pămînt pe care se ridică oraşul Conakry. Obiectivul ei imediat era asasinarea lui Sekou Touré şi a lui Cabral. Locuinţa lui Sekou Touré a fost avariată cu grenade şi puşti-mitraliere, dar el nu se afla acolo. Mica vilă a lui Cabral a fost deteriorată de o grenadă, după care grupul de atacanţi a intrat în panică şi a fugit înapoi la bărci. Soţia lui Cabral, Ana, era cît pe-aci să fie ucisă. Cabral se afla în Europa.

Cabral mi-a spus mai tîrziu că, după părerea sa, atacul se va repeta, poate sub forma unor bombardamente aeriene. După aceste evenimente, el avea motive întemeiate să considere că viitorul atentat împotriva vieţii sale va fi efectuat de „dezertori" din rîndul trupelor portugheze din Bissau — adică oameni care serviseră, anterior, Portugalia. Una din tristele ironii în legătură cu moartea sa este că, în martie 1972, a adresat P.A.I.G.C. un avertisment în care prevedea, aproape punct cu punct, ceea ce urma, într-adevăr, să se întîmple.

Acum se poate vedea că acest plan se afla deja în stadiul iniţial. În 1970, înainte de raidul de la Conakry, Cabral şi colegii săi au fost surprinşi, apoi încîntaţi, să afle că vechiul lor tovarăş din 1960, Momu Touré, care petrecuse atît de mulţi ani într-o închisoare portugheză, doreşte să li se alăture din nou. L-au primit cu prudenţă, dar, ulterior, şi-au slăbit precauţiile.

Momu a spus o poveste plauzibilă : „mărturisise" pentru a scăpa de închisoare, dar, de fapt, nu renunţase niciodată la convingerile sale. Era însoţit de Aristides Barbosa, Momu a garantat pentru el, şi Barbosa a afirmat, de asemenea, că „a fugit" de la portughezi, după multe suferinţe. Aceste suferinţe fuseseră reale, dar relatările celor doi nu corespundeau adevărului. Astăzi se ştie că, în cursul anului 1969, amîndoi au activat ca informatori portughezi la Tarrafal, în Insulele Capului Verde. După ce şi-au dovedit loialitatea faţă de portughezi, au fost instruiţi la Bissau şi trimişi la Conakry pentru a se infiltra în aparatul de sprijinire a P.A.I.G.C.

După ce s-au apropiat, la Conakry, de P.A.I.G.C., Momu şi Barbosa au început să caute adepţi. De la Bissau, portughezii au trimis alţi cîţiva „dezertori" de acelaşi fel, care au reuşit să atragă cîţiva indivizi ce încălcaseră normele stricte de moralitate cerute de P.A.I.G.C.

În 1971, aceste discuţii au ajuns la cunoştinţa aparatului de securitate al P.A.I.G.C., iar Momu şi Barbosa, judecaţi pentru fracţionism rebel, au fost întemniţaţi în mica închisoare a P.A.I.G.C. din Conakry. Dar complotul nu a fost descoperit şi nici zădărnicit. Aparatul de securitate al P.A.I.G.C. a acţionat prea lent, iar Cabral, care prefera totdeauna să folosească metode de reabilitare şi nu de pedepsire, a fost prea indulgent.

Antecedentele principalilor patru „nemulţumiţi" arată cum a fost posibilă asasinarea lui Cabral. Printre ei se afla Innocencio Cani. Comandant al uneia din ambarcaţiunile P.A.I.G.C. ale căror echipaje făceau antrenament la Conakry şi care erau ancorate în port, Cani a fost găsit vinovat, în 1971, de a fi vîndut la bursa neagră un motor de ambarcaţiune. Dar el şi-a recunoscut vinovăţia şi a fost iertat. Avea să fie unul din principalii asasini.

Al doilea era Joao Tomas, cîndva comandant de unitate în interiorul Guineei-Bissau, dar găsit vinovat de legături cu portughezii. Această vină ar fi meritat pedeapsa cu moartea. Dar Cabral s-a opus. Tomas a fost condamnat la zece ani muncă silnică. În septembrie 1972, Cabral l-a pus în libertate. După patru luni, Tomas avea să fie unul dintre asasini.

Un al treilea „nemulţumit" era Mamadu Ndiaje, om cu antecedente bune în luptă, dar care manifestase, în ultimul timp, o preferinţă intolerabilă pentru viaţa uşoară în spatele frontului. La 9 decembrie, într-o tabără de antrenament din Guineea-Bissau, unde mă aflam din întîmplare, Cabral l-a dojenit cu asprime şi i-a ordonat să se înapoieze pe front. Ndiaje, pe atunci administrator al taberei, s-a plîns că este bolnav. Cabral i-a răspuns: „Pleacă la Conakry să te îngrijeşti şi pînă atunci, deoarece nu pari prea bolnav, preia comanda gărzii de la sediul partidului". În felul acesta, s-a dovedit că complotiştii au putut conta pe garda de la sediul P.A.I.G.C. şi de la vila lui Cabral.

Exista un al patrulea „nemulţumit" important : Koda Nabonia, soldat cu antecedente bune în luptă, pe care l-am văzut deseori alături de Cabral în cursul iernii trecute. Koda fusese aspru criticat pentru greşeli de comportare, dar fusese iertat. Credincios obiceiului său de a încerca să ajute asemenea oameni ţinîndu-i în apropierea sa, Cabral l-a făcut, anul trecut, pe Koda paznicul său personal şi i-a încredinţat, de asemenea, comanda micii închisori a P.A.I.G.C. La 20 ianuarie, Koda a fost acela care i-a eliberat din această închisoare pe principalii doi complotişti, Momu şi Barbosa, participînd, apoi, la săvîrşirea asasinatului.

Acţionînd împreună, agenţii şi recruţii lor intenţionau să-l ucidă pe Cabral în decembrie, dar planurile lor au fost zădărnicite de două ori, deoarece el a făcut călătorii neaşteptate. În dimineaţa de 20 ianuarie, Cabral a fost din nou informat despre un complot împotriva sa şi l-a dojenit pe Ndiaje, conducătorul pazei, pentru că nu ştia nimic în această privinţă. Ndiaje i-a informat pe ceilalţi conspiratori. S-au întîlnit în zona portului, în aceeaşi dimineaţă, şi au hotărît să acţioneze chiar în cursul nopţii.

Seara tîrziu, Cabral a sosit cu o maşină, cu soţia, de la o recepţie care avusese loc la o ambasadă. Automobilul lor „Volskwagen" a fost oprit de Cani şi ceilalţi în curtea sediului P.A.I.G.C.

Cînd Cabral a coborît pentru a întreba ce s-a întîmplat, Cani l-a împuşcat în stomac. Conştient încă, Amilcar Cabral a discutat cu ei şi a cerut soţiei sale să cheme un medic. Atunci, complotiştii l-au omorît. Dintr-o încăpere a sediului, l-au scos cu sila pe Aristides Pereira, colaboratorul apropiat al lui Cabral, şi au plecat cu automobilul spre port. Acolo, o parte dintre ei au pornit pe mare, în ambarcaţiunea lui Cani. A doua zi, în zori, au fost descoperiţi de avioane guineeze care îi căutau şi capturaţi de o navă guineeză, în timp ce se aflau în apropiere de apele Guineei-Bissau. Pereira a fost salvat, iar toţi complotiştii din barcă au fost arestaţi. Între timp, poliţia guineeză efectuase razii în restul oraşului Conakry. Asasinii au fost trimişi în faţa judecăţii ; rezultatul nu se cunoaşte încă.

Potrivit mărturisirilor lor, complotiştilor (care nu prezentau nici o importanţă politică în cadrul P.A.I.G.C., dar aveau ambiţii politice) li se spusese că asasinarea lui Cabral va fi urmată de tratative între Spinola şi o „mişcare" înfiinţată recent de Spinola la Bissau. Asemenea tratative ar fi dus la instaurarea în Guineea-Bissau a unui guvern sub protecţia militară portugheză. Acest guvern ar fi renunţat la orice pretenţii asupra Insulelor Capului Verde.

Ţinînd seama de forţa dominantă a P.A.I.G.C. în interiorul Guineei-Bissau, complotul de la Conakry poate părea nerealist. Asasinarea lui Cabral şi a altora nu ar fi putut duce la preluarea conducerii mişcării. Nu aceasta era opinia lui Spinola, dar s-ar putea ca evenimentele să-l fi lămurit. În orice caz, azi, din punctul de vedere al lui Spinola, ceea ce s-a petrecut la 20 ianuarie trebuie să pară un lucru mai puţin decît inutil. Căci P.A.I.G.C. şi-a strîns rîndurile. Membrii lui sînt ferm hotărîţi să înfăptuiască planurile lui Cabral, inclusiv să proclame, anul acesta, un stat independent.

Cert este că, în ultimele două luni, partizanii au declanşat ofensive mult mai puternice împotriva garnizoanelor portugheze, pe tot teritoriul.

Toate dovezile arată că acest război de zece ani dintre portughezi şi patrioţi guineezi a intrat într-o fază nouă, foarte avantajoasă pentru forţele patriotice conduse de P.A.I.G.C.

1000 + 1

Neproliferare

„Nu avem nici intenția de a fabrica arme nucleare, nici de a le cumpăra", a afirmat ministrul apărării al R. F. Germania, Georg Leber. Ministrul a explicat că, din punct de vedere științific, R. F. Germania ar fi în măsură să devină o putere nucleară, dar a semnat acordul de neproliferare și intenționează să-l respecte.

Împrumuturi

Ministerul de Externe al Japoniei, informează ziarul „Asahi Evening News", elaborează un program de acordare a unor împrumuturi guvernamentale, în yeni, țărilor în curs de dezvoltare, plătibile în maximum 50 de ani, cu dobînzi foarte mici sau fără dobînzi. Acest program de „împrumuturi lesnicioase" împarte țările în curs de dezvoltare în trei categorii : mai puțin dezvoltate, mediu dezvoltate și mai dezvoltate. Primei categorii, în care intră țări ca Nepalul, Afganistanul și Etiopia, se preconizează să le fie acordate împrumuturi fără dobîndă, rambursabile în 50 de ani (rambursarea începînd după o perioadă de zece ani). Categoriei medii i se acordă împrumuturi cu dobîndă anuală de 2 la sută, rambursabile în 30 de ani (rambursarea începe după o perioadă de zece ani). Ultimei categorii, cuprinzînd țări mai dezvoltate, ca Mexicul și Malayezia, i se acordă împrumuturi cu o dobîndă de 3 la sută, rambursabile în 25 de ani (rambursarea începe după o perioadă de șapte ani).

Căpitanul Carl Gustaf a efectuat, în perioada recentă, un stagiu de împrospătare a cunoștințelor, la bordul torpilorului suedez „Vega". După cum precizează agenția de presă „Pressens Bild Stockholm", căpitanul Carl Gustaf este „în viața civilă" prințul moștenitor al Suediei

Confirmare

Într-un interviu acordat lui Robert Hager, corespondent al rețelei de radiotelevizione americane N.B.C., secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, a confirmat că va vizita „în mod absolut sigur" Washingtonul, între 18 și 26 iunie, așa cum s-a stabilit ; el a subliniat că numai „un cutremur" l-ar putea împiedica. Fiind întrebat ce probleme crede că se vor discuta, L. Brejnev a răspuns : „Există foarte multe probleme și nu cred că ar încăpea toate în microfonul dv."

Refugiați

După cum indica, recent, ziarul tanzanian „Mzalendo", mai multe zeci de persoane, originare din Burundi, s-au refugiat în Tanzania, în urma luptelor tribale desfășurate în sudul statului Burundi. Ziarul preciza că luptele continuă să se desfășoare de-a lungul frontierei și că o misiune guvernamentală a fost trimisă la fața locului pentru cercetări.

În drum spre un miting organizat de 1 Mai — președintele R. A. Egipt, Anwar Sadat (în mașină, în stînga)

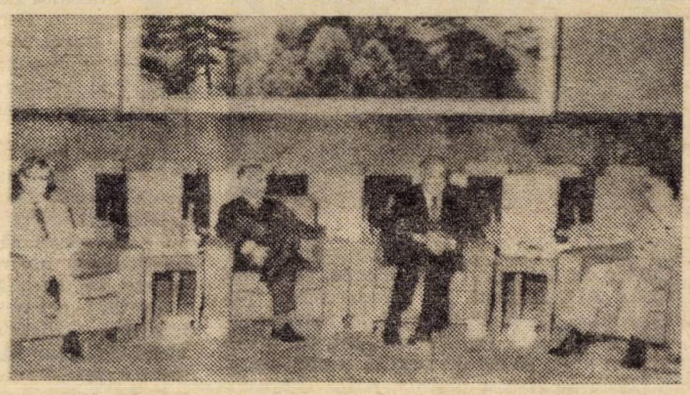

Premierul Consiliului de Stat al R. P. Chineze, Ciu En-lai (în dreapta) l-a primit recent pe directorul agenției „France Presse", Jean Marin (al doilea din dreapta)

Delegație

O delegație economică vest-germană a plecat la 21 mai în China, într-o vizită de informare care va dura zece zile. În fruntea delegației se află Berthold Beitz, președintele Fundației Krupp, care a declarat înaintea plecării : „Dorim să ne informăm asupra a ceea ce se poate cumpăra și vinde pe piața chineză".

Canal

Vorbind în cadrul unei adunări a salariaților unei rafinării de petrol din apropiere de Syracuza, premierul italian Andreotti a afirmat că țările arabe devin din ce în ce mai conștiente nu numai de puterea, ci și de responsabilitatea pe care le-o conferă petrolul. „În ce ne privește, a adăugat el, sperăm că poate fi redeschis Canalul de Suez și că, eventual, poate fi construit un alt canal, care să facă față numeroaselor tipuri de nave pe care vechiul canal nu le poate primi. Nu este atît o problemă de interes economic – deși o călătorie în jurul Africii dublează costul transportului – cît, mai curînd, o posibilitate importantă de a face să crească standardul de viață și de a aduce acestei regiuni pacea de care are nevoie".

Anomalie

Geologii sovietici au stabilit că anomalia magnetică de la Kursk, din centrul R.S.F.S.R., conține o treime din zăcămintele de minereu de fier ale lumii. Rezervele de la Kursk se întind pe o fîșie cu suprafața totală de 200 000 kilometri pătrați. În prezent, anomalia magnetică de la Kursk furnizează fiecare a zecea tonă de minereu de fier din U.R.S.S. În decurs de cîțiva ani, extracția de minereu se va dubla. Specialiștii au făcut următorul calcul : dacă s-ar exploata minereu de fier necesar pentru turnarea a 250 000 000 tone de oțel anual, rezervele bazinului de la Kursk vor ajunge pentru 15 000 de ani.

Recent dat în serviciu — avionul prezidențial „Spiritul lui '76" (1776 — anul proclamării independenței S.U.A.). Este un Boeing 707, special amenajat (a costat zece milioane de dolari)

Palestinieni

Cotidianul libanez „Al Jarida" afirmă că în Siria sînt autorizate doar patru organizații palestiniene, pe baza unei circulare care reglementează prezența și activitatea rezistenței palestiniene, deplasarea comandourilor și raidurilor pornite de pe teritoriul sirian. Ziarul reproduce circulara din 4 mai 1969, semnată de șeful statului, generalul Assad, pe atunci ministru al apărării. Dispozițiile acestei circulare au intrat în vigoare la 1 iunie 1969. Cele patru organizații admise în Siria sînt „Al Fatah" și ramura ei militară „Al Assifa", „Al Saika" (organizație de tendință baasistă siriană), Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei (F.P.E.P.), Organizația pentru Eliberarea Palestinei (O.E.P.) și cele două ramuri militare ale ei — Armata pentru eliberarea Palestinei (A.E.P.) și Forțele populare de eliberare. Potrivit circularei, fiecare organizație trebuie să aibă un reprezentant acreditat pe lîngă Ministerul Apărării și fiecare membru al acestor organizații trebuie să dispună de acte de identitate, din care o copie depusă la Ministerul Apărării. „Fiecare grup trebuie să dețină o autorizație scrisă, înainte de a întreprinde vreo operațiune împotriva pozițiilor dușmane pornită de pe teritoriul sirian". Reglementări similare au fost introduse, în ianuarie 1969, în Irak.

Reîntoarcere

La 15 mai, au sosit la Pekin șeful delegației sovietice la convorbirile privind reglementarea problemelor de frontieră, Leonid Iliciov, ministru adjunct al afacerilor externe, și ambasadorul U.R.S.S. în R. P. Chineză, Vasilii Tolstikov, membru al C.C. al P.C.U.S. Ultima sesiune a Comisiei mixte chino-sovietice pentru problemele navigației de pe apele de frontieră a avut loc la 8 martie 1973, la Pekin.

Raport

Într-un raport special, prezentat, cu ușile închise, Comisiei pentru afacerile externe a Parlamentului spaniol, ministrul de externe Gregorio Lopez Bravo a declarat că hotărîrea Spaniei de a stabili relații diplomatice cu R. D. Germană și cu China a fost aprobată de generalul Franco și de întregul cabinet. Intrarea, în cele din urmă, a Spaniei în Piața comună, a spus, pe de altă parte, ministrul, reprezintă o piatră unghiulară în politica externă a țării ; 60 la sută din exporturile Spaniei din anul trecut au fost destinate țărilor C.E.E. În ce privește relațiile cu Marea Britanie, Bravo a spus că Spania și Anglia consideră oportun să pună capăt convorbirilor exploratorii în problema Gibraltarului. Din surse diplomatice madrilene s-a arătat că disputa dintre cele două țări va fi pusă, probabil, la dosar pînă la sesiunea Adunării Generale a O.N.U., din toamnă. Spania ar putea ridica, atunci, problema Gibraltarului.

Neangajate

Comitetul de pregătire a conferinței de la Alger a miniștrilor de externe ai țărilor neangajate a recomandat ca Bangladesh și Panama să facă parte din grupul țărilor neangajate. Surse din preajma conferinței afirmă că cererile de aderare ale celor două țări vor constitui unul dintre primele subiecte care urmează să fie discutate de miniștrii de externe, la Alger. Observatorii nu văd dificultăți în admiterea celor două țări în grupul neangajaților.

Baltica

Ambasadorilor R. D. Germane, Danemarcei, U.R.S.S., R. F. Germania, Finlandei și Suediei, acreditați în Polonia, le-a fost înmînat memorandumul guvernului polonez privind reglementarea juridică a problemelor protecției, regenerării și folosirii resurselor biologice ale Mării Baltice. Totodată, guvernul polonez a invitat toate țările riverane să participe la o conferință diplomatică, preconizată pentru luna septembrie, în vederea elaborării și adoptării unei convenții privind pescuitul și protecția resurselor biologice din Marea Baltică. Pentru aplicarea justă a prevederilor convenției, se prevede înființarea unui organ internațional permanent, „Comisia internațională pentru problemele pescuitului în Marea Baltică", cu sediul la Varșovia. În componența comisiei ar intra reprezentanții tuturor statelor semnatare ale convenției. La convenție pot adera, de asemenea, alte state interesate.

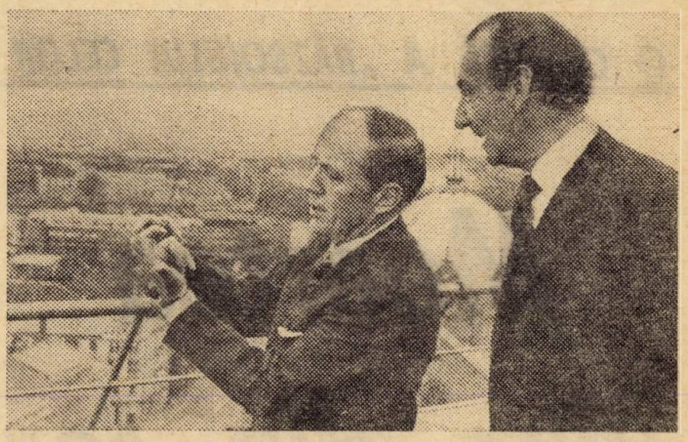

În vizită în mai multe țări nord-europene, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, discută, în imagine, cu premierul norvegian Lars Korvald. Agenția norvegiană de presă presupune că, subiectul discuției fiind complicat, a fost necesară utilizarea unui limbaj internațional...

Vizitatori din Olanda, în sălile Kremlinului : prințesa Beatrix (cu beretă) și soțul ei, prințul Claus

Tehnica în serviciul artei. Un elicopter instalează în fața Palatului Beaulieu (Lausanne) opera artistului Angel Duarte, intitulată „Structură"

Pe aeroportul din Tokio, 1 302 bucătari japonezi l-au întîmpinat pe confratele lor Paul Bocuse, venit să-i inițieze în tainele bucătăriei franceze. (În perspectivă : asimilarea desăvîrșită a rețetelor și ample exporturi de preparate franceze „made in Japan" ?)

O CRONICĂ A „RĂZBOIULUI CELOR DE ACASĂ" (3)

Moartea vine din cer

Mollie Panter-Downes

Atac aerian german

În numerele anterioare, extrasele din corespondențele de război ale ziaristei britanice Mollie Panter-Downes, adunate în volumul „London War Notes", aveau ca obiect dirza și curajoasa reacție a poporului britanic în primăvara și vara anului 1940, cînd, odată cu prăbușirea Franței, a rămas unicul obstacol vest-european în calea mașinii militare naziste. Fragmentele care apar acum se ocupă de furibundele raiduri ale aviației hitleriste, dezlănțuite în perioada august-noiembrie 1940, împotriva Angliei, în general, și a Londrei, în particular.

În aceste luni, locuitorii, orașelor britanice au trăit un lung și chinuitor coșmar. Cu același prilej, istoria înregistra o premieră mondială absolută : nicicînd, pînă atunci, nu se întîmplase ca populația civilă a unei țări să fie supusă unui asediu, fără ca în paralel să se desfășoare vreo operație militară terestră, fără ca măcar să existe o linie de front în sensul propriu al cuvîntului (anemica activitate din Africa de nord și de est nu prezenta nici o importanță practică pentru desfășurarea războiului). S-a născut astfel, printre altele, paradoxala problemă de a liniști temerile soldaților cu privire la soarta familiilor lor.

Acestei situații fără precedent au trebuit să-i facă față englezii și, mai cu seamă, londonezii. Despre atitudinea lor vorbesc cu elocvență paginile care urmează. După expresia scriitorului C. P. Snow, unul dintre admiratorii lui Mollie Panter-Downes, „din ele se degajă mirosul inecăcios al prafului de moloz, al ruinelor, dulceaga odoare a sîngelui proaspăt vărsat, sinistra fierbințeală a incendiilor, tensiunea de clipă cu clipă a unei vieți sub o perpetuă amenințare, dar îndeosebi imensa demnitate umană a celor care au absolvit strălucit cumplitul examen".

8 septembrie 1940

Blitzkrieg-ul aerian a început cu adevărat ieri, simbătă, o dată cu primele mari raiduri împotriva Londrei [1]). E încă prea devreme pentru a cunoaște întreaga amploare a daunelor, care au fost cu siguranță considerabile, mai ales în cartierele de locuit din East End [2]). Cei care au studiat în Spania metodele fasciste de terorizare a populației civile au remarcat că bombardamentele cele mai puternice erau îndreptate împotriva cartierelor muncitorești, mai vulnerabile decît zonele rezidențiale ale orașelor. Dar muncitorii englezi au rezolvat eroic problema de a oferi hrană și adăpost celor rămași pe drumuri în urma raidurilor naziste. Din păcate, proletarii noștri vor avea probabil ocazii din ce în ce mai dese de a-și pune în practică calma ingeniozitate cu care găsesc soluții pentru groaznicele situații create de război. Cifra care tocmai s-a anunțat, de 400 persoane ucise, s-ar putea prea bine să crească în viitoarele buletine, așa cum cifra avioanelor dușmane doborîte era de cinci în ultimele comunicate de aseară, dar azi dimineață, după informații complete, a ajuns la 88.

Cei ce și-au petrecut sfîrșitul de săptămînă în afara orașului au ghicit amploarea atacului după constantul vuiet al avioanelor, care treceau invizibile prin tăriile albastre ale unui cer imaculat. Pe înserate, în direcția Londrei puteai vedea o pălălaie roșie, care a pierit odată cu ivirea stelelor și cu aprinderea reflectoarelor. Din nou, valurile de bombardiere au trecut pe sus, la intervale de vreo zece minute. Între un val și celălalt, distingeai în depărtare vacarmul tunurilor antiaeriene, trăgînd asupra avioanelor care se înapoiau la bazele lor. În același timp, pe jumătate auzeai, pe jumătate intuiai uruitul caracteristic motoarelor din valul următor, care se apropia zburînd deasupra satelor și pădurilor tăcute.

Londra a acceptat raidurile cu obișnuita demonstrație britanică de completă impasibilitate. Fiecare dintre noi simte pînă în măduva oaselor că a venit rîndul nostru la marile bombardamente ; și, totuși, calmul general pare aproape ostentativ. Oamenii se așează la rînd la intrarea în adăposturi, cu liniștea cu care ar face coadă la casa de bilete a unui cinematograf. Un concert cu muzică de Wagner, ținut la Queen's Hall, a durat mai mult decît „Amurgul zeilor", deoarece compatrioții nemuritorului Richard se învîrteau pe undeva, pe sus ; bombardamentul continuînd și după încheierea programului oficial, membrii orchestrei au oferit ca supliment cîteva solo-uri la diverse instrumente, apoi neobositul public a luat pe seama lui sarcinile artistice, intonînd coruri și aplaudind pe muzicienii amatori, recrutați din rîndurile sale, pînă ce a sunat încetarea, la ora trei dimineața ! „Cînd au auzit sirena, m-am întrebat dacă nu cumva era cornul lui Siegfried, sau geamătul lui Fafner, sau și unul și celălalt", scria a doua zi criticul muzical al ziarului „Times".

14 septembrie 1940

Pentru londonezi nu mai există nopți bune ; nu mai există decît nopți proaste, nopți cevo mai puțin proaste și nopți foarte proaste. Săptămîna trecută, nimeni nu a putut închide ochii. În fiecare seară, sirenele încep să mugească în jurul aceleiași ore. În cartierele sărace, la intrarea în adăposturi, se formează repede cozi alcătuite din oameni care duc în brațe prunci, pături și termosuri. Căci **Blitzkrieg**-ul continuă să se abată asupra acelorași obiective militare : muncitori vlăguiți de o zi grea, vînzătoare de prăvălie sfîrșite de oboseală și mici funcționari cu ochii înroșiți de nesomn. Mii de familii, buimăcite de bombardament, își duc în cărucioare de copii puținele lucruri care le-au mai rămas, cît mai departe de locuințele lor, transformate în ruine. După cîteva asemenea nopți, epuizarea completă te cufundă într-un fel de toropeală. Dar cea mai uimitoare este hotărîrea surizătoare cu care oamenii își văd de munca lor, în condiții care ar trebui să le zdruncine nervii.

Mai pretutindeni auzi spunîndu-se : „Ne obișnuim noi și cu asta !". Toată lumea e convinsă că deșănțatul prăpăd provocat de naziști se va intensifica o dată cu venirea timpului prost, care va face imposibilă o cît de relativă precizie a bombardamentelor. Guvernul a anunțat noi planuri de evacuare a copiilor care n-au părăsit Londra în cadrul acțiunilor organizate în trecut [3]) sau pe care mamele lor au avut nefericita inspirație de

---

[1]) De fapt, ofensiva aeriană nazistă, care a dus la așa-numita Bătălie a Angliei, începuse cu mai bine de o lună înainte, avînd drept obiectiv principal nimicirea celor 59 escadrile de vînătoare ale R.A.F.-ului. Pînă la 12 august, bombardierele germane s-au concentrat asupra porturilor și apărărilor de coastă, iar, de la 13 august la 6 septembrie, asupra aeroporturilor și a fabricilor de avioane. În ambele faze, britanicii s-au dovedit superiori, provocînd grele pierderi inamicului (de exemplu, la 16 august, au fost doborîte 144 din cele 1 000 avioane hitleriste trimise de-asupra Angliei, R.A.F.-ul pierzînd doar 18). Indus însă în eroare de rapoartele false ale piloților din **Luftwaffe** și de mincinoasa fanfaronadă a lui Goering, Hitler a crezut că lichidase principalele efective ale aviației britanice. La 7 septembrie, el a ordonat declanșarea fazei a treia — bombardarea masivă a Londrei și a celorlalte orașe importante, în ideea că astfel vor intra în foc și vor fi nimicite ultimele rezerve ale R.A.F.-ului.

[2]) East End : sector din estul Londrei, la nord de Tamisa (cuprinzînd și docurile), alcătuit din cartiere sărace și foarte dens populate.

[3]) Prima acțiune de acest fel a avut loc la 3—6 septembrie 1939, dar acalmia de pe frontul de Vest a determinat pe mulți refugiați, inclusiv copiii, să se înapoieze la Londra.

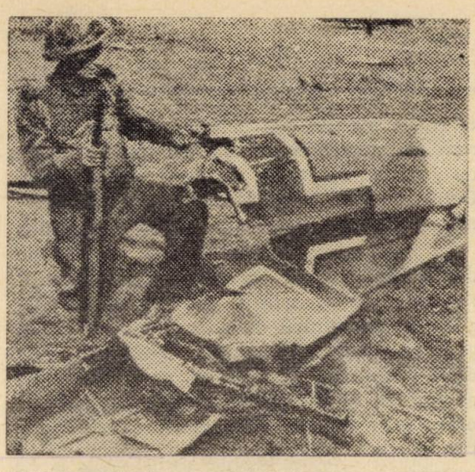

Un Messerschmitt doborît

Aluminiu pentru industria de război ; se deschid centre de colectare a vaselor

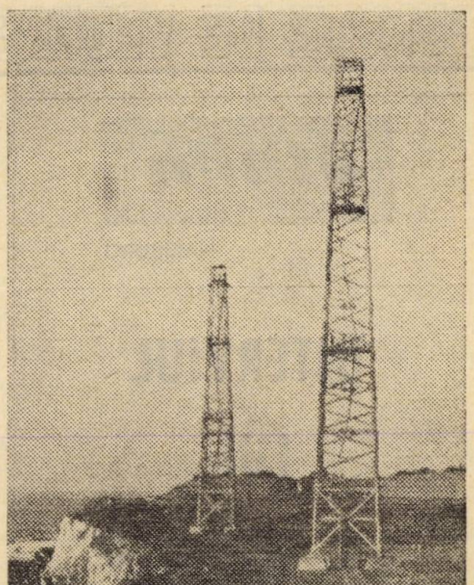

Arma secretă britanică : radarul (rază de acțiune 80 km)

→

a-i aduce înapoi, la Londra, pentru o scurtă vacanță acasă.

East End a avut cel mai mult de suferit de pe urma raidurilor nocturne din săptămîna asta. Militanții pe tărîm social, care ar fi visat poate să radă de pe fața pămîntului zonele de locuințe insalubre, s-au trezit cu o înspăimîntătoare împlinire a dorinței lor, atunci cînd șiruri-șiruri de case mizere s-au prefăcut peste noapte în mormane de ruine. Atacul nazist a lovit cel mai crunt mulțimea celor prost hrăniți și prost îmbrăcați, adică a celor mai slab înarmați pentru a rezista la groaznica tensiune fizică a bombardamentelor și avînd drept unică resursă dîrzenia inimilor lor de **cockneys** [4]). Echipele de prim ajutor le-au oferit hrană, adăpost și ordine de reparație în noi locuințe. Pe mulți dintre ei, însă, i-au ucis raidurile ulterioare, care i-au surprins chiar în centrele unde erau încartiruiți provizoriu.

În West End [5]), geamurile sparte nu mai constituie o noutate, deși daunele provocate aici sînt deocamdată reduse. Despre o bombă căzută prin apropiere afli atunci cînd te izbești de o barieră ridicată de-a curmezișul străzii și purtînd un indicator galben de tinichea pe care scrie „Deviație". O bombă neexplodată, căzută chiar lîngă fațada cafenelei „Royal", pe Regent Street, a dus la interzicerea circulației pe toate străzile din vecinătate, transformînd acest colțișor de oraș într-un cătun scăldat în liniște. Lumea s-a adunat în dreptul barierelor și se uită cu respect la geniștii strînși roată pe buza craterului și pălăvrăgind cu dezinvoltura unor instalatori care examinează cea mai bună metodă pentru a repara o țeavă găurită. Poliția a patrulat prin împrejurimi, evacuînd pe locatarii clădirilor din apropiere și prevenindu-i să lase ferestrele deschise. Dar, în ciuda acestei măsuri de precauțiune, seara, cînd bomba a explodat în cele din urmă, nu a mai rămas intact aproape nici un geam.

A doua zi, locul avea un aspect extraordinar de fantomatic. Abandonată de orice ființă vie, în afara polițiștilor și a echipelor de salvare, maiestuoasa arteră Regent Street se căsca pustie, ca o uliță dintr-o așezare moartă. Nu te-ar fi mirat să vezi iarba crescînd din pavaj, pe care-l acoperea însă o fină și lucioasă pulbere de sticlă. Cele mai fericite făpturi de acolo erau doi băieței : descoperind că o bună parte din marfa expusă în vitrina unei cofetării fusese zvîrlită în rigola trotuarului, ei desfășurau o vie activitate pi-

[4]) **Cockney** : locuitor de condiție umilă din mahalalele Londrei și, îndeosebi, din East End.

[5]) West End : sector londonez care, în ciuda numelui, se situează în centrul orașului și unde se concentrează instituțiile guvernamentale, marile întreprinderi bancare și comerciale, redacțiile principalelor ziare și publicații, majoritatea teatrelor, precum și unele elegante străzi rezidențiale.

ratorească printre cioburile de geamuri și sfărîmăturile de moloz.

Asemenea scene sînt încă destul de noi pentru a părea ireale. Ajungînd la o stație de benzină năruită, cu vreo două-trei mașini ciurite de schije și înghesuite jalnic lîngă pompele făcute zob, ai impresia că te afli pe un platou de filmare din Hollywood.

21 septembrie 1940

Familiile sărace, care nu dispun de locuințe cu pivnițe și nu prea au încredere în șanțurile cu acoperiș de pămînt, recent construite, încep să facă coadă la intrarea în adăposturile publice încă de la ora șase seara. Alte mii transformă în fiecare noapte stațiile de metro în vaste dormitoare comune. La început, autoritățile nu au știut cum să se poarte cu pasagerii care-și plăteau frumușel biletul de călătorie, pentru ca apoi să-și rostuiască liniștit un culcuș pe peron. Dat fiind, însă, că nu s-au iscat neplăceri și că amatorii de camping subteran nu i-au încurcat cu nimic pe pasagerii care doreau efectiv să ia metroul, ultima dispoziție semioficială este de a lăsa mai departe pe oameni să doarmă acolo. Totuși, Ministerul Transportului și Ministerul Securității Interne au adresat un apel publicului, cerîndu-i să nu utilizeze drept adăpost culoarele metroului decît în caz de urgență necesitate. Urgența necesitate a multora dintre cei care se cuibăresc, noapte de noapte, pe peroanele gărilor subterane constă în aceea că nu mai au unde locui. În fiecare dimineață, din ce în ce mai numeroși sînt cei care, părăsind sanctuarul din adîncul pămîntului, găsesc un morman de moloz și de cioturi carbonizate acolo unde se afla înainte casa lor. Curajul acestor oameni în fața nenorocirii e de necrezut. Ți s-ar sfîșia inima de milă, uitîndu-te la ei, dacă nu s-ar strădui cu atîta încăpățînare să refuze de a-ți stîrni mila. Reacția lor îmbracă adesea forma mîniei și se discută mult și cu speranță despre viitoarele represalii împotriva Berlinului. Tot mîniei i se datorește, probabil, o recentă sporire a producției de armament. Cu gîndul la mormanele de moloz, sute de mii de bărbați și femei muncesc ceva mai repede.

În unele raiduri din ultima săptămînă, naziștii au lansat bombe de mare calibru, precum și multe bombe cu explozie întîrziată. Un nou risc pentru locatarul unei case este acela de a trebui să o evacueze în numai cîteva minute, dacă un astfel de proiectil perfid a căzut prin apropiere. Printre milioanele de eroi ai Londrei, cei mai viteji sînt, în clipa de față, geniștii, ale căror detașamente au de furcă cu bombele cu explozie întîrziată, trebuind să coboare în cratere și să lucreze cu precizie matematică. Firește, detașamentul care a salvat catedrala St. Paul s-a bucurat de o largă și meritată publicitate, dar numeroase alte grupe își riscă zilnic viața la fel de imperturbabil, chiar dacă în împrejurări mai puțin spectaculoase.

Pompieri, membri ai echipajelor de apărare pasivă sau ai formațiilor teritoriale de luptă și surori de spital au căzut la datorie în timpul ultimelor raiduri. Surorile, mai ales, s-au găsit mereu în bătaia focului, deoarece cîteva spitale au fost lovite în repetate rînduri.

29 septembrie 1940

Cum să-ți ajustezi viața de peste zi în conformitate cu nopțile albe provocate de bombardamente formează, bineînțeles, subiectul principal de reflecție și discuție al londonezilor. Pentru salariații rămași la posturile lor, lipsa de somn continuă să fie la fel de primejdioasă ca și bombele. Cei care dispun de mijloacele necesare își petrec după-amiaza de sîmbătă și întreaga duminică la țară, unde își oferă luxul unui somn de nouă ore, în două nopți consecutive. Pentru a alina suferințele îndurate de milioanele de locuitori ai Capitalei care nu-și pot permite să se urnească din loc, guvernul a anunțat că va distribui gratuit dopuri de cauciuc care, introduse în urechi, vor estompa înfricoșătorul vacarm al bombardamentelor și al barajului de artilerie antiaeriană. În același timp, s-au anunțat proiecte de ameliorare a adăposturilor, unde se va introduce un sistem de încălzire și se vor pune la punct instalațiile sanitare. Medicii au oftat ușurați, căci, o dată cu venirea iernii, se temuseră că nu va trece mult pînă ce va izbucni o epidemie de mîna întîia.

Mamele care doresc să fie evacuate împreună cu copiii lor sînt trimise în afara orașului și se speră că, în curînd, 20 000 copii vor părăsi zilnic Londra, unde mulți dintre ei au fost aduși înapoi de părinți pe vremea cînd situația părea liniștită. Centrele de cazare răspund, de asemenea, întrebărilor puse de soldații și marinarii veniți în permisie, care descoperă că locuințele lor nu mai există și că familiile au dispărut. Recent, s-a făcut un apel la rudele combatanților, cerîndu-li-se să nu uite să trimită o scrisoare, cel puțin o dată pe săptămînă, pentru a-i scuti pe cei în uniformă de chinuitoarea grijă față de soarta celor dragi.

Traducere, prelucrare și note de NICOLAE MINEI

(Va urma)

stern

HAMBURG

INTERVIUL LUI L. I. BREJNEV

Secretarul general al C.C. al P.C.U.S., L. I. Brejnev, l-a primit, la 13 mai, la Kremlin, pe redactorul şef al revistei vest-germane „Stern", Henri Nannen, căruia i-a acordat un interviu

Leonid Brejnev în timpul discuţiei cu ziariştii de la „Stern" (primul din stînga — Henri Nannen, redactorul şef)

— Domnule secretar general, peste cîteva zile veţi face o vizită oficială în R.F.G. Ce aţi putea spune despre scopurile acestei vizite ?

— Mă duc la Bonn pentru a continua cele începute în august 1970, cînd a fost semnat tratatul de la Moscova. Deşi din momentul semnării acestuia nu s-a scurs prea mult timp, se poate spune de pe acum, în mod îndreptăţit, că el a devenit un punct de cotitură în întreaga evoluţie a relaţiilor dintre U.R.S.S. şi R.F.G.

Dacă aş începe să vorbesc acum despre importanţa cu adevărat uriaşă pe care o are acest tratat din punct de vedere al dreptului internaţional, ar fi vorba de lucruri în general deja cunoscute. Aş vrea să subliniez aici alt lucru, şi anume deosebitul rol moral-politic al acestui tratat. Intrarea lui în vigoare a permis să se treacă la activitatea de creare a unei atmosfere cu adevărat noi în relaţiile dintre ţările noastre, dintre popoarele noastre.

În opinia mea, în cursul convorbirilor cu cancelarul Brandt vom căuta să nu facem doar un bilanţ a ceea ce s-a realizat deja. Urmează, în primul rînd, să examinăm şi să determinăm împreună perspectivele de viitor. Este vorba despre dezvoltarea, în continuare, a relaţiilor dintre statele noastre în toate domeniile — politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural. Şi, ceea ce nu este mai puţin important, este vorba, de asemenea, despre întărirea încrederii reciproce. Desigur, şi pentru cancelarul Brandt şi pentru mine va prezenta un mare interes examinarea problemelor internaţionale majore în privinţa cărora U.R.S.S. şi R.F.G. îşi pot spune cuvîntul. Aici este vorba, firesc, în primul rînd, de problemele europene.

Acordăm o mare importanţă schimbului de opinii cu cancelarul federal în problemele privind conferinţa general-europeană şi rezultatele acesteia. Un acord asupra abordării comune a acestor probleme ar avea, fără îndoială, o influenţă pozitivă asupra dezvoltării viitoare a relaţiilor dintre ţările noastre şi — trebuie să presupunem — asupra situaţiei din Europa în ansamblu.

Sper că discuţiile cu cancelarul Willy Brandt cu care, în cursul întîlnirilor de la Moscova şi Oreanda, am stabilit relaţii bune, vor fi şi de această dată utile şi vor sluji intereselor păcii şi colaborării internaţionale.

— Domnule secretar general, vizitaţi pentru prima oară Republica federală. Cu ce sentimente veniţi în ţara noastră ?

— Merg în R.F.G. cu mult interes, cu bunăvoinţă şi fără vreo idee preconcepută. Interesul meu faţă de ţara dumneavoastră nu este pur şi simplu interesul celui care cunoaşte realizările ei în multe ramuri ale industriei, ale activităţii ştiinţifice şi culturale. Nu, acesta este, în primul rînd, un interes politic. Avem intenţii serioase de a dezvolta şi în viitor relaţiile cu R.F.G. şi pentru aceasta este foarte important să acumulezi impresii vii, să înţelegi şi să pătrunzi mai profund opiniile şi concepţiile oamenilor dumneavoastră de stat şi politici, modul de gîndire al cetăţenilor şi al cercurilor largi ale opiniei publice.

— În ţara noastră se manifestă mult interes faţă de recenta plenară a C.C. al partidului dumneavoastră, care a fost consacrată problemelor politicii internaţionale. Aţi putea spune cîte ceva despre plenară pentru cititorii noştri ?

— Hotărîrea plenarei a fost dată publicităţii, ea este pe larg comentată şi nu este necesar, se pare, să mă repet. La plenara C.C. a fost abordată întreaga gamă de probleme ale politicii noastre internaţionale. O mare atenţie s-a acordat, firesc, întăririi şi extinderii colaborării multilaterale cu ţările socialiste frăţeşti — Bulgaria, Cehoslovacia, Republica Democrată Germană, Polonia, România, Ungaria şi altele.

În ceea ce priveşte Europa, o atenţie deosebită a fost acordată problemelor radicale ale securităţii pe continent, pregătirii desfăşurării cu succes a conferinţei general-europene. Uniunea Sovietică este deplin hotărîtă să facă tot ce depinde de ea pentru ca bilanţul acestei conferinţe să ofere tuturor popoarelor continentului nostru şi mai multă încredere într-un viitor paşnic.

Linia noastră principială şi paşii practici pozitivi în dezvoltarea relaţiilor cu ţara dumneavoastră s-au bucurat de o aprobare unanimă. În felul acesta, mergem în Republica Federală Germania simţind sprijinul de monolit al partidului nostru, al întregului popor sovietic.

— Consideraţi că există perspective favorabile pentru colaborarea dintre U.R.S.S. şi R.F.G. în domeniul economiei, comerţului, ştiinţei şi tehnicii ?

— Aici apare, în primul rînd, problema influenţei factorilor politici. Eu consider că tratatul de la Moscova creează o bază destul de bună pentru dezvoltarea multilaterală a legăturilor dintre Uniunea Sovietică şi R.F.G. în toate aceste domenii. Dezvoltarea acestor legături reprezintă o parte componentă a procesului general de îmbunătăţire a relaţiilor dintre statele noastre. Mai mult decît atît, intensitatea şi amploarea unor asemenea legături constituie un indiciu serios al trăiniciei întregului edificiu al relaţiilor sovieto—vest-germane, pe care îl clădim în prezent.

Presupun că există toate condiţiile pentru extinderea substanţială a colaborării dintre U.R.S.S. şi R.F.G. în domeniile comercial-economic şi tehnico-ştiinţific. Multe firme vest-germane sînt bine cunoscute în ţara noastră ca parteneri comerciali de nădejde.

Ştim că există anumite complicaţii obiective, decurgînd din caracterul diferit al sistemelor social-economice ale celor două state ale noastre. Dar experienţa arată că cercurile de afaceri din ţara dumneavoastră şi organizaţiile noastre comerciale pot să-şi conjuge, într-un mod destul de reuşit, eforturile pe baza avantajului reciproc. Consider că viitoarele convorbiri de la Bonn, acordurile care este posibil să fie semnate acolo vor ajuta să se dea o nouă amploare colaborării dintre Uniunea Sovietică şi Republica Federală Germania.

În încheiere, aş dori să subliniez, încă o dată, că relaţiile noastre cu Republica Federală Germania le abordăm de pe poziţiile păcii, bunăvoinţei şi dorinţei de dezvoltare a unei colaborări reciproc avantajoase. Sîntem convinşi că o asemenea colaborare va aduce un mare folos nu numai popoarelor celor două ţări ale noastre, ci şi Europei în ansamblu, cauzei securităţii sale.

ИЗВЕСТИЯ
MOSCOVA

INTERVIUL LUI WILLY BRANDT

Cancelarul federal al Republicii Federale Germania, Willy Brandt, a acordat corespondentului de la Bonn al ziarului „Izvestia", S. Tosunian, un interviu în legătură cu vizita în R.F.G. a secretarului general al C.C. al P.C.U.S., L. I. Brejnev.

— Domnule cancelar, la 18 mai va sosi la Bonn, la invitația dumneavoastră, L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., membru al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Aceasta este prima vizită a unui atît de înalt oaspete sovietic în R.F.G. Dumneavoastră, în ce vă privește, ați mai fost în U.R.S.S., ați avut întrevederi cu L. I. Brejnev. Cum apreciați importanța contactelor personale ale conducătorilor politici ?

— În primul rînd, aș vrea să spun că pe secretarul general al C.C. al P.C.U.S., domnul Brejnev, îl cunosc și îl apreciez ca pe un om cu care și problemele dificile pot fi examinate absolut sincer. Activitatea sa în folosul politicii de destindere a încordării și de colaborare face convorbirile cu el utile, indiferent de deosebirile de opinii ce decurg din divergențele ideologice și o experiență diferită. Sînt bucuros că secretarul general a acceptat invitația noastră. Aș dori să răspund cu aceeași ospitalitate pe care ne-a acordat-o el deja în două rînduri, mie și colaboratorilor mei, în țara sa. Și ar fi bine dacă el, neținînd seama de faptul că este vorba de o vizită de lucru și de scurtă durată, ar putea, totuși, rămîne cu impresii personale despre țara noastră și poporul ei. Contactele personale ale conducătorilor politici reprezintă un important instrument al relațiilor interstatale și internaționale. Eu le consider deosebit de importante în Europa, adică pe un continent care, după cel de-al doilea război mondial, a trecut, timp de peste două decenii, printr-o perioadă de confruntare.

— La cuvîntarea dumneavoastră la Congresul P.S.D. din Hanovra ați spus că în relațiile R.F.G. cu Uniunea Sovietică colaborarea capătă o pondere tot mai mare. Cum trebuie să se dezvolte, în opinia dumneavoastră, această colaborare în anii următori ?

— În anul 1955, Republica Federală Germania și Uniunea Sovietică au stabilit relații diplomatice. Dar, timp de mai mulți ani, relațiile lor reciproce se înfăptuiau nu sub semnul colaborării, ci sub semnul conflictului dintre Est și Vest. Numai după încheierea Tratatului din august 1970 a devenit posibil să se dezvolte în mod serios și într-o măsură mereu crescîndă elementele colaborării. Aceasta nu înseamnă că trecutul a fost pur și simplu uitat și că între țările noastre nu mai există nici un fel de probleme. Aceasta înseamnă, mai degrabă, că ambele țări sînt gata să dezvolte relații mai strînse în toate domeniile, făcîndu-le rodnice. Aici am în vedere nu numai acordurile dintre guverne. Consider importante, de asemenea, contactele între oameni, în primul rînd între tineri, între parlamentari, reprezentanți ai cercurilor de afaceri și ai oamenilor muncii, savanți, oameni de artă și cultură. Aceștia trebuie să se întrunească, să facă schimb de experiență și să facă popoarelor noastre cunoscute gîndurile care îi animă și realizările lor. Doar n-au fost numai războaie. A existat, de exemplu, o puternică tradiție de îmbogățire culturală reciprocă, ce poate fi continuată. Rezultă, deci, că acordurilor încheiate trebuie să li se dea un conținut de viață. Este necesar să se acționeze, în prezent, în direcția care să ducă la instaurarea, în sfîrșit, în Europa a unei ere a păcii îndelungate și trainice. Aceasta impune, de asemenea, o armonizare politică, ce a și fost inițiată între state cu sisteme sociale diferite. Sînt ferm convins că interesul pentru pace și colaborare însuflețește popoarele, indiferent de sistemele sociale. Rezultă că guvernelor le revine sarcina de a trage din aceasta concluzii pozitive.

— Republica Federală Germania are deja tratate cu Uniunea Sovietică și Polonia. La 11 mai, Bundestagul a ratificat, de asemenea, Tratatul privind bazele relațiilor dintre R.F.G. și R.D.G. Care sînt pașii următori pe care intenționează să-i facă guvernul R.F.G. pentru îmbunătățirea relațiilor cu celelalte țări socialiste din Europa ?

— În principiu, voi aminti numai cele spuse deja asupra extinderii relațiilor noastre cu Uniunea Sovietică. Guvernul federal acordă o mare importanță bunelor relații cu toate statele la care se referă întrebarea dumneavoastră. Sperăm că vom putea încheia curînd tratatul dorit cu R. S. Cehoslovacă și că va deveni, de asemenea, liberă calea spre stabilirea relațiilor diplomatice cu Ungaria și Bulgaria. În rest, Republica Federală Germania va juca un rol activ și pozitiv în eforturile multilaterale depuse, în prezent, la Helsinki și Viena, în vederea lărgirii colaborării în Europa, întăririi securității și pentru a se ajunge, de asemenea, la reducerea reciprocă a trupelor.

— În ultimii ani, relațiile comerciale și economice dintre țările noastre s-au extins în mod vizibil. Au sporit schimburile comerciale, au apărut noi forme de cooperare. Ce ați putea să spuneți despre perspectivele de dezvoltare ale relațiilor economice dintre R.F.G. și U.R.S.S. ?

— Sînt convins că vom putea adăuga noi succese progresului înregistrat în ultimii ani în domeniul colaborării economice. Ambele noastre state, care au un înalt grad de dezvoltare industrială, se pot completa reciproc în cele mai diferite domenii. Pe de altă parte, nu putem închide ochii în fața dificultăților obiective care rezultă din deosebirile sistemelor economice. Depășirea acestor dificultăți nu este numai sarcina întreprinderilor participante și a celor mai diferite organizații. Pentru aceasta sînt necesare, în primul rînd, eforturi continue din partea guvernelor.

— Se așteaptă ca, la sfîrșitul lunii iunie a acestui an, să înceapă conferința general-europeană pentru problemele securității și colaborării. Care poate fi, în opinia dumneavoastră, aportul R.F.G. la cauza desfășurării cu succes a conferinței general-europene pentru problemele securității și colaborării ? Ce speranțe legați de această conferință ?

— Permiteți-mi să încep cu ultimul punct. Sperăm că această conferință va sluji punerii pe o temelie solidă a politicii de destindere, că ea va contribui cu adevărat și în mod eficient la promovarea securității și colaborării în Europa. Toți europenii de bună credință trebuie să fie interesați în aceasta. Prin încheierea diferitelor tratate, Republica Federală Germania a și contribuit într-o măsură importantă ca această conferință să se poată desfășura cu perspectiva unui succes. Împreună cu aliații săi, ea va continua și în viitor să caute o rezolvare a problemelor rămase încă deschise. În fiecare etapă a conferinței, vom căuta să slujim cauza asigurării păcii, deoarece acesta este principiul suprem al politicii noastre externe.

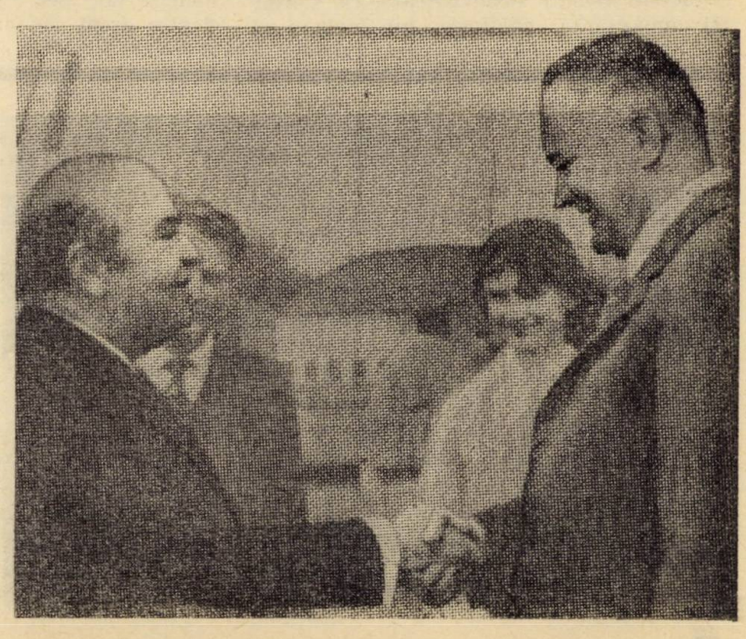

Întîlnire între premierii Piotr Jaroszewicz și Amir Abbas Hoveyda (stînga)

l'Unità
ROMA

CAETANO ÎN ANGLIA: O VIZITĂ NEDORITĂ

ANUNŢAREA vizitei oficiale pe care conducătorul guvernului portughez, Marcello Caetano, o va face în Anglia la 16 iulie, cu prilejul sărbătoririi „alianţei foarte vechi" dintre cele două ţări, a suscitat reacţii vii în rîndurile stîngii europene, ale guvernelor africane independente şi în cadrul mişcării de eliberare de pe continent. Între cele mai semnificative este aceea a partidului laburist, al cărui for executiv a definit vizita drept „o ruşine" şi a cerut guvernului conservator să o anuleze, ca, de altfel şi prevăzuta vizită a ducelui de Edinburg la Lisabona şi ceremoniile prilejuite de ea. „Clasa conducătoare portugheză, care promovează un ruşinos război colonial peste mări şi suprimă libertăţile democratice în metropolă, nu are nimic comun cu clasa muncitoare din Regatul Unit", se spune într-un comunicat al executivului laburist. De asemenea, la conferinţa de la Oslo împotriva colonialismului şi rasismului, din iniţiativa secretarului general al Naţiunilor Unite, Kurt Waldheim, şi a Organizaţiei Unităţii Africane, s-au ridicat glasuri puternice de condamnare, care s-au exprimat printr-o cerere de anulare a înseşi „alianţei" anglo-portugheze.

Aceste reacţii demonstrează că sensul şi importanţa călătoriei lui Caetano au fost pe deplin sesizate în Europa şi în Africa. „Foarte vechea alianţă" este, evident, numai un pretext în măsură să deturneze atenţia de la fapte, împrejurări şi obiective actuale. Este pentru prima oară cînd un guvern european invită oficial pe şeful regimului care poartă sîngeroasele războaie coloniale împotriva popoarelor Angolei, Mozambicului şi Guineei-Bissau, şi este aliatul făţiş al rasiştilor sud-africani şi rhodesieni (ai căror soldaţi şi ale căror capitaluri participă, alături de cele portugheze, la represiune şi exploatare), un regim care a săvîrşit grave provocări armate împotriva ţărilor africane progresiste şi a mişcării de eliberare (ca eşuata debarcare a unor comandouri, cu doi ani în urmă, la Conakry şi recentul asasinat împotriva liderului P.A.I.G.C., Cabral), un regim izolat pe plan internaţional, ca urmare a repetatelor condamnări din partea zdrobitoarei majorităţi a Naţiunilor Unite.

Pentru forţele democratice, anticolonialiste şi antifasciste ar fi o gravă eroare să suporte pasiv o asemenea cedare, chiar în momentul cînd Lisabona, departe de a se angaja pe calea unei cotituri în linia ei, continuă aceeaşi politică de dominaţie în Africa şi se foloseşte de apartenenţa la N.A.T.O., de ajutorul pe care îl primeşte de acolo pentru a face părtaşe la politica ei organizaţia atlantică şi toate ţările membre. În afară de aceasta, ar însemna o trădare faţă de acele forţe ale opoziţiei portugheze care luptă pentru a se pune capăt războaielor coloniale şi pentru cucerirea libertăţilor democratice.

Merită subliniat, pe de o parte, că strînsa legătură între aceste două obiective — relevată, de mult timp, de comunişti — a fost recunoscută, în prima săptămînă a lunii aprilie, de Congresul al III-lea al opoziţiei democratice din Portugalia, întrunit la Aveiro, şi a devenit, cu acest prilej, pentru prima oară, drapelul unui mai amplu evantai de forţe care include, împreună cu partidul comunist, pe socialişti, catolici şi alte grupări democratice ; pe de altă parte, perspectiva alegerilor din noiembrie a oferit acestor forţe spaţiul şi terenul pentru o viguroasă relansare a luptei lor. In ambele ocazii, s-a manifestat, cu evidenţă, un fapt politic de mare importanţă : apariţia unei noi generaţii de militanţi care aduc în luptă noi energii, un nou elan şi noi idei, şi care revendică, cu deplin drept solidaritatea Europei.

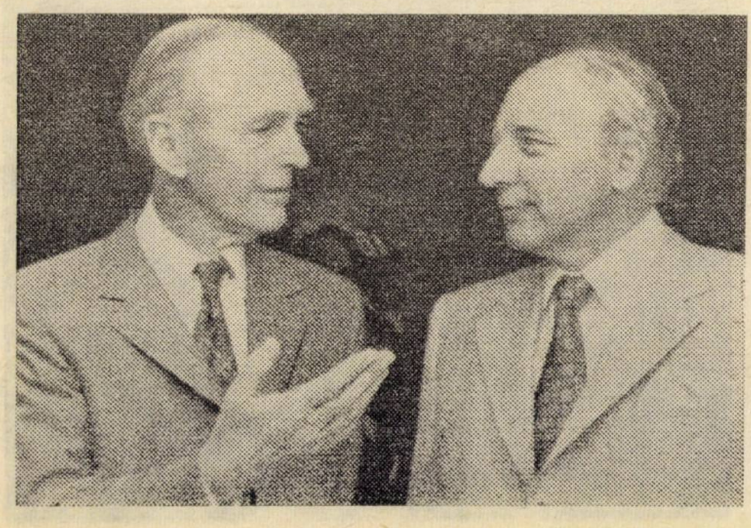

Bonn. Convorbiri între miniştrii de externe Walter Scheel (dreapta) şi Sir Alec Douglas-Home

Le Monde diplomatique
PARIS

SINDICATELE ŞI PIAŢA COMUNĂ

DE LA APLICAREA Tratatului de la Roma instituind Piaţa comună, elementul nou din ultimii ani este convergenţa realizată între organizaţiile sindicale din ţările membre pentru a recunoaşte lipsa unei politici sociale la nivelul Comunităţii.

Înfiinţată pentru a uni din punct de vedere politic şi economic statele membre, Piaţa comună, departe de a duce la dispariţia contradicţiilor, dimpotrivă, le-a ascuţit. Rivalităţile s-au accentuat între diversele ţări, între marile grupuri industriale şi financiare, între C.E.E. şi Statele Unite. Azi, după 15 ani de existenţă, adepţii cei mai hotărîţi ai Pieţei comune consideră că „mica Europă" nu a fost încă realizată.

Adepte sau nu ale Pieţei comune, sindicatele din Europa occidentală devin tot mai conştiente de pericolele concentrării capitaliste, de persistenţa, chiar de agravarea subfolosirii forţei de muncă şi a şomajului, de reducerea puterii de cumpărare, de înrăutăţirea condiţiilor de muncă şi de securitate socială, de piedicile ridicate în calea exercitării libertăţilor sindicale şi de accentuarea disparităţilor regionale. Aproximativ 35 grupuri multinaţionale — majoritatea sub tutela monopolurilor şi capitalurilor americane — domină viaţa economică în Europa occidentală, în special în sectoare de vîrf ca electronica, echipamentul şi industria de construcţii electrice, siderurgia, petrochimia şi chimia.

Piaţa comună a fost creată pentru aceste grupuri, exclusiv pentru interesele lor. În folosul lor se organizează exportul de capitaluri şi punerea sub semnul întrebării a societăţilor naţionalizate şi publice, dîndu-se, astfel, o lovitură serioasă independenţei naţionale în sectoarele hotărîtoare pentru viaţa ţării.

Acţiunile revendicative, luptele duse de oamenii muncii şi organizaţiile lor sindicale au limitat, desigur, efectele acestei politici nefaste. Succesele obţinute în fiecare din ţările membre nu se datorează cu nimic aplicării Tratatului de la Roma.

Aceste consideraţii exprimate de Confederaţia noastră sînt departe de a fi împărtăşite de toate organizaţiile sindicale din ţările membre ale C.E.E. Totuşi, dincolo de concepţiile diferite cu privire la natura, conţinutul şi orientarea activităţii sindicale în cutare sau cutare ţară din Piaţa comună, amploarea conflictelor

sociale dovedește creșterea conștiinței și realitatea luptei de clasă.

Această evoluție recentă este pozitivă, și ne bucură, deoarece ea deschide perspective noi pentru dezvoltarea relațiilor sindicale în Europa occidentală. Nimic nu poate fi mai dăunător pentru interesele clasei muncitoare din cele nouă țări ale Pieței comune decît menținerea divizării sindicale și lipsa unității de acțiune.

Ne-am exprimat totdeauna voința sinceră de a realiza înțelegerea necesară asupra unor puncte comune și asupra formelor de acțiune urmînd a fi întreprinse. Nu cerem nici unei organizații sindicale să renege vreunul din principiile ei sau vreun element al orientării ei. Sîntem pur și simplu îndreptățiți să cerem reciprocitate. Se pune problema de a constata că oamenii muncii au exigențe comune depășind frontierele și afiliațiile sindicale naționale sau internaționale.

După părerea noastră, există posibilități reale pentru o concertare constructivă și o colaborare intersindicală rodnică în Europa occidentală. Încă de pe acum, există numeroase contacte bilaterale și multilaterale pe plan interprofesional și la nivelul ramurilor industriale. Au loc schimburi de păreri, discuții referitoare la cele mai bune mijloace care pot fi folosite pentru a realiza colaborarea sindicală pe baze acceptabile pentru toți, lăsînd fiecărei organizații sindicale dreptul ei imprescriptibil de a-și defini, în deplină independență, orientarea, strategia și obiectivele.

Odată cu extinderea C.E.E. la Marea Britanie, Danemarca și Irlanda, s-a pus problema constituirii unei „Confederații europene a sindicatelor" (C.E.S.) între centralele sindicale ale celor nouă țări. În cursul dezbaterilor care au dus la apariția C.E.S., noi am relevat eforturile desfășurate de anumite confederații pentru a obține să se admită necesitatea colaborării sindicale fără nici o excludere. Faptul că această teză nu a triumfat este o realitate, dar dezbaterea a fost angajată și ea poartă în sine un proces unitar ireversibil.

Luări de poziție extrem de interesante confirmă această evoluție. Conducători sindicali s-au pronunțat în mod clar pentru realizarea unității, în special în Marea Britanie, Belgia, R.F. Germania, Italia. La nivelul organizațiilor europene, să relevăm, de pildă, declarația tovarășului Hothuys, președintele Organizației europene a Confederației Mondiale a Muncii (O.E.C.M.T.) afirmînd că trebuie să se „ajungă la crearea unei structuri sindicale vest-europene care să regrupeze toate tendințele existente" (declarație relatată de agenția „Europe", la 23 ianuarie 1973).

Ideea își croiește drum, dar fiecare continuă să-și pună întrebări asupra mijloacelor de a o traduce în viață.

În ce ne privește, la al 38-lea Congres confederal am formulat o opinie : nu ar fi oare posibil să se creeze un organism permanent, deschis tuturor centralelor sindicale din Europa occidentală, fără deosebire de afiliere națională sau internațională ? O asemenea colaborare punînd fiecare organizație pe picior de egalitate și în respectul suveranității ar putea duce ulterior la „constituirea unei organizații sindicale europene autonome în care fiecare centrală națională ar fi egală în drepturi și ar avea, dacă dorește acest lucru, posibilitatea de a-și păstra afilierea internațională". (Declarația Biroului Federației Sindicale Mondiale din martie 1972.)

Iată un element pe care îl aducem în dezbatere. El nu trebuie acceptat sau respins. Sîntem dispuși să dezbatem problema cu celelalte centrale sindicale din țările vest-europene. Sîntem profund însuflețiți de o voință unitară, căci realizarea unității condiționează nivelul și eficacitatea acțiunii pentru apărarea oamenilor muncii.

Mai mult ca oricînd, în fața puterii monopolurilor și a societăților multinaționale, în fața consecințelor nefaste ale politicii lor asupra clasei muncitoare și a păturilor muncitoare ale populației, nu există altă soluție decît uniunea și acțiunea pe plan național și internațional.

Realizării acestui obiectiv, Confederația Generală Italiană a Muncii îi consacră cu perseverență eforturile sale în cadrul spiritului unitar larg care a guvernat totdeauna activitatea sa sindicală în slujba oamenilor muncii.

Livio Mascarello

secretar al Confederației Generale Italiene a Muncii, membru al Comitetului economic și social al C.E.E.

PROFIL

EFRAIM KATZIR

președintele Israelului

Desemnat, la 22 martie a.c., la propunerea premierului Golda Meir, în unanimitate, de Partidul Israelian al Muncii, drept candidat la președinția statului Israel, Efraim Katzir a fost ales de Knesseth (Parlament) în această înaltă funcție două săptămîni mai tîrziu, devenind astfel al patrulea președinte din istoria Israelului.

Profesorul Efraim Katchalski (după alegerea ca președinte și-a luat numele de Katzir) este o somitate pe plan internațional în domeniul biofizicii. Născut la Kiev în anul 1916, el a sosit în așezările evreiești din Palestina, împreună cu părinții, în 1925. După studiile superioare (în timpul cărora a desfășurat o bogată activitate politică) a ocupat, între 1940—1945, postul de asistent la Departamentul de Chimie teoretică și macromoleculară al Universității Ebraice din Ierusalim. În anul 1949, devine profesor la Institutul de Științe Weizmann, unde a deținut și funcțiile de director ad-interim, apoi de director al Departamentului de Biofizică. De asemenea, Efraim Katzir a fost, între 1966 și 1968, director al Departamentului de cercetări științifice al Ministerului israelian al apărării.

Cercetările sale științifice s-au concentrat asupra aminoacizilor și structurilor proteinelor. De altfel, a și publicat numeroase studii asupra proteinelor și altor substituți ai acestora. Efraim Katzir este membru al unor marcante societăți științifice naționale și internaționale și a primit numeroase premii internaționale. În 1966, a fost ales membru al Academiei Naționale de Știință a Statelor Unite, fiind primul israelian care a primit această calitate.

Instalarea lui Efraim Katzir ca președinte al Israelului are loc azi, 24 mai a.c.

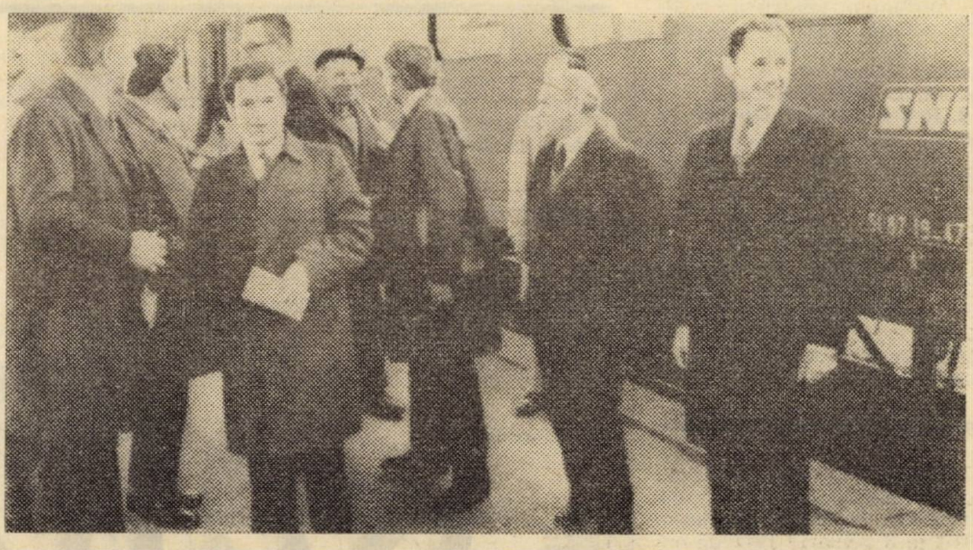

Valenciennes. Sosesc fermieri din țările Pieței comune. Cer prețuri mai favorabile produselor lor. În cîteva zile au sosit 20 000

POSTA REDACTIEI

Palestinienii din Liban

Ion Frasin, Bucureşti. Bineînţeles că Libanul este stat independent, chiar dacă pe teritoriul său se află numeroşi palestinieni. Iată, de altfel, cîteva date privind situaţia acestora din urmă. Se apreciază că în Liban se află, în prezent, circa 300 000 de refugiaţi palestinieni, din care 92 000 trăiesc în tabere. Există 13 asemenea tabere — şase situate la periferia oraşului Beirut, cîte trei — la Saida şi Tir (localităţi în sudul Libanului) şi una la Bekai, în partea de nord-est a ţării. Populaţia unor asemenea tabere ajunge la peste 15 000 de persoane, depăşind considerabil, în majoritatea cazurilor, capacităţile de adăpostire. În taberele pentru refugiaţi, autoritatea este exercitată în exclusivitate de membrii rezistenţei palestiniene, organizaţia cea mai importantă fiind „Al Fatah".

Nicolae Măinescu, str. Făgetului nr. 11, Bucureşti, sector 5, pune la dispoziţia celor interesaţi colecţia revistei „Lumea" pe anii 1964—1972.

Nicolae Stoica, Gorneţ, jud. Prahova. Vă referiţi, probabil, la celebrii „kamikaze" (despre care am scris, de altfel, de mai multe ori în cadrul acestei rubrici).

Sergiu Băncеanu, Galaţi. 1. Vă mulţumim pentru aprecierile privind serialul „Nimic nou la Dallas ?". Vom avea în vedere propunerea dv. de a reveni asupra subiectului.

2. Regele Suediei, **Gustav VI Adolf,** născut la Stockholm, în 1882, este fiul lui Gustav V (1858—1950), rege al Suediei între 1907 şi 1950. S-a căsătorit în 1905 cu Margueritte de Saxa-Coburg-Gotha (decedată în 1920), căsătorie din care s-a născut un fiu, mort şi el în 1948, tată al actualului moştenitor Carl Gustav ; s-a recăsătorit în 1923 cu lady Mountbatten.

Nicolae I. Zarcu, Slatina. Fostul ambasador britanic în Uruguay, Geoffrey Jackson, răpit la 8 ianuarie 1971 de organizaţia „Tupamaros", a fost eliberat la 9 septembrie acelaşi an, după 244 de zile de detenţiune. După eliberare, Jackson s-a întors în Marea Britanie, unde a fost înnobilat.

Constantin Dimitriu, Braşov. 1. Congresul partidelor social-democrate din ţările Pieţei comune a avut loc la Bonn la 26 şi 27 aprilie. A fost al IX-lea congres de acest gen. Lucrările congresului s-au desfăşurat sub preşedinţia deputatului socialist belgian Lucien Radoux, preşedintele Biroului de legătură al partidelor socialiste din ţările membre ale C.E.E. Potrivit ziarului „Le Peuple", organ central al Partidului Socialist Belgian, „Congresul a subliniat necesitatea garantării deplinei folosiri a forţei de muncă, egalităţii de şanse profesionale şi înlăturării discriminărilor ; el a subliniat, de asemenea, necesitatea unei politici regionale care să ofere oamenilor muncii posibilitatea de a-şi alege o îndeletnicire".

2. În relatarea declaraţiei preşedintelui chilian Salvador Allende, declaraţie la care vă referiţi şi în care se evoca posibilitatea convocării unui tribunal internaţional pentru medierea relaţiilor dintre **Chile şi S.U.A.,** nu s-a strecurat nici o greşeală. În anul 1914, între cele două ţări a fost încheiat un tratat potrivit căruia Chile şi Statele Unite îşi vor putea supune disputele unui tribunal internaţional constituit din cinci membri, tribunal ce poate fi convocat de fiecare dintre cele două state, unilateral. Stipulaţiile tratatului n-au fost invocate pînă acum.

Antiinflaţie

D. Alexa, Bucureşti. 1. Într-adevăr, autorităţile britanice sînt de părere că în lupta lor antiinflaţionistă au început să se întrevadă unele succese. Astfel, recent, ministrul de finanţe, Anthony Barber, declara că, în prezent, procentul de dezvoltare a economiei se situează la 5 la sută, creşterea preţurilor cu amănuntul s-a ridicat la numai 2,4 la sută în primele patru luni ale anului, iar salariile au sporit numai cu 0,7 la sută faţă de 3,2 la sută, anterior măsurilor de îngheţare. Nu atît de optimişti sînt însă membrii partidului de opoziţie şi ai sindicatelor. Aceştia din urmă, acceptînd o reluare a negocierilor cu guvernul, întrerupte în noiembrie trecut, au declarat că nu vor înceta totuşi lupta pentru sporul salariilor şi condiţii mai bune de lucru. Vom reveni cu amănunte.

2. Anul trecut, deficitul balanţei comerciale americano-japoneze a fost de 4,1 miliarde de dolari. Potrivit declaraţiilor lui William Eberle, consilier comercial al preşedintelui Nixon, acest deficit pare să se resoarbă : în primul trimestru al anului, a diminuat cu 400 milioane dolari, în raport cu cifra din perioada corespunzătoare a anului trecut.

Tudor Zamfir, Agigea, jud. Constanţa. Revista noastră a scris pe larg (nr. 31—36 din 1969) despre moartea lui Hitler şi îndoielile privind sinuciderea sa. Vă sugerăm şi consultarea numeroaselor volume privind istoria celui de-al treilea Reich publicate de Editura politică.

Vîlceanu Tudor, Corabia. Producţia mondială de automobile a crescut, în 1972, cu 1,4 milioane faţă de 1971 (cifrele şi graficul sînt reproduse după „Die Zeit"). După cum vedeţi, pericolul de poluare nu a constituit o frînă suficientă pentru producţia de automobile.

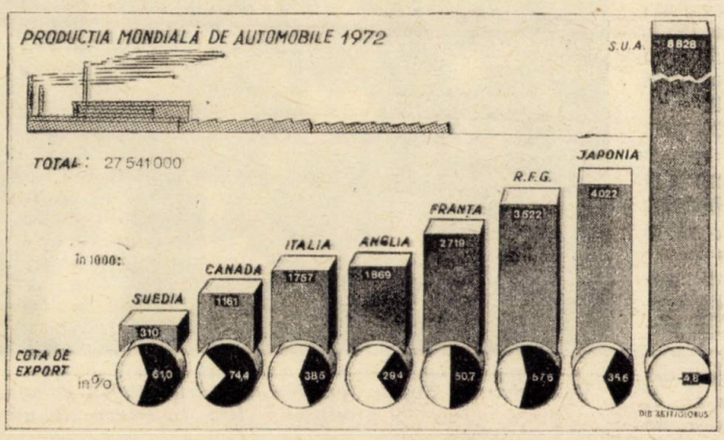

David Bruce

Vasile Gheorghiu, Orşova. 1. Veteran al diplomaţiei americane, David Bruce, care va conduce biroul de legătură american deschis la Pekin, a sosit în capitala R.P. Chineze săptămîna trecută. Bruce va fi ajutat, în misiunea sa, de mai mulţi adjuncţi, între care A. Jenkins, cunoscător al Chinei şi problemelor chineze. David Bruce, în vîrstă de 75 de ani, şi-a început cariera în

1921, a fost ambasador în Franţa între 1949 şi 1952, subsecretar de stat în 1952 şi 1953, ambasador în R.F. Germania între 1957 şi 1959, în Marea Britanie între 1961 şi 1969, conducător al delegaţiei americane la convorbirile asupra Vietnamului de la Paris în 1970 şi 1971.

2. Potrivit datelor furnizate de recensămîntul populaţiei din 1970, 33,2 milioane din locuitorii Statelor Unite au altă limbă maternă decît engleza : 7,8 milioane spaniola (32 la sută din grup), 6,1 milioane germana (18 la sută din grup), 4,1 milioane franceza (7 la sută din grup), 2,4 milioane poloneza (7 la sută din grup). Populaţia de limbă suedeză, norvegiană, cehă, greacă, japoneză etc. nu depăşeşte, fiecare în parte, un milion de locuitori. În ceea ce priveşte cealaltă întrebare a dv., potrivit aceluiaşi recensămînt, aproximativ jumătate din cei 205 milioane de locuitori erau capabili să-şi precizeze originea etnică, chiar dacă aceasta urca la cîteva generaţii. Astfel, 14,4 la sută (29,5 milioane) din acest grup citau o origine britanică, 12,5 la sută (25,5 milioane) o origine germană, 8 la sută (16,4 milioane) o origine irlandeză, 4,5 la sută (9,2 milioane) o origine spaniolă, 4,3 la sută (8,8 milioane) o origine italiană şi 2,6 la sută (5,4 milioane) o origine franceză.

POSTA REDACȚIEI

Rainer Candidus Barzel

Alex. Stan, București. 1. Liderul opoziției vest-germane, Rainer Barzel (demisionat din funcția de șef al fracțiunii parlamentare a U.C.D.), s-a născut în 1924 și este deputat democrat-creștin din anul 1957. În decembrie 1964, a fost ales președinte al grupului parlamentar U.C.D./U.C.S. În anul 1966, încearcă, fără succes, să ocupe funcția de președinte al Uniunii Creștin-Democrate. Perioada de vîrf a carierei sale se situează, potrivit tuturor comentatorilor, între 1969 și 1972, cînd este conducătorul necontestat al opoziției creștin-democrate. În 1971, Rainer Barzel a fost ales președinte al U.C.D. și desemnat candidat-cancelar al U.C.D./U.C.S. pentru alegerile legislative.

2. După cum se știe, între **Iugoslavia și Piața comună** există un acord comercial încheiat în urmă cu cîțiva ani. În egală măsură, Iugoslavia întreține relații comerciale și cu alte state vest-europene care nu făceau parte, pînă la începutul acestui an, din Piața comună. Astfel, potrivit ziarului „Borba", Iugoslavia a exportat anul trecut în Marea Britanie mărfuri în valoare de 116,3 milioane dolari, importînd mărfuri în valoare de 164 milioane dolari. „Avînd în vedere nivelul colaborării economice în 1971 — scrie ziarul — se poate spune că exportul iugoslav a crescut cu 20 la sută, iar importul din Marea Britanie s-a redus cu 30 la sută. Pe baza schimbului de anul trecut, ponderea Marii Britanii în exportul iugoslav este de 5,3 la sută, în timp ce procentul importului care revine mărfurilor britanice este de 5,2 la sută. Marea Britanie se află pe locul al 6-lea în exportul iugoslav, ocupînd locul al 5-lea în ceea ce privește importul. La Londra se subliniază că este foarte importantă modificarea structurii exportului iugoslav pe piața britanică. Potrivit datelor celor mai recente, 78 la sută din exportul iugoslav în această țară îl alcătuiesc produse industriale, ca materiale electrotehnice, textile, confecții, produse ale industriei chimice, metale neferoase, fier, oțel, mobilă, încălțăminte".

„Trans-saharianul"

Grigore Zaharescu, Pitești. Șoseaua care va traversa Sahara este în lucru. „Trans-saharianul" va coborî de la Mediterană (Alger) pînă în regiunile Nigerului (în Gall) și Maliului (Gao); recent, la peste 1 000 de km sud de țărmurile Mediteranei s-a dat în funcțiune porțiunea dintre El-Goléa și In Salah. Odată realizat, acest drum este menit ca, în 1980, să faciliteze transportul unor mărfuri în cantitate de 200 000 tone. Proiectele rutiere ale Africii sînt, însă, de o și mai mare anvergură. Se proiectează, astfel, în afara „trans-saharianului", o șosea (7 000 km, 1 miliard dolari) care să unească estul și vestul Africii, de la Lagos (Nigeria) pînă la Mombassa (Kenya). Pentru finanțarea proiectului, O.N.U. și șase state dezvoltate au anunțat o participare de 80 la sută din costul total. (Harta alăturată este reprodusă după „Der Spiegel").

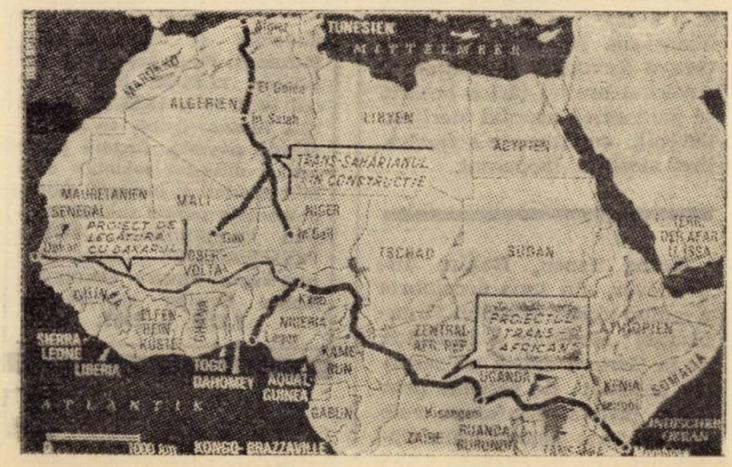

Uniunea interparlamentară

Nicolae Buzea, Craiova. Uniunea interparlamentară este una dintre cele mai vechi organizații internaționale. A fost întemeiată în 1889 de un grup de parlamentari pacifiști care considerau că rezolvarea problemelor litigioase internaționale ar fi putut fi obținută pe bază de arbitraj. Aflată în cel de al nouălea deceniu al existenței sale, Uniunea interparlamentară a devenit o largă organizație politică internațională, din ea făcînd parte, în prezent, 73 de grupuri parlamentare naționale, între care și cel al României. Uniunea interparlamentară s-a numărat printre fondatorii Ligii Națiunilor, ocupînd un loc de frunte în cadrul dezbaterilor pentru securitate colectivă și dezarmare. Prima conferință a organizației ținută după cel de al doilea război mondial a avut loc în 1947, la Cairo. Organizația Națiunilor Unite era deja creată. Uniunea interparlamentară deține în cadrul Consiliului Economic și Social al O.N.U. (ECOSOC) statutul consultativ A, care îi conferă dreptul de a primi, înaintea sesiunilor ECOSOC, ordinea de zi, documentele Consiliului și ale comisiilor sale, de a prezenta propuneri pentru ordinea de zi a Consiliului, de a-și expune în timpul dezbaterilor din Consiliu, prin intermediul împuterniciților săi, părerea și, de asemenea, de a înainta Consiliului declarații corespunzătoare. Uniunea interparlamentară nu este o organizație constituită la nivel guvernamental, în sensul că membrii săi nu sînt nici guverne, nici reprezentanți ai acestora, ci grupuri parlamentare naționale alcătuite, într-o serie de state, din membri ai parlamentelor autohtone. Potrivit statutului Uniunii interparlamentare, calitatea de membru al acestei organizații nu poate fi atribuită unor parlamentari individuali, ci numai grupului parlamentar național constituit în fiecare țară în parte. Conferința interparlamentară este organul suprem al Uniunii interparlamentare. Se întrunește anual și adoptă, prin vot deschis, cu majoritate simplă, hotărîri și rezoluții; Consiliul interparlamentar, din care fac parte cîte doi membri din fiecare grup parlamentar național, este organul conducător al Uniunii. El convoacă conferințele organizației, stabilește locul și data ținerii lor, precum și ordinea de zi, formează comisii permanente și provizorii, prezintă propuneri pentru alegerea președintelui și a membrilor Comitetului executiv, numește secretarul general, stabilește bugetul anual și hotărăște asupra primirii de noi membri. Comitetul executiv (11 membri aleși pe o perioadă de 4 ani) este organul administrativ al Uniunii. El conduce și controlează activitatea Biroului interparlamentar. Președintele Consiliului interparlamentar este „ex officio" președintele Comitetului executiv; Biroul interparlamentar îndeplinește funcția de secretariat al Uniunii, îngrijindu-se de realizarea hotărîrilor Conferinței interparlamentare și ale Consiliului interparlamentar. Coordonează, de asemenea, raporturile dintre grupurile naționale parlamentare. Este condus de un secretar general, numit de Consiliul interparlamentar pe o perioadă de 4 ani. Din structura Uniunii mai fac parte comisiile permanente de studiu (în prezent, funcționează cinci asemenea comisii, cea mai importantă fiind considerată Comisia pentru probleme politice, securitate internațională și dezarmare). Menționăm că, tot în cadrul Uniunii interparlamentare, există o serie de uniuni regionale: Consiliul nordic (din care fac parte grupurile parlamentare naționale din Finlanda, Danemarca, Norvegia, Suedia și Islanda), Consiliul consultativ interparlamentar al Belgiei, Olandei și Luxemburgului și Grupul american interparlamentar (din care fac parte grupurile parlamentare naționale din țările latino-americane). Ultima sesiune (a 112-a) a Consiliului interparlamentar a avut loc la Abidjan. A participat și o delegație română, condusă de Corneliu Mănescu, președintele grupului român al Uniunii interparlamentare. Următoarea sesiune a Consiliului se va desfășura la București, în aprilie 1974.

I. Grosman, București. Președinții statului Israel, de la înființare, au fost: Haim Weizmann (între 1948 și 1952) — om de știință, decedat în 1952; Itzhak Ben-Zvi (între 1952 și 1963) — istoric al Palestinei și comunităților evreiești, decedat în 1963; Zalman Shazar (între 1963 și 1973) — ziarist și eseist; Ephraim Katzir (ales în aprilie acest an) — om de știință. În aceeași perioadă, guvernul israelian a fost condus de David Ben Gurion (între 1948—1953 și 1955—1963), Moshe Sharett (între 1953 și 1955), Levi Eshkol (între 1963 și 1969), Golda Meir (din 1969).

POSTA REDACȚIEI

„VFW — Fokker"

Radu Simionescu, Brașov. În legătură cu recenta prezentare la București a unor aparate de zbor de către firma VFW — Fokker, vă putem furniza în plus cîteva elemente, în speranța că vom satisface, astfel, interesul dv.

În anul 1969, firma olandeză „N. V. Koninklijke Nederlandse Vliegtuigenfabriek Fokker" (Amsterdam) a fuzionat

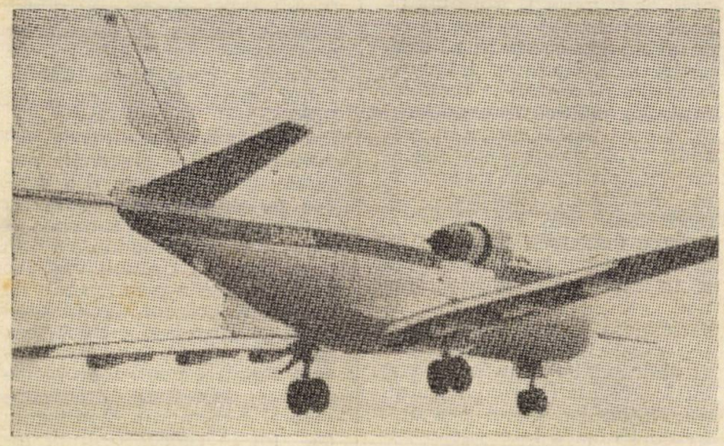

cu firma vest-germană „VFW-Verwaltungsgesellschaft mbH" (Bremen), punînd astfel bazele companiei internaționale **„Zentralgesellschaft Vereinigte Flugtechnische Werke — Fokker mbH"**, cu sediul la Düsseldorf. Capacități de producție proprii ale companiei se găsesc atît în Olanda, cît și în R.F. Germania. Totodată, „VFW-Fokker" mai dispune de participații în unități de producție aeronautică din München, Kassel și Dahlen din R.F.G. și în Belgia (Bruxelles).

În cadrul acestei fuziuni, contribuția părții vest-germane (19 000 de salariați și un capital de 300 milioane de florini olandezi) a fost de 50 la sută. Firma olandeză, care a fuzionat, dispune de o bogată tradiție, dezvoltarea sa înscriindu-se pe linia evoluției generale a aparatelor de zbor. Ea a fost creată în anul 1919, de Anthony H. G. Fokker, ajungînd, cu timpul, la un frumos renume internațional datorită avioanelor de o concepție ingenioasă. Multe din ele sînt considerate ca pionieri ai aviației mondiale întrucît au efectuat prima traversare a Pacificului, primul zbor peste Podul Nord, prima legătură aeriană comercială între Europa și Indonezia. În sfîrșit, tot cu un aparat Fokker, s-a realizat primul zbor transatlantic, de către o femeie.

În clasa avioanelor comerciale de transport, firma VFW-Fokker s-a făcut cunoscută atît în ceea ce privește concepția, studiul, producția, cît și într-o serie de domenii anexe, însă absolut necesare: documentare de specialitate, zboruri de încercare, lucrări de întreținere. Dintre aparatele acestei clase, merită a fi menționat, în primul rînd, **Fokker F 28 Fellowship**, care a fost prezentat, anul trecut, și în țara noastră; este un bireactor, aflat în exploatare din 1969, realizat în cooperare de R.F.G. — Marea Britanie — Olanda (65 locuri, autonomie de zbor 2 000 km, varianta MK 2 000, capacitate 79 locuri). **Fokker F 27 Friendship**, în varianta MK 500, transportă 56 pasageri sau o încărcătură de 5 tone pe o distanță de peste 2 000 km; este un turbopropulsor bimotor pentru distanțe scurte și medii (600 asemenea aparate se găsesc în exploatare, cu începere din 1958, la 130 de clienți din 50 de țări). **VFW 614** (în fotografie), prezentat, în urmă cu cîteva zile, la Băneasa — bireactor silențios, dotat cu două motoare Rolls-Royce, montate, într-o construcție originală, pe aripi, extrados, și nu sub aripi sau pe fuselaj ca la celelalte tipuri aflate în exploatare — poate transporta 40 de pasageri sau patru tone, cu viteză maximă de 735 km/oră. În același timp, „VFW-Fokker" participă la realizarea bireactorului vest-european pentru distanțe scurte și medii — Airbus 300 B.

Nicolae Meran, București. Am mai răspuns în cadrul acestei rubrici: Indira Gandhi este fiica fostului prim-ministru indian Jawaharlal Nehru. Nu are legături de rudenie cu Mahatma Gandhi. A fost căsătorită cu Feroze Gandhi. Este văduvă din 1960. Soțul ei, discipol al marelui patriot M. Gandhi, a ținut să-și ia numele acestuia, cu mult înainte de a se fi căsătorit cu Indira.

„Cosa Nostra"

Liviu Paralescu, Deva. Informația la care vă referiți nu era eronată. Într-adevăr, la 14 aprilie a.c., Sam de Stefano, apreciat de agenția „France Presse" ca unul din marii șefi ai Cosei Nostra (Mafia) din Statele Unite, a fost omorît în apartamentul său din Chicago. Sam de Stefano era eliberat pe cauțiune după ce, în 1963, fusese implicat în uciderea lui Leo Foreman, un membru al Mafiei care furniza poliției ample amănunte despre activitățile mafioților din Chicago. Este, de asemenea, adevărat că, în „Memoriile" sale — apărute recent și în traducere românească sub titlul Peter Maas — „Mafia și mafioții" —, cunoscutul Joe Valachi nu-l citează pe Stefano. Faptul este explicabil întrucît „Cosa Nostra" e organizată pe „familii" și orașe mari — după cum arată Valachi, care citează numai șefii unor familii.

Mihai Niculescu, Pitești. 1. Calmul a fost restabilit în micul regat Sikkim, protectorat indian, după ce în capitala acestuia, Gangtok, a fost semnat un acord între regele statului (numit „chogyal"), guvernul indian și conducătorii celor trei partide politice ale Sikkimului. Potrivit acestui acord, urmează a fi creată o Adunare Națională, aleasă prin vot universal, stabilirea unui regim democratic, drepturi politice minorităților, independența justiției.

2. Despre „zona sterling" am scris în cadrul acestei rubrici în nr. 11. În ultimii ani, o parte a statelor, inițial membre, nu s-au declarat de acord cu politica financiară britanică și, socotind „zona sterling" o asociație depășită, au hotărît să o părăsească. Un ultim caz: Malayezia. Ministrul malayezian al finanțelor a anunțat că guvernul acestei țări a hotărît să părăsească acordul sterling, devenit, ca urmare a flotării lirei sterline, inoperant.

Ileana Iancu, Buzău. Într-adevăr, din luna decembrie a anului trecut, la sediul Organizației Mondiale a Sănătății de la Geneva există un serviciu automat de răspuns prin telex pentru a informa cele 135 de state membre ale Organizației asupra cazurilor de boli transmisibile înregistrate în oricare parte a lumii. Acest serviciu, care lucrează fără întrerupere, ziua și noaptea, primește zilnic informații epidemiologice care, introduse în aparatul telex pe benzi perforate, sînt transmise tuturor centrelor interesate. Vă sugerăm consultarea răspunsului despre O.M.S. publicat în cadrul acestei rubrici din nr. 19 în care veți afla răspuns la celelalte întrebări ale dv.

Constantin Ciubotaru, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. 1. În cadrul acestei rubrici, nr. 20 al revistei, am publicat un răspuns despre partidele din țările socialiste.

2. În nr. 7 a.c., în cadrul acestei rubrici am scris despre statele cu care România întreține relații diplomatice și consulare.

3. Spațiul redus de care dispunem nu ne permite înșirarea „completă a tuturor partidelor, cu numărul de membri etc.", din țările socialiste. În cadrul articolelor publicate de revista noastră sau în cuprinsul răspunsurilor către cititori am oferit de mai multe ori date de genul celor pe care le solicitați acum.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55. Telex 197. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

Uzina de construcții utilaj petrolier

1 MAI PLOIEȘTI

Ploiești, str. Democrației nr. 121
telefon 10300 telex. 019219
UZINA DE CONSTRUCȚII
UTILAJ PETROLIER
1 M A I

produce :

- Instalația F 320 — 3 D H Diesel hidraulic. Adîncimea de forare : pînă la 6 000 m.
- Instalația de foraj F 320 — D E , Diesel electric. Adîncimea de forare : 6 000 m.
- Instalația de foraj 3 D H — 250, pentru forări de 5 000 m adîncime.
- Instalația de foraj 3 D H — 400, pentru adîncime 7 000 m. ; sarcina maximă de lucru la cîrlig — 400 tone.

BUCURIA COPIILOR

23 MAI — 1 IUNIE

23 MAI — 1 IUNIE

BUCURIA COPIILOR

BUCURII, BUCURII, DE ZIUA VOASTRĂ DRAGI COPII!

• Jucării • Păpuşi • Mingi •

• Jocuri de construcţii •

• Tricotaje • Confecţii • Încălţăminte •

RECO

Le

O contribuţie remarcabilă la cauza păcii şi colaborării între popoare

CABINETUL DE PARTID SIBIU

Roma. Convorbiri oficiale între preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Giovanni Leone

San Marino. La recepţia oferită de căpitanii regenţi în onoarea preşedintelui Nicolae Ceauşescu

Moment din timpul vizitei solemne a preşedintelui Nicolae Ceauşescu la Vatican

LUMEA

Nr. 23 31 mai 1973

Argumente juridice şi istorice în favoarea securităţii europene

Reportaj pe glob: AMMAN

Corespondenţe speciale din:

HELSINKI
TEHERAN
TEL AVIV
ANKARA
MADRID

„Depanatorii“ cosmici

Călduroasă primire la uzinele „Fiat“ din Torino

MOMENTE DIN TIMPUL VIZITEI PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN ITALIA ȘI SAN MARINO

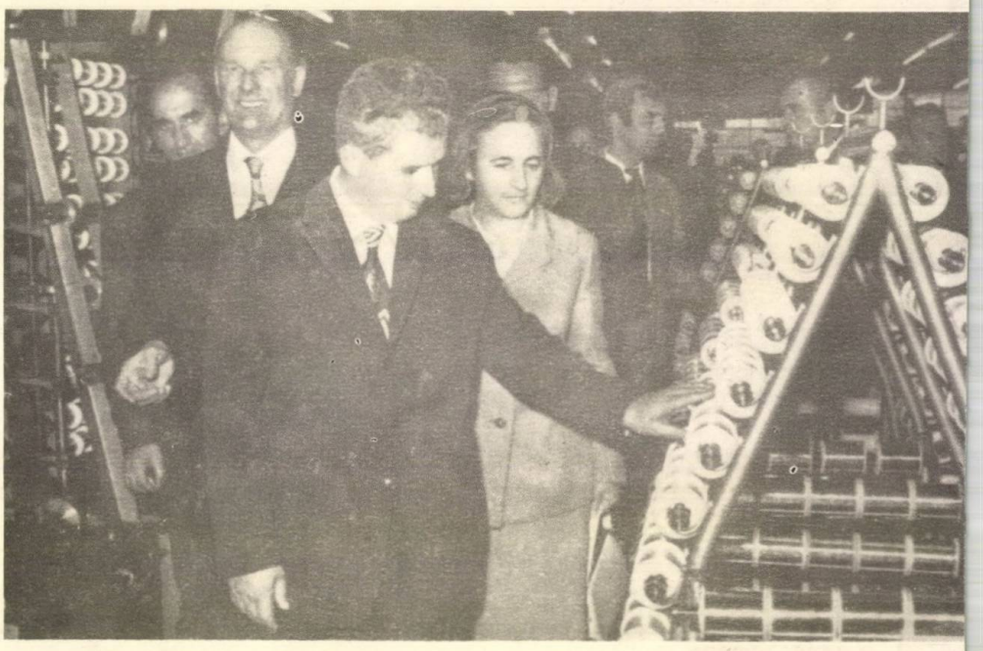

La uzinele „Metalrex“ din Torino

Imagine din timpul vizitei la uzinele „Innocenti Santeustacchio“ din Milano

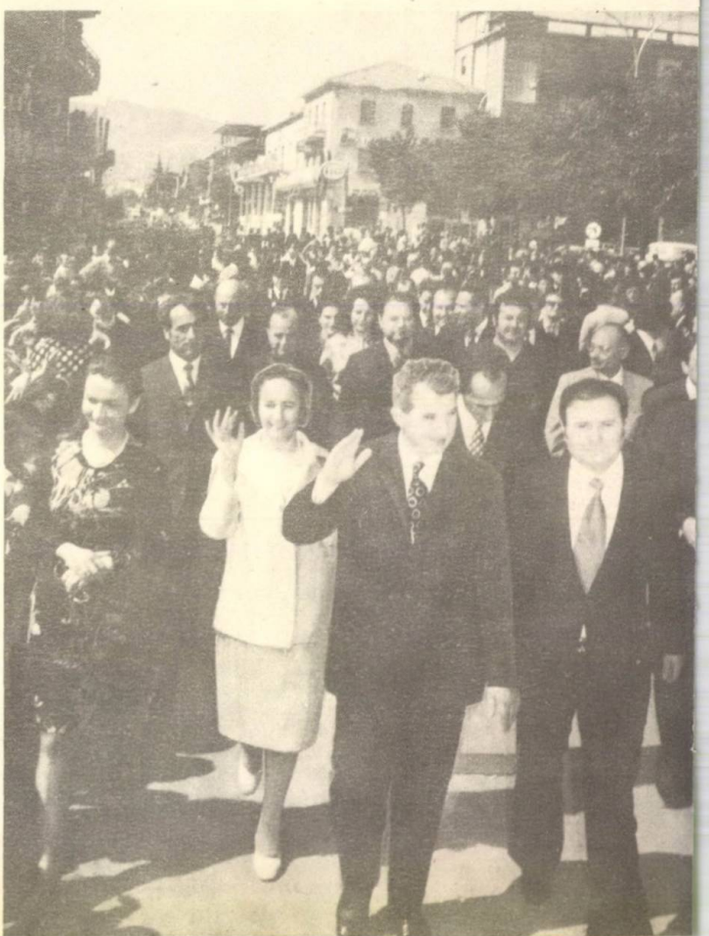

Caldă manifestare de bun rămas, la plecarea din San Marino

LUMEA

23 (501)

31 mai 1973

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Vizita președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, în Italia, San Marino și la Vatican

– **O contribuție însemnată la dezvoltarea colaborării româno-italiene, la edificarea unor noi relații între statele europene.** Radu Bogdan 2

– **Expresie grăitoare a bunelor relații dintre România și San Marino.** Nicolae Vamvu 3

– **Vizita solemnă a președintelui Nicolae Ceaușescu la Vatican** 4

Dreptul tuturor statelor de a lua parte la examinarea și soluționarea problemelor internaționale. Prof. univ. dr. doc. Edwin Glaser 5

Helsinki. Consultările pregătitoare în faza finală. Dumitru Tinu 6

Teheran. Opinii despre relațiile multilaterale cu România. Dumitru Constantin 9

Turneul latino-american al lui William Rogers. Mihai Matei 10

Buenos Aires. După instalarea președintelui. Valentin Păunescu 11

Israel. Probleme economico-sociale în perspectiva alegerilor. Ilie Șerbănescu 12

Ankara. Program de dezvoltare internă. Ion Badea 13

Madrid. Priorități în politica externă spaniolă. Anca Voican 18

Trei oameni locuiesc în Skylab. Un debut plin de surprize. Mircea Grigorescu 20

O cronică a „războiului celor de acasă" (4). Mollie Panter-Downes 24

CONVORBIRI, INTERVIURI

Kalevi Sorsa, primul ministru al Finlandei 7

Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, Șahinșahul Iranului 8

PE URMELE ISTORIEI

Manifestările internaționaliste ale Comitetului național antifascist din România. Dr. Ion Babici 14

REPORTAJ PE GLOB

Amman. Crăciun Ionescu 16

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Pozițiile membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate în problema Orientului Apropiat 19

1 000 + 1 22–23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Avanti, Chile Hoy, Newsweek, The Sunday Times 26–29

PROFIL

Amin El Hafez, primul ministru al Libanului 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

CABINETUL DE PARTID SIBIU

SAPTAMINA

Asistăm la un moment politic specific dinamismului diplomatic român. De-abia încheiată vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Italia, San Marino și la Vatican, România așteaptă sosirea, la 2 iunie, a Șahinșahului Iranului, Mohammad Reza Pahlavi. Este extrem de grăitoare vigoarea cu care politica externă românească acționează pe arena internațională, este profund ilustrativă această săptămînă pentru neobosita activitate diplomatică depusă de șeful statului român în favoarea idealurilor de pace și colaborare între popoare.

Pentru martorii acestor evenimente, vor rămîne neșterse în memorie clipele de autentică și spontană simpatie cu care înaltul oaspete român a fost întîmpinat pretutindeni în Italia. Această atmosferă și-a găsit, de altfel, un corespondent concret în rezultatele pozitive ale vizitei, pe drept cuvînt calificată ca avînd dimensiuni istorice. Ceea ce vrem să subliniem, cu deosebire, este însă caracterul constructiv al acțiunilor de politică externă românească. Gazdă sau oaspete, România este animată de aceleași țeluri unice : destinderea, colaborarea, securitatea europeană, cu întreaga lor suită de efecte benefice asupra conviețuirii pașnice între state și, nu în ultimă instanță, asupra destinelor oamenilor.

Semnificația unor asemenea întîlniri la cel mai înalt nivel, întîlniri într-o succesiune rapidă — în care distingem o expresie vie a pulsului vieții internaționale — rezidă, în esență, într-o mare idee : voința și posibilitatea de cooperare și participare a tuturor statelor la viața internațională.

„Statele noastre pot juca un rol incontestabil pe scena mondială" — declară suveranul Iranului în paginile acestui număr al revistei noastre ; iar aceasta — adaugă el — „cu atît mai mult cu cît dezideratele noastre sînt pe deplin legitime, legale, ele fiind în concordanță cu interesele tuturor popoarelor de independență națională".

Vedem în această observație o idee-forță a timpului nostru. Într-adevăr, întreaga desfășurare a politicii internaționale atestă vigoarea cu care acest principiu acționează astăzi. Și, în acest sens, o pildă recentă. Putem spune că, dacă, în zilele următoare, negocierile multilaterale de la Helsinki privind convocarea Conferinței europene se vor încheia cu succes — ceea ce nu mai pare a fi un dubiu pentru nimeni — aceasta este una din dovezile cele mai palpabile ale forței cu care acest drept, prea de multe ori neglijat în istorie, se impune în practica relațiilor între state, indiferent de orînduirea lor socială, mărimea, apartenența sau neapartenența la alianțe politico-militare. Înscrierea — alături de un întreg complex de principii ale dreptului internațional — a acestei norme de conduită în documentul final al reuniunii de la Helsinki a marcat un bun cîștigat, a creat o premisă substanțială pentru o corectă desfășurare a Conferinței general-europene, anunțată pentru sfîrșitul lunii iunie sau începutul lui iulie.

Actuala săptămînă diplomatică prefigurează însă o serie de evenimente cu certă pondere internațională și în perimetrul altor continente. Se așteaptă, de pildă, o relansare a discuțiilor pe problemele Orientului Apropiat; iar, în acest cadru, notăm, între altele, o apropiată reuniune a Consiliului de Securitate al O.N.U. Folosim prilejul pentru a reafirma valoarea rezoluției Consiliului de Securitate privind soluționarea echitabilă a conflictului din zonă.

Săptămîna aceasta au debutat și lucrările sesiunii jubiliare a Organizației Unității Africane. Este, desigur, un prilej de rememorare a drumului parcurs de țările africane în dobîndirea și consolidarea independenței lor, de degajare a perspectivelor și problemelor care confruntă continentul.

Deceniul de existență a O.U.A. este, prin el însuși, pilduitor pentru transformările petrecute în Africa în favoarea unei dezvoltări libere, independente, pentru consolidarea unei atmosfere de destindere și colaborare. **„Popoarele africane** — declara președintele Nicolae Ceaușescu în mesajul adresat O.U.A. — **aduc o contribuție tot mai însemnată la dezvoltarea acestui climat, participînd tot mai activ la întreaga viață internațională, la soluționarea, în spiritul păcii și colaborării, a problemelor cu care se confruntă astăzi omenirea".** În virtutea acestei realități, reuniunea O.U.A. de la Addis Abeba nu are o simplă rezonanță regională ; interesul cu care asemenea evenimente sînt urmărite e mult mai larg, el coincide cu cel al tuturor forțelor progresiste, care se pronunță pentru emancipare națională, dezvoltare suverană, care luptă pentru înlăturarea oricăror vestigii ale colonialismului, pentru depășirea oricăror inechități în viața socială și internațională a națiunilor.

Turneul secretarului de stat William Rogers în America Latină conturează, în chip specific, tendința generală a majorității statelor de pe acest continent spre reașezarea relațiilor lor pe temeiuri mai echitabile cu „marele vecin" din nord. Domeniul prioritar se arată a fi cel economico-comercial, dar sfera problemelor discutate e mult mai amplă, iar esența lor este, fără discuție, de anvergură politică. Renunțarea la o tradițională politică de „paternalism" este laitmotivul declarațiilor lui Rogers ; ceea ce a reieșit este însă, mai curînd, dorința manifestată de interlocutorii săi latino-americani de a vedea tradusă în fapte o asemenea opțiune de principiu. Vom menționa, numai, că acum diplomația Statelor Unite își afirmă intenția de reconsiderare a raporturilor lor cu America Latină, după cum, nu cu multă vreme în urmă, și-au manifestat-o față de partenerii occidentali din Europa și Japonia.

În general, considerăm asemenea tendințe de restructurare a relațiilor internaționale — fie în Europa, fie în alte zone ale lumii — ca expresia unor mutații al căror sens primordial îl constituie dorința statelor de afirmare de sine stătătoare, independentă și suverană, pe temeiurile sigure ale egalității și respectului reciproc.

Intensitatea diplomatică a săptămînii exprimă, așadar, dinamica unor fenomene politice majore.

„Lumea"

O contribuție însemnată la dezvoltarea colaborării româno-italiene, la edificarea unor noi relații între statele europene

„Importante rezultate ale vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu", „O întîlnire constructivă și prietenească", „Întărirea legăturilor tradiționale de stimă reciprocă dintre cele două popoare", „In cadrul destinderii în Europa : o colaborare mai intensă între România și Italia" — iată numai cîteva din titlurile articolelor și comentariilor prin care presa italiană marchează, pe larg, încheierea vizitei președintelui Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu în Italia, prima vizită a unui șef de stat român în această țară. Într-adevăr, prin căldura primirii rezervate înaltului sol al poporului român, prin bilanțul fructuos pentru relațiile româno-italiene al convorbirilor dintre cei doi șefi de stat, prin interesul viu și simpatia cu care cele mai largi cercuri ale opiniei publice au întîmpinat acest moment de seamă în evoluția colaborării dintre România și Italia, zilele săptămînii care au trecut pot fi socotite, pe drept cuvînt, „zile ale prieteniei româno-italiene", prietenie căreia vizita i-a conferit o semnificație sporită, în contextul tradiționalelor relații de amiciție și cordialitate dintre cele două popoare și țări.

În această ultimă decadă a lunii mai, am avut fericita ocazie de a fi martor la nenumărate demonstrații de caldă prețuire pentru poporul român și pentru România, pentru politica ei de pace, de înțelegere și prietenie între popoare, de a asista la elocvente manifestări de considerație față de președintele Consiliului de Stat al țării noastre. Pretutindeni, la Roma sau Genova, la Torino sau Milano, cetățeni de cele mai diferite profesii și ocupații, muncitori, ingineri, tehnicieni, cadre din administrație, studenți, oameni simpli au salutat în cuvinte calde vizita președintelui României, au vorbit despre simpatia cu care urmăresc dezvoltarea țării noastre, munca harnică și realizările poporului român. În această primire caldă, sărbătorească, făcută înalților oaspeți români, s-au manifestat cu pregnanță relațiile actuale prietenești dintre cele două popoare, s-au oglindit prestigiul de care se bucură România în lumea de azi, eforturile sale îndreptate spre dezvoltarea unei economii moderne, înfloritoare, ca și politica sa externă, dinamică și principială, în deplină concordanță cu interesele fundamentale ale poporului român, cu aspirațiile lumii contemporane — politică în a cărei elaborare și înfăptuire meritul hotărîtor revine tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Mi-aș permite să reamintesc cîteva din cuvintele deosebit de semnificative pe care premierul italian Giulio Andreotti mi le-a spus în momentul în care șeful statului român adresa un ultim salut de pe scara avionului celor veniți să-l salute la plecare, pe aeroportul Ciampino : **„Doresc să vă spun că organizarea acestei vizite a constituit pentru noi nu numai o mare plăcere, dar și o sarcină dintre cele mai ușoare, și aceasta deoarece președintele Nicolae Ceaușescu este o personalitate politică foarte cunoscută și deosebit de apreciată de întreg poporul italian".**

Corespondență din Roma de la Radu Bogdan

Rezultatele vizitei președintelui Consiliului de Stat al României în Italia, sintetizate în Declarația solemnă comună și Comunicatul comun sînt deosebit de rodnice și ele pot fi urmărite în două mari direcții : prima — dezvoltarea continuă a relațiilor bilaterale, cea de a doua — pozițiile celor două țări în problemele majore ale vieții politice internaționale și, implicit, domeniile de conlucrare dintre România și Italia în acest sens.

Convorbirile oficiale româno-italiene, dintre președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Italiene, Giovanni Leone, și premierul Giulio Andreotti, s-au desfășurat într-o atmosferă de cordialitate și înțelegere reciprocă. Cei doi președinți și-au exprimat deplina satisfacție pentru evoluția favorabilă a relațiilor româno-italiene, apreciind că această vizită va marca o nouă și remarcabilă etapă în dezvoltarea ascendentă a legăturilor dintre cele două țări în toate domeniile de activitate.

O atenție specială a fost acordată dezvoltării relațiilor în domeniul economic, schimburilor comerciale, colaborării și cooperării economice reciproc avantajoase. Constatînd că schimburile comerciale româno-italiene care se desfășoară pe baza acordului pe termen lung (1970—1974) și a protocoalelor anuale au cunoscut, îndeosebi în ultimii ani, un ritm dintre cele mai ridicate, ceea ce a făcut ca în prezent Italia să se situeze pe unul din principalele locuri în comerțul exterior al României, cele două părți au relevat, în același timp, necesitatea de a se acționa în continuare pentru amplificarea și diversificarea schimburilor comerciale, pentru extinderea cooperării economice și tehnice. Dorința celor două țări de a intensifica și adînci relațiile lor de cooperare economică, industrială și tehnică, în multiple direcții, pe o bază reciproc avantajoasă, și-a găsit materializarea în acordul de colaborare economică, industrială și tehnică pe termen lung, în semnarea Protocolului celei de a IV-a sesiuni a Comisiei mixte de cooperare, care prevede importante măsuri directe, menite să ducă la intensificarea colaborării economice și comerciale între România și Italia, în hotărîrea celor două părți de a ridica reprezentarea în cadrul acestei comisii la nivel guvernamental. Se deschid astfel, noi perspective de intensificare și diversificare a colaborării economice româno-italiene, ceea ce va servi în mod neîndoielnic cauzei progresului celor două țări, intereselor reciproce ale popoarelor român și italian, va contribui la asigurarea unei baze materiale tot mai puternice legăturilor prietenești dintre România și Italia.

În cursul vizitei au fost abordate, pe larg, probleme ale dezvoltării relațiilor culturale, ale intensificării schimburilor de valori spirituale — domeniu atît de important pentru cunoașterea și stimularea apropierii dintre popoare. Apreciind încheierea recentului program de colaborare culturală, științifică pe anii 1973—1975 ca o contribuție la intensificarea schimburilor reciproce în acest domeniu, cele două părți și-au manifestat hotărîrea de a promova, neîntrerupt, dezvoltarea acestor raporturi, contactele dintre organizațiile de tineret și alte organizații, turismul, cu scopul unei mai aprofundate cunoașteri a valorilor culturale, pe baza tradiționalelor legături de prietenie și afinităților de limbă și cultură dintre cele două țări. Dînd glas satisfacției țării noastre față de aceste rezultate ale vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în alocuțiunea rostită la festivitatea de la Palatul Madama că documentele semnate **„dau expresie atît relațiilor cît și realității actuale în raporturile dintre România și Italia, exprimă dorința celor două guverne, a celor două popoare, de a acționa și în viitor pentru extinderea colaborării și cooperării multilaterale".**

În mod similar, amplul tur de orizont asupra unor probleme importante ale vieții internaționale, relevînd importante puncte de convergență și de înțelegere, a dus la concluzia comună că există premisele unei conlucrări mai strînse pentru o colaborare îndreptată spre statornicirea unui sistem de relații noi, a unui climat de pace, securitate și colaborare între toate țările continentului. Animate de dorința de a fructifica aceste posibilități, de a le da o largă fundamentare, cele două părți au semnat Declarația solemnă comună, document cu semnificație istorică pe planul raporturilor bilaterale și, totodată, de amplu interes internațional, demonstrație vie a faptului că în lumea de azi există posibilitatea reală ca țări cu orînduiri sociale diferite să conlucreze strîns și să contribuie la edificarea unei lumi a păcii și securității.

După cum este bine știut, realizarea unor relații de colaborare rodnică între state, fără deosebire de sistemul social-politic, depinde, într-o măsură esențială, de așezarea lor pe temelia unor principii care să asigure dezvoltarea liberă, nestingherită a fiecărei națiuni. Proclamînd în mod solemn voința comună de a pune la baza relațiilor reciproce, ca și a relațiilor cu celelalte state : dreptul fiecărui stat la independență, libertate și suveranitate națională, egalitatea în drepturi a tuturor statelor și dreptul fiecărui stat de a participa la examinarea și soluționarea problemelor internaționale care îl privesc, dreptul inalienabil al tuturor popoarelor de a dispune libere de ele însele, de a-și alege și dezvolta liber sistemul lor politic, economic sau social, în conformitate cu voința și interesele proprii, fără nici un amestec, presiune sau constrîngere externă, abținerea de a recurge la amenințarea sau folosirea forței împotriva altui stat, pentru a viola frontierele naționale existente ale unui stat sau ca mijloc de reglementare a diferendelor internaționale, soluționarea diferendelor dintre state numai prin mijloace pașnice, dreptul și îndatorirea statelor, indiferent de sistemul lor social sau politic, de a coopera între ele în diverse domenii, în scopul menținerii păcii și securității internaționale, neamestecul, sub nici un pretext, în proble-

mele care țin de competența națională a unui stat — Declarația solemnă comună, al șaselea document de acest gen după cele încheiate cu Belgia, Luxemburg, Pakistan, Sudan și Olanda, dă glas unor năzuințe comune ale tuturor popoarelor, unor deziderate vitale ale contemporaneității, care impun generalizarea acestor principii în practica efectivă a vieții internaționale.

Cu deplină îndreptățire, foarte largi și importante cercuri apreciază acest document ca un aport de mare preț, cu valoare de exemplu, la edificarea unor noi relații pe continent.

Ca țări europene, România și Italia sînt deopotrivă interesate în asigurarea păcii pe continent. În cadrul schimburilor de vederi pe aceste teme, cele două țări, relevă Comunicatul comun, au apreciat pozitiv rezultatele înregistrate pînă acum în cadrul consultărilor preliminare de la Helsinki și s-au pronunțat pentru convocarea în cel mai scurt timp posibil a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. În opinia celor două țări, această conferință va contribui la consolidarea păcii și securității pe continentul nostru, la dezvoltarea unei largi cooperări intereuropene în toate domeniile de activitate. Pozițiile apropiate ale celor două țări în această privință și-au găsit consacrarea și în Declarația solemnă, unde cele două părți semnatare se angajează să dezvolte relațiile de prietenie și colaborare cu toate statele și, în același timp, să acționeze în scopul adoptării de măsuri eficiente în domeniul securității și dezarmării, de natură să consolideze destinderea, pacea, încrederea și cooperarea în Europa și în lume.

În cadrul convorbirilor și schimburilor de vederi, părțile au abordat, de asemenea, o serie de alte probleme internaționale. Ele s-au pronunțat în favoarea adoptării unor măsuri concrete și eficace pentru încetarea cursei înarmărilor, realizării dezarmării generale și, înainte de toate, a dezarmării nucleare. În lumina negocierilor de la Viena privind măsuri de dezangajare militară în Europa centrală, părțile au subliniat că orice măsură de natură politică sau militară adoptată pe continent nu trebuie să fie îndreptată împotriva unui stat sau continent și, în același timp, nu trebuie să prejudicieze securitatea altor state din zone ale Europei sau ale altor continente. Un rol important pentru destinderea și securitatea în Europa îl exercită, în opinia celor două țări, statornicirea relațiilor de bună vecinătate în Balcani și instaurarea unui climat de pace și de cooperare în zona Mării Mediterane.

Hotărîte să acționeze, în continuare, în direcția dezvoltării noului curs pozitiv care se face simțit în viața internațională, România și Italia s-au pronunțat pentru eliminarea focarelor de tensiune și conflict care există astăzi în diferite zone ale lumii, pentru soluționarea politică a tuturor controverselor existente între state.

Dialogul româno-italian, căruia vizita i-a dat un conținut nou și atît de bogat, își va găsi, neîndoios, continuarea firească, logică, prin practica schimburilor de opinii, a consultărilor între miniștri și înalți funcționari ai celor două state cu privire la problemele de interes comun, cît și prin contactele la nivel suprem de conducere de stat. După cum s-a anunțat, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu l-a invitat pe președintele Republicii Italiene, Giovanni Leone, să facă împreună cu soția o vizită oficială în România, invitație acceptată cu plăcere, urmînd ca data vizitei să fie stabilită ulterior.

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Italia, rezultatele ei, conținutul convorbirilor oficiale au prilejuit o amplă și strălucită confirmare a justeței politicii externe a țării noastre, care, punînd în centrul ei în mod consecvent prietenia și colaborarea cu toate țările socialiste, este, totodată, o politică larg deschisă către dezvoltarea relațiilor prietenești cu toate statele lumii, fără deosebire de sistem social, în spiritul coexistenței pașnice.

Ceremonia semnării Declarației solemne comune a Republicii Socialiste România și Republicii Italiene

Acest remarcabil eveniment, schimburile de vederi cu conducătorii acestei țări, Declarația solemnă comună, celelalte documente încheiate vor acționa, fără îndoială, ca un puternic factor de stimulare a legăturilor dintre cele două state, vor constitui o contribuție activă la edificarea unei Europe a păcii și securității.

Expresie grăitoare a bunelor relații dintre România și San Marino

Corespondență de la Nicolae Vamvu

Republica San Marino — cea mai mică și mai veche republică din lume — a primit sărbătorește vizita oficială a președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, făcută la invitația căpitanilor regenți Francesco Maria Francini și Primo Bugli.

De la ceremonia plină de strălucire a sosirii pe pămîntul sanmarinez — acest „antic pămînt al libertății" — și pînă în momentul plecării, conducătorul României socialiste a fost înconjurat, tot timpul și pretutindeni, cu simțăminte prietenești, cu profundă considerație și respect. Calda ospitalitate a țării-gazdă am regăsit-o exprimată plenar în manifestările însuflețite ale populației, în urările spuse din inimă „Viva Ceaușescu", „Viva la Romania", în numeroasele mesaje-manifest afișate pe străzile capitalei, pe al căror fond tricolor — roșu, galben și albastru — se puteau citi semnificativele cuvinte : „Poporul Republicii San Marino salută cu vie simpatie pe președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu", „Sanmarinezii adresează cel mai călduros bun venit președintelui, doamnei Elena Ceaușescu, cele mai bune urări pentru bunăstarea și prosperitatea poporului român". Am regăsit-o în ambianța orașelor, împodobite cu grijă, unde, pe înălțimea clădirilor patinate de vreme — vestigii ale unui trecut glorios, ale unui trecut de eroice lupte pentru apărarea ființei naționale —, pe frontispiciul construcțiilor noi, moderne, unde fluturau îngemănate drapelele celor două țări, legate printr-o veche și statornică prietenie ce își are originea și trăinicia în afinitățile de limbă și cultură, în năzuințele comune de progres și pace.

Poporul sanmarinez și conducătorii săi au văzut în vizita președintelui Nicolae Ceaușescu mesajul unei națiuni prietene, o expresie luminoasă a bunelor relații statornicite între România și San Marino, a dorinței lor sincere de a conlucra mai strîns, de a acționa împreună pentru realizarea pe continentul nostru și în lume a unui climat de destindere, securitate și colaborare. **„Poporul sanmarinez** — spunea căpitanul regent Francesco Maria Francini — **cunoaște îndeaproape virtuțile poporului român, cunoaște problemele sale, aspirațiile sale, eforturile pe care le depune în fiecare zi pentru progresul său pașnic, lupta pe care el o duce pentru idealurile sale. De aceea, în spiritul cordialului bun ve-**

nit de astăzi nu poate să nu fie cuprins un profund semn de simpatie, o expresie vie de prietenie". Se prețuia, în același timp, faptul că mesagerul acestei solii de prietenie era o proeminentă personalitate politică — atît de cunoscută și respectată în San Marino — care și-a adus și își aduce o contribuție de seamă la adîncirea legăturilor româno-sanmarineze, la realizarea nobilelor aspirații ale omenirii contemporane.

Așadar, sînt lesne de înțeles satisfacția deplină și marele interes manifestate — atît în cercurile politice cît și în rîndul opiniei publice sanmarineze — față de acest eveniment politic remarcabil, care a deschis o etapă nouă, de istorică însemnătate, în evoluția raporturilor de colaborare dintre cele două țări și popoare.

Pline de semnificație apar, în context aprecierile cuprinse în Comunicatul comun, document de excepțională valoare, care consemnează rezultatele rodnice ale călătoriei oficiale a președintelui Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu în Republica San Marino.

Dialogul la nivel înalt — încununare a contactelor oficiale de pînă acum — a pus pregnant în lumină progresele importante obținute, în ultimii ani, în planul relațiilor bilaterale, precum și voința comună de a le extinde și diversifica cu și mai multă vigoare, pe terenul fertil al tradiționalelor legături de stimă și amiciție, în spiritul coexistenței pașnice.

Schimbul de vederi a reliefat, totodată, hotărîrea ambelor părți de a-și conjuga și mai mult eforturile, de a participa activ la instaurarea în viața internațională a unei politici noi, bazată pe deplina egalitate în drepturi a statelor, pe respectarea independenței și suveranității naționale, la edificarea unei lumi mai bune, mai drepte, o lume a păcii și colaborării, la care să-și aducă contribuția toate statele, indiferent de mărimea lor, de potențialul lor uman, economic sau militar. **„Constituie o realitate** — arăta în acest sens tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că în lumea contemporană există țări mari — și unele dintre ele foarte mari —, țări mijlocii și mici, unele foarte mici. Noi considerăm că în abordarea relațiilor internaționale trebuie să se pornească de la această realitate, de la necesitatea de a se asigura participarea activă, în condițiile deplinei egalități în drepturi, a tuturor statelor la soluționarea problemelor vieții contemporane, la rezolvarea lor în spiritul păcii și în conformitate cu interesele popoarelor de a se dezvolta libere și independente".** Vizita președintelui român este — sublinia căpitanul regent Francesco Maria Francini — **„mărturia unui principiu în care San Marino a crezut dintotdeauna, și anume că relațiile nu sînt condiționate de raporturi de forță sau de mărime, ci ele își construiesc temeliile lor pe valori umane și ideale, cînd acestea sînt sprijinite de o comună și profundă năzuință de pace, de respectul reciproc, de prietenia și înțelegerea între popoarele lumii".**

Cu justificată mîndrie, am fost martori la emoționantele demonstrații de aleasă prețuire față de șeful statului nostru. Multe momente ale vizitei — evocăm, între altele, ceremonia de la Palatul Guvernamental, în cadrul căreia căpitanii regenți au înmînat președintelui Consiliului de Stat al României „Ordinul ecvestru de San Marino" — au ilustrat cu elocvență prestigiul de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu, activitatea sa neobosită pusă în slujba înfăptuirii marilor idealuri ale vremii noastre. **„Dorim** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **ca această vizită să fie o expresie a bunelor relații între popoarele noastre. Mergînd însă mai departe, dorim ca ea să demonstreze încă o dată că două popoare, cu sisteme sociale diferite și de mărime diferită, pot și trebuie să conlucreze pentru bunăstarea și fericirea lor. Am dori ca tocmai în condițiile de astăzi relațiile dintre țările noastre să demonstreze lumii că putem și trebuie să acționăm în strînsă unitate cu toate popoarele pentru pace și colaborare, pentru progresul științei și culturii, pentru fericirea tuturor națiunilor".**

Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu, evoluția favorabilă a relațiilor româno-sanmarineze, dovedesc, încă o dată, faptul că atunci cînd două state sînt animate de dorința de a căuta necontenit căile apropierii, ale înțelegerii și cooperării, în condiții de egalitate și respect reciproc, ele pot colabora în mod fructuos în pofida deosebirilor de orînduiri sociale, pot contribui eficient la stabilirea unei păci durabile în lume.

San Marino. În timpul convorbirilor oficiale

Vizita solemnă a președintelui Nicolae Ceaușescu la Vatican

În dimineața zilei de sîmbătă, 26 mai 1973, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a făcut o vizită solemnă Papei Paul al VI-lea.

Șeful statului român, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, au fost însoțiți de Ion Pățan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministrul comerțului exterior, George Macovescu, ministrul afacerilor externe, Ioan Avram, ministrul industriei construcțiilor de mașini grele, Iacob Ionașcu, ambasadorul Republicii Socialiste România în Italia, consilieri și experți.

Cu acest prilej a avut loc o convorbire privind situația internațională, examinîndu-se problemele care preocupă în prezent opinia publică mondială.

A fost subliniată, în mod deosebit, necesitatea intensificării eforturilor pentru instaurarea și dezvoltarea între toate statele a unor relații bazate pe colaborare și încredere reciprocă, pentru consolidarea păcii și securității în lume.

În acest cadru, a fost relevat rolul important pe care-l poate avea convocarea, într-un timp scurt, a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, care să garanteze respectarea de către toate statele a principiilor și normelor fundamentale ale dreptului și eticii internaționale. S-a evidențiat necesitatea soluționării juste și pe cale pașnică a conflictelor existente în lume, pe baza respectării intereselor legitime ale părților în cauză și a dreptului fiecărui popor de a dispune liber de soarta sa.

S-a subliniat, de asemenea, importanța intensificării sprijinului ce trebuie acordat, pe baza unei ample colaborări internaționale, țărilor în curs de dezvoltare.

În timpul schimbului de vederi s-a evidențiat importanța ce trebuie acordată creșterii rolului și eficacității Organizației Națiunilor Unite.

Convorbirile au prilejuit, totodată, cunoașterea preocupărilor și realizărilor poporului și statului român, pentru pace și progres social și, în același timp, a contribuției Vaticanului la cauza nobilă a păcii.

În acest context, Papa Paul al VI-lea s-a interesat asupra diverselor aspecte ale activității bisericilor din România și, în mod deosebit, asupra vieții bisericii catolice.

La sfîrșitul întîlnirii, care a durat peste cincizeci de minute și s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, au fost prezentate Papei Paul al VI-lea tovarășa Elena Ceaușescu și persoanele oficiale care l-au însoțit pe președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România în vizita sa la Vatican.

Papa Paul al VI-lea a oferit în dar președintelui Nicolae Ceaușescu un bust în marmură al împăratului Traian, realizat în jurul anilor 120 și scos la lumină în urma săpăturilor de la Ostia antica, port roman la Marea Tireniană.

Dreptul tuturor statelor de a lua parte la examinarea şi soluţionarea problemelor internaţionale

— argumente istorice şi juridice —

Prof. univ. dr. doc. Edwin Glaser

Les absents ont toujours tort. Acest dicton — rezumînd o experienţă populară de multe ori seculară, potrivit căreia interesele celor ce nu sînt de faţă pot fi sacrificate — îşi găseşte aplicaţie, firesc, şi în ceea ce priveşte viaţa internaţională, relaţiile dintre state.

Nenumărate sînt exemplele care atestă că ceea ce s-a făcut de către unele puteri în spatele altui stat, acesta a resimţit-o. Iată, de exemplu, Tratatul de la Tordesillas (1494), prin care marile puteri navale ale timpului, Spania şi Portugalia, împărţeau între ele lumea încă nedescoperită, stabilind o linie de demarcaţie care trebuia să determine sferele respective „de influenţă", adică în care fiecare dintre părţile contractante îşi vedea recunoscut de către partea cealaltă dreptul de a cuceri şi ocupa toate ţările pe care ar reuşi să le subjuge. Este evident că înţelegerea dintre aceste două mari puteri, eliberînd pe fiecare din ele de grija de a avea de combătut, în cazul colonizării unei anumite ţări, pe celălalt mare concurent, dăuna foarte mult intereselor de libertate ale tuturor celorlalte ţări : tratatul de la Tordesillas dezlega reciproc mîinile celor doi uriaşi spre a se răfui „în voie" cu orice alt stat.

Acest exemplu aruncă o lumină vie asupra unora dintre trăsăturile esenţiale ale practicii de a rezolva problemele internaţionale cu excluderea unor state interesate : sînt desconsiderate interesele de viaţă ale „celorlalţi", sînt luate în seamă în mod exclusiv numai interesele strîmte, egoiste, de multe ori incompatibile cu drepturile statelor „terţe", ale celor ce înţeleg să decidă „fără alţii", se rezolvă probleme care pun în cauză şi interesele altor state fără acestea, cu excluderea lor de către statele care contractează „între ele", **inter se.**

Trec sute de ani, pline cu tratate încheiate de unele state cu privire la probleme interesînd şi alte state, dar care nu sînt invitate să ia parte la negocieri, deşi acestea le privesc. Amintim doar tratatele dintre Austria, Prusia şi Rusia pentru împărţirea Poloniei (sfîrşitul secolului XVIII). La Viena, în 1815 — după războaiele napoleoniene — are loc un Congres, menit să statornicească relaţiile dintre statele europene. Nu este invitată Turcia. Pretextul ? Turcia este „puterea Semilunei". Dar nici între statele invitate să ia parte la Conferinţă nu exista egalitate în drepturi, nu toate luau parte efectiv la examinarea şi soluţionarea problemelor. În realitate, Congresul începe şi se desfăşoară sub semnul predominării Austriei, Rusiei, Prusiei şi Angliei asupra tuturor celorlalte state participante, toate hotărîrile luîndu-se — şi negociindu-se în prealabil — între aceste state ; Franţa reuşeşte — deşi se prezintă la Congres ca marea învinsă a coaliţiei antinapoleoniene — să facă şi ea parte din acest „colectiv", care avea să decidă soarta celorlalte state, „participante" şi ele la Congres.

În septembrie 1815 se încheie „Sfînta Alianţă" — tratat legînd cele mai mari puteri europene şi îndreptat spre menţinerea feudalismului pe continent şi care, în fond, îşi propune să asigure dominarea celorlalte state de către „aliaţi". Sînt cunoscute consecinţele negative pentru libertatea multor popoare europene, pentru independenţa multor state de pe acest continent, care au urmat acestei înţelegeri ce instituţionaliza practica de a reglementa probleme care priveau toate statele prin acţiunea numai a cîtorva state puternice.

„Pentarhia" — Austria, Anglia, Franţa, Prusia, Rusia — avea să domine timp de multe decenii continentul european, dispunînd, prin înţelegerile încheiate, cînd faţă, cînd în secret, de soarta celorlalte state, mici sau mijlocii.

Este timpul cînd, de exemplu, deşi România a devenit independentă şi, urmare a războiului din 1877, succede Turciei în Comisia Europeană a Dunării, marile puteri membre — deşi nedunărene — ale acestei Comisii, stabilesc la Londra, în 1883, extinderea competenţei acelei Comisii, de la Galaţi — cît se întindea ea în acea vreme — pînă la Brăila (România, invitată să ia parte la conferinţa de la Londra numai cu vot consultativ, adică în calitate de simplu observator, refuzase să ia parte la această reuniune, ceea ce nu a jenat marile puteri să-şi realizeze intenţiile prestabilite).

Este timpul cînd, la Berlin, se încheie Actul General din 26 februarie 1885, care statuează asupra modului cum puterile contractante — state europene — vor putea să devină stăpîne ale ţărilor africane — ocupînd efectiv teritoriile în cauză şi notificînd celorlalte state europene contractante această ocupaţie : se hotăra soarta popoarelor şi statelor africane, fără participarea acestora, şi în scopuri de agresiune colonială împotriva lor.

La Conferinţa de pace care a elaborat textul Tratatului de la Versailles (28 iunie 1919) au luat parte 27 de state. Ele au fost împărţite de la început în patru categorii. Categoria întîia se compunea din marile puteri învingătoare : Statele Unite ale Americii, Anglia, Franţa, Italia şi Japonia. Fiecare din aceste state urma să aibă cinci delegaţi la conferinţă. Primii doi delegaţi ai fiecăreia dintre aceste puteri — prim-miniştrii şi miniştrii afacerilor externe — au constituit „Consiliul celor zece", care, în fapt, a discutat toate problemele tratatului de pace. Bineînţeles, criteriul de selecţionare a celor cinci state nu a fost mărturisit — deţinerea puterii —, ci s-a dat altă explicaţie : aceste ţări aveau „interese de interes general". O a doua categorie de state a fost alcătuită din celelalte state beligerante — învingătoare — „ale căror interese prezentau un caracter special" ; din această categorie a făcut parte şi România. Aceste state au fost admise să participe la acele şedinţe în care se dezbăteau probleme „ce le priveau", cu cîte doi delegaţi. A treia categorie era constituită din state ce nu duseseră război împotriva blocului german, dar rupseseră legăturile diplomatice cu statele făcînd parte din acel bloc. Într-a patra categorie au fost incluse statele neutre şi state pe cale de a fi formate ; toate aceste state aveau drept numai la cîte un delegat. Cît priveşte statele învinse, ele nu au avut dreptul de a participa la conferinţa păcii, lor doar li s-a comunicat — la sfîrşit — conţinutul tratatului. Rusia nu a făcut parte din conferinţă — doar acolo avusese loc Revoluţia din Octombrie !

Trebuie reţinut că la Conferinţa de pace de la Paris a fost recunoscută şi proclamată, deşi numai formal, ideea că statele au dreptul să participe la examinarea şi rezolvarea problemelor care le interesează. Această idee progresistă găseşte cel mai puternic impuls în concepţiile revoluţionare ale socialismului. Guvernul sovietic a publicat tratatele secrete ţariste — iar specialiştii sovietici insistă asupra caracterului agresiv, îndreptat împotriva unor state terţe, al celor mai multe dintre aceste tratate secrete. Pactul Ligii Naţiunilor, apoi Carta Naţiunilor Unite au instituţionalizat publicarea tratatelor internaţionale, iar cunoaşterea tratatelor constituie un pas însemnat spre examinarea soluţiilor aduse problemelor internaţionale.

În ultimul sfert de veac — în condiţiile postbelice — s-a statornicit conştiinţa cu privire la necesitatea obiectivă a colaborării şi cooperării internaţionale în vederea căutării şi găsirii soluţiilor trainice pentru problemele internaţionale Au intrat în arena internaţională zeci şi zeci de state noi, toate state mici sau mijlocii. Sînt, acestea, mutaţii care au dus la încetăţenirea, în conştiinţa morală, politică şi juridică a popoarelor, a convingerii că toate statele au dreptul să participe activ, direct, în condiţii de deplină egalitate, la examinarea şi la soluţionarea problemelor internaţionale care le interesează — şi tot mai multe probleme internaţionale încep să intereseze popoare tot mai numeroase.

Cu deosebită putere a ieşit la iveală în cadrul lucrărilor reuniunii multilaterale de la Helsinki, ca şi în contextul negocierilor care au loc la Viena cu privire la unele măsuri de dezangajare militară în centrul Europei, necesitatea de a se asigura tuturor statelor posibilităţi egale pentru a participa la examinarea şi rezolvarea unor probleme în care sînt interesate.

A devenit evidentă, pentru păturile cele mai largi populare din Europa, justeţea tezei din care se inspiră activitatea

Republicii Socialiste România în aceste convorbiri și care a fost rezumată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită, la 17 mai 1973, în cadrul Adunării Populare de pe Cîmpia Libertății de la Blaj în următoarele cuvinte : **„Considerăm că o importanță hotărîtoare pentru consolidarea securității și păcii, pentru rezolvarea problemelor spinoase actuale, în conformitate cu interesele fiecărei națiuni, are participarea activă a tuturor statelor, fie ele mari, mijlocii sau mici, la întreaga viață internațională. Avem ferma convingere că nici o problemă nu poate fi soluționată în interesul tuturor popoarelor, al păcii internaționale, fără o participare activă la găsirea celor mai potrivite soluții a tuturor națiunilor lumii".**

Evoluția situației statelor mici și mijlocii — de la starea de obiecte la rolul de subiecte active ale relațiilor internaționale — se reflectă și în mutațiile înregistrate de dreptul internațional în ultimele decenii. Dreptul internațional în vigoare pînă la primul război mondial — acela pe care îl numea Hugo Grotius „dreptul războiului și al păcii" — a fost, în realitate, un drept al războiului, care consacra rezultatele impuse de învingător învinsului — chiar dacă învingătorul era un agresor, dezlănțuise un război nejust — adică a fost un drept al celui mai tare, un drept al pumnului. Dimpotrivă, dreptul internațional contemporan — creat sub influența necesității obiective a colaborării și cooperării tuturor popoarelor la rezolvarea sarcinilor istorice ale contemporaneității, sub influența ideilor socialismului, a acțiunii tuturor forțelor democratice, progresiste — consacră astăzi dreptul fiecărui popor de a hotărî singur, liber, fără amestec din afară, asupra propriilor destine, tinde să elimine recurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea forței din instrumentarul relațiilor interstatale, promovează dreptul statelor la pace și securitate în relațiile internaționale, egalitatea lor deplină în drepturi. Aceasta implică, cu stringența evidenței, dreptul tuturor statelor de a participa, în condițiile unei desăvîrșite egalități în drepturi, la examinarea și rezolvarea problemelor internaționale care le afectează interesele.

Astăzi, își croiește drum tot mai larg și în dreptul internațional ideea progresistă că fiecare stat trebuie să aibă dreptul de a lua parte la căutările și rezolvările problemelor internaționale în care este interesat. Demn de amintit în această privință este faptul că în Actul Final al Conferinței Națiunilor Unite pentru elaborarea Convenției privind dreptul tratatelor, la stăruința, în primul rînd a statelor socialiste, a fost inserată o Declarație cu privire la participarea universală la Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor internaționale (23 mai 1969) în care se arată, între altele : „Conferința Organizației Națiunilor Unite cu privire la dreptul tratatelor, fiind convinsă că tratatele multilaterale, care privesc codificarea și dezvoltarea progresistă a dreptului internațional sau al căror obiect sau scopuri prezintă interes pentru comunitatea internațională în ansamblul său, trebuie să fie deschise pentru participarea universală... 1. propune Adunării Generale să examineze... problema emiterii de invitații cu scopul ca să asigure o participare cît se poate mai largă la Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor internaționale". Este o aplicație a principiului străvechi după care **quod omnes tangit ab omnibus debet approbari** (Ceea ce îi privește pe toți, trebuie să fie aprobat de toți).

În legătură cu această convenție democratică, progresistă despre modul de făurire a normelor de comportare a statelor, este util de a aminti că vechiul dicton juridic, după care ceea ce unii au convenit între ei nu poate să-i intereseze pe ceilalți, întrucît nici nu-i păgubește nici nu le profită **(res inter alios acta aliis nec nocet nec prodest)**, este vădit inaplicabil relațiilor internaționale și deosebit de periculos. Dacă Austria, Prusia și Rusia s-au înțeles între ele cu privire la partajul Poloniei — spre sfîrșitul veacului al 18-lea — oare aceasta nu a produs pagube Poloniei ? Dacă, la 16 iulie 1933, Anglia, Franța, Italia și Germania semnează, la Roma, „pactul de înțelegere și colaborare", oare aceasta nu cuprindea vădite primejdii și amenințări la adresa statelor Micii Antante — pe care Titulescu avea să le denunțe cu vigoare — protestele acestei Antante ducînd, în cele din urmă, la abandonarea „Pactului celor patru" ? Dacă, în septembrie 1938, la München, Hitler, Mussolini, Chamberlain și Daladier au „reglementat" problema cehoslovacă, fără măcar ca reprezentanții Cehoslovaciei să fie lăsați să intre în sala de ședință, oare aceasta nu a fost în dauna acestei țări ?

În realitate, nu există nici un motiv valabil pentru a exclude de la examinarea și soluționarea unor probleme internaționale pe vreunul dintre statele care sînt interesate în aceste probleme. Pretenția altui stat sau altor state de a decide care probleme anume îl pot interesa pe un „stat terț" și în care probleme acesta nu este interesat constituie un amestec în atributele esențiale ale suveranității unui stat independent, adică este incompatibilă cu principiile elementare, universal recunoscute, imperative ale dreptului internațional contemporan.

O asemenea pretenție mai încalcă și un alt principiu de bază al legalității internaționale contemporane și anume respectul datorat dreptului fiecărui popor de a fi stăpînul propriilor sale destine.

Participarea statelor interesate la examinarea și rezolvarea problemelor internaționale se impune tot mai mult și în organizațiile internaționale, unde principiul universalității își croiește drum : Organizația Națiunilor Unite — care numără la constituire 51 de membri, numără astăzi 132 de state membre, imensa majoritate a membrilor noi fiind state mici sau mijlocii.

Și — o repetăm — cea mai elocventă atestare a necesității participării tuturor statelor la hotărîrea problemelor care le interesează este faptul că la reuniunea multilaterală de la Helsinki, menită să pregătească prima Conferință pentru securitate și cooperare în Europa, și-au văzut recunoscută vocația de a lua parte, în condițiile egalității în drepturi, toate statele europene, mari, mijlocii și mici.

Participarea statelor la hotărîrea problemelor care le afectează interesele constituie un comandament al dreptului internațional ca și o cerință a moralei, în care privilegiile și tratamentul inegal nu-și au locul. Relațiile internaționale contemporane trebuie să devină raporturi pașnice și de cooperare. Aceasta presupune instaurarea încrederii. Iar în relațiile internaționale încrederea este în funcție de consecvența cu care toate statele, mari și mici, sînt puse în măsură de a-și expune și apăra interesele în condiții de deplină egalitate în drepturi. Universalitatea este de esența moralității și a democratizării vieții internaționale și, ca atare, a dreptului internațional general, imperativ. Sînt considerentele principiale, definitorii, din care rezultă necesitatea de a asigura condițiile necesare participării, pe bază de egalitate în drepturi, în mod direct și activ, a tuturor statelor la rezolvarea problemelor care le interesează.

HELSINKI

Consultările pregătitoare în faza finală

Corespondență de la Dumitru Tinu

Potrivit calendarului stabilit, consultările multilaterale de la Helsinki, privind pregătirea conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, ar trebui să se termine în această săptămînă. În orice caz, se dorește ca, pînă la 1 iunie, să se încheie elaborarea documentelor pentru conferință.

Negocierile purtate în ultimele zile au fost axate, în principal, pe definitivarea textelor cuprinzînd instrucțiunile pentru organele conferinței ce se vor ocupa, în faza a doua, de problemele ordinii de zi. Astfel, au fost reluate în discuție aspectele politice și juridice ale securității. Se știe că, în ce privește principiile relațiilor dintre statele participante, există încă din etapa precedentă o listă provizorie întrunind acordul unanim. Acum, s-a trecut la formularea lor definitivă — punct dificil, date fiind diferențele de opinii ce s-au manifestat în această privință. Este de remarcat însă că, și de această dată, s-a dovedit cum, printr-o conlucrare în înțelegere și bunăvoință, se pot depăși obstacolele apărute. Continuă eforturile pentru găsirea celor mai bune formule referitoare la ansamblul aspectelor militare ale securității. Avînd în vedere progresele mari obținute și voința de cooperare a delegațiilor participante, se poate aprecia că problemele capitolului întîi al ordinii de zi a viitoarei conferințe vor fi rezolvate relativ curînd.

Avansează, într-un ritm susținut, și negocierile pe marginea problemelor cooperării economice, tehnico-științifice și în domeniul protejării și ameliorării mediului înconjurător. Capitolul cooperării culturale și relațiile umane este, de asemenea, în linii generale, încheiat. La propunerea delegației României, a fost constituit un comitet de coordonare pentru elaborarea documentului referitor la urmările instituționale ale conferinței. Este vorba, potrivit propunerii țărilor socialiste, de crearea unui organism consultativ care să asigure continuitatea eforturilor în vederea edificării securității europene. Coordonator al acestui comitet a fost ales reprezentantul român, ambasadorul Valentin Lipatti. Primele ședințe de lucru pe această temă au și avut loc, conturîndu-se instrucțiunile concrete privind activitatea organului corespunzător al conferinței.

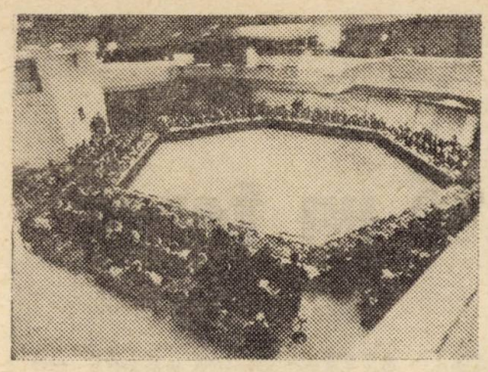

Finlanda și obiectivele conferinței europene

Convorbire cu premierul finlandez, KALEVI SORSA

Un pas important spre finalizarea pregătirilor pentru conferință l-a constituit adoptarea, în cursul săptămînii trecute, a regulilor de procedură. Încă de la începutul reuniunii multilaterale de la Helsinki, România a acordat o deosebită însemnătate regulilor de procedură — inclusiv pentru reuniunea pregătitoare — pornind de la considerentul că acestea nu sînt probleme de ordin tehnic, ci au o evidentă semnificație politică. În elaborarea lor — se știe că regulile de procedură după care își desfășoară lucrările reuniunea de la Helsinki au fost elaborate pe baza documentului prezentat de delegația română — țara noastră a subliniat necesitatea asigurării dreptului tuturor statelor, ca state independente și suverane, indiferent de orînduirea social-politică, de mărime sau potențial economic, de apartenența sau neapartenența la alianțe militare, de a participa la pregătirea conferinței și la desfășurarea ei, în toate fazele și la toate eșaloanele, în condiții de deplină egalitate. Înscrierea acestui principiu, ca și a regulilor privind consensul în adoptarea deciziilor, rotația în conducerea lucrărilor — sînt menite tocmai să asigure condițiile cele mai bune pentru ca fiecare stat să-și aducă întreaga contribuție la buna pregătire și desfășurare a conferinței.

Trebuie relevat faptul că regulile de procedură adoptate acum pentru conferință preiau principalele prevederi ale procedurii pentru reuniunea actuală, care, în practica consultărilor de o jumătate de an, și-au dovedit din plin valoarea și eficiența. În intervențiile în cadrul reuniunii, ca și în discuții particulare cu ziariștii acreditați la Dipoli, numeroși reprezentanți au ținut să sublinieze că regulile de procedură adoptate oferă un cadru propice pentru desfășurarea cu succes a conferinței.

În cursul ședințelor de lucru ale reuniunii, care se prelungesc adesea pînă noaptea tîrziu, sînt abordate în aceste zile toate problemele legate de pregătirea conferinței. În grupul pentru chestiunile financiare a fost stabilit baremul pe țări privind repartizarea cheltuielilor pentru conferință. Urmează să se hotărască, de asemenea, o serie de amănunte tehnice referitoare la modalitățile de finanțare. Pentru aceasta, este nevoie, însă, mai întîi, să se ia o hotărîre cu privire la locul de desfășurare a celor trei faze ale conferinței. Această problemă se află în discuția grupului de lucru pentru procedură. În același cadru, urmează să se decidă și asupra participanților la conferință.

La Dipoli este o atmosferă de intensă activitate și de optimism. Roadele eforturilor depuse de delegațiile participante pe parcursul celor patru runde de negocieri se concretizează pe zi ce trece. Ele își vor găsi încununarea în convocarea, în timpul cel mai scurt, a conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

— Ce așteaptă Finlanda de la conferința general-europeană pentru securitate și cooperare? I-am întrebat — pentru cititorii revistei „Lumea" — pe premierul finlandez Kalevi Sorsa, cu prilejul vizitei sale de săptămîna trecută în capitala Austriei

— În fața conferinței — **ne declară șeful guvernului finlandez** — se află multe probleme privind securitatea și cooperarea pe continent. Pentru a fi succint, aș spune că este vorba, în principal, de două mari obiective pe care apropiata conferință le poate aborda în mod fructuos. Primul dintre ele — consolidarea securității pe continent, a actualei situații în relațiile dintre statele europene, favorabilă destinderii. Celălalt aspect, pe care l-aș numi aspectul constructiv prin excelență al reuniunii, privește imperativul intensificării și extinderii cooperării între țările continentului. Acestea ar fi, în rezumat, după aprecierea noastră, domeniile de primă importanță asupra cărora urmează să se concentreze atenția participanților la conferință.

— Cum apreciază primul ministru al Finlandei desfășurarea procesului de pregătire a conferinței europene, în particular evoluția consultărilor pregătitoare din cadrul reuniunii multilaterale de la Helsinki?

— Sentimentul general — **spune domnia-sa** — este că aceste consultări au decurs într-o manieră atît de pozitivă, încît avem toate motivele să sperăm că în răstimp de aproximativ o lună, respectiv la sfîrșitul lui iunie — începutul lui iulie, conferința general-europeană se va putea întruni în capitala Finlandei, la nivelul miniștrilor afacerilor externe ai statelor continentului. După consensul realizat, în linii mari, în diferitele probleme ale cooperării și securității în cadrul convorbirilor preliminare, urmează ca, la apropiata conferință, reprezentanții țărilor europene să procedeze la o examinare detaliată a punctelor incluse pe ordinea de zi a reuniunii.

Domnul Sorsa relevă atenția particulară acordată problemelor Europei de Finlanda — țară gazdă a primei conferințe general-europene și, în context, în cadrul întîlnirii sale cu ziariștii acreditați la Viena, ne-a împărtășit din preocupările guvernului său în acest domeniu.

Pe planul relațiilor economice, domnia-sa evidențiază acțiunile întreprinse, în ultimul timp de guvernul de la Helsinki pentru multiplicarea formelor de cooperare cu țările din Estul și Vestul continentului. În ce privește relațiile cu țările socialiste europene, premierul amintește că, scurt timp în urmă, a fost realizat acordul de colaborare între Finlanda și C.A.E.R. Este vorba de un acord-cadru — explică domnia-sa — un acord menit să asigure dezvoltarea relațiilor de cooperare economică ale Finlandei cu fiecare din țările socialiste membre ale C.A.E.R. pe baza unor acorduri bilaterale pentru perfectarea cărora se duc deja tratative. Cu totul alt caracter — continuă domnul Sorsa — îmbracă acordul parafat între Finlanda și Piața comună, pentru a cărui intrare în vigoare, în cursul acestui an, în Finlanda urmează să fie adoptate, de către guvern și parlament, o serie de măsuri în planul politicii economice. Esențial este, ne declară primul ministru finlandez, ca în tot ceea ce se întreprinde pe linia extinderii formelor de colaborare economică cu alte țări să fie asigurate garantarea independenței naționale, exercitarea nestingherită a dreptului de decizie a țării în problemele de politică economică și comercială. În acest sens, premierul, care este și secretar general al Partidului Social-Democrat din Finlanda, amintește hotărîrile adoptate recent în această privință de conducerea partidului său.

La Viena, K. Sorsa a dezvoltat, de asemenea, ca principal aspect al politicii externe finlandeze, preocuparea deosebită pentru dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate, remarcînd „faza deosebit de pozitivă" atinsă în acest domeniu. „Relațiile cu U.R.S.S. — concretiza în context premierul — sînt reglementate și se dezvoltă, de un sfert de veac, pe baza unui acord de stat, cele două părți realizînd în mod consecvent și conștient o politică de colaborare în continuă dezvoltare. Același lucru se poate spune și despre colaborarea tradițională între statele nordice".

Aflat în Austria — a cărei politică externă de neutralitate permanentă este consacrată în Constituție — premierul Sorsa s-a referit frecvent în cursul vizitei sale la politica externă a Finlandei bazată, de asemenea, pe conceptul neutralității, materializat în linia Paasikivi-Kekkonen. „Fiecare stat neutru — **declara domnia-sa** — promovează politica de neutralitate corespunzătoare, după părerea sa, propriilor interese. Diferențele eventuale între opțiunile de politică externă sînt determinate de către dreptul natural al fiecărui stat de a asigura respectarea propriilor interese". **Domnul Sorsa subliniia, în această ordine de idei, bunele relații care se dezvoltă între Austria și Finlanda, bazate tocmai pe principiul de neutralitate, care stă la baza politicii lor externe, arătînd că** „state neutre, Finlanda și Austria au același interes în întărirea păcii și destinderii nu numai în Europa ci și în întreaga lume".

Corneliu Vlad

Între România și Iran există un teren de înțelegere foarte vast

Interviul acordat de Șahinșahul Iranului, MOHAMMAD REZA PAHLAVI ARYAMEHR, delegației de ziariști români

După cum s-a anunțat, Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, a primit, la Palatul Niavaran, din Teheran, delegația de ziariști români de la cotidienele „Scînteia", „România liberă", de la Radioteleviziune și revista „Lumea". Cu acest prilej, Șahinșahul Iranului a acordat ziariștilor români un interviu.

Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr :

— Sînt foarte mulțumit să primesc această delegație reprezentînd presa română. Voi revedea cu multă bucurie țara dv. și, firește, voi avea îndelungate convorbiri cu președintele Ceaușescu asupra problemelor de interes bilateral, ca și asupra altor probleme ale lumii noastre.

— Este cunoscută în România contribuția importantă pe care Maiestatea Voastră Imperială a adus-o la consolidarea afirmării de-sine-stătătoare a Iranului, în direcția valorificării resurselor naturale, a dezvoltării, la progresul ei economic și social. În luna februarie a.c., Majlisul iranian a adoptat cel de-al cincilea plan cincinal de dezvoltare a Iranului. Am ruga pe Maiestatea Voastră Imperială să prezinte prioritățile acestui nou plan și perspectivele de dezvoltare ale țării dumneavoastră.

— Cînd am început al patrulea plan cincinal, se spunea că este un plan ambițios. Noi l-am încheiat cu aproape zece procente în plus, ceea ce ne-a permis să realizăm, în această perioadă, o rată de creștere mai mare de 10 la sută, la prețuri fixe permițînd țării noastre să ajungă — vorbesc acum făcînd abstracție de devalorizarea dolarului — la aproape 500 dolari și, poate, chiar mai mult pe locuitor.

Cel de-al cincilea plan cincinal, care a fost și el anunțat ca mai mult decît ambițios, ne va permite să dublăm produsul național brut și cred, de asemenea, că și venitul pe locuitor. Dar, vedeți, lucrurile evoluează atît de repede încît, deși au trecut numai patru luni de cînd am adoptat acest plan, el este deja depășit.

Trebuie să ne gîndim la proiecte mult mai mari, de anvergură internațională, mondială. După felul în care se desfășoară lucrurile, cred că planul nostru cincinal va atinge cote mult mai înalte decît cele pe care ni le-am propus inițial.

Principalele direcții politice pe care le-am imprimat acestui plan cincinal privesc, în continuare, infrastructura, acordînd, de asemenea, o și mai mare atenție agriculturii și serviciilor sociale. Dar nu poți face întotdeauna ceea ce vrei. De exemplu, chiar dacă am avea sumele necesare pentru a construi, să zicem, 10 000 școli în plus și încă 200—300 spitale, ne-ar lipsi profesorii, medicii și alte cadre. De aceea, acordăm în programul planului cincinal o foarte mare importanță formării cadrelor în toate domeniile tehnice. În acest scop, am prevăzut ca numărul studenților noștri să crească de la 100 000 la 200 000 la încheierea planului cincinal. Cred, însă, că și această cifră este puțin depășită. Deja, în acest an, acum, avem peste 115 000 de tineri în universități. Sînt informat că în acest an s-au înscris 75 000 de persoane la concursul de admitere. Aceasta ne dă speranța că vom putea realiza efectiv, și chiar depăși, toate obiectivele pe care ni le-am propus în cel de-al cincilea cincinal.

— Am ruga pe Maiestatea Voastră Imperială să definească obiectivele politicii promovate de Iran pe plan internațional.

— Cu plăcere. Principalul obiectiv al politicii noastre externe este bazat pe ceea ce noi numim politica de independență națională. O parte integrantă a acestei politici rezidă, în primul rînd, în a respecta — deși nu avem, pînă acum, multe motive de satisfacție — reușitele Națiunilor Unite ; considerăm, totuși, că trebuie să rămînem, în orice caz, întotdeauna fideli principiilor O.N.U. și Cartei Națiunilor Unite și să încercăm să fie întărit rolul O.N.U. Apoi avem voința fermă de a continua politica pe care o numim nu numai de coexistență între țări cu regimuri diferite, dar chiar de cooperare între toate statele, între toate popoarele. Și toate acestea, nu-i așa, pentru un scop pe deplin nobil : asigurarea păcii internaționale, o pace care să fie, în fond, rezultatul contribuției tuturor țărilor care promovează o politică de respect mutual, de independență și de neamestec în treburile altor state.

— În curînd, Maiestatea Voastră Imperială va fi oaspetele României. Opinia publică din țara noastră așteaptă acest eveniment cu multă plăcere și cu un viu interes. Cu acest prilej, vă veți reîntîlni cu președintele Nicolae Ceaușescu. V-am ruga, Maiestate, să ne împărtășiți ce importanță acordați apropiatelor convorbiri pe care le veți avea la București cu președintele Consiliului de Stat al României.

— Da, din fericire, sînt deja cîțiva ani de cînd am avut plăcerea să cunosc pe președintele Consiliului de Stat al României, domnul Nicolae Ceaușescu, și nu vă dezvălui un secret spunîndu-vă că ne-am înțeles foarte bine, chiar de la început, deoarece, cred, urmăm amîndoi aceeași politică de independență națională și, de asemenea, pentru că avem același scop : a servi pacea și, mai cu seamă, pentru că România și țara mea sînt state care au, în afara marilor puteri, o politică activă. Cred că dacă țări ca ale noastre se înțeleg și se consultă mai mult pot juca un rol incontestabil pe scena mondială, cu atît mai mult cu cît deziderateele noastre sînt pe deplin legitime, legale, ele fiind în concordanță cu interesele tuturor popoarelor de independență națională. Avem, deci, un teren de înțelegere foarte vast, asupra căruia am mai avut și pînă acum schimburi de vederi, pe care le putem continua. Din punct de vedere bilateral, există întotdeauna lucruri noi de spus, se pot găsi noi formule pentru o și mai amplă cooperare între cele două țări ale noastre.

— Ce gînduri ați dori să transmitem, din partea Maiestății Voastre Imperiale, poporului român ?

— Ei, bine, înainte de a veni cu plăcere să revăd frumoasa dv. țară și poporul român, transmit acestuia cele mai bune și mai amicale salutări, urări de continuă prosperitate, de realizare, sper, a tuturor țelurilor sale nobile în prezent, ca și în viitor.

TEHERAN

Opinii despre relațiile multilaterale cu România

Corespondență de la trimisul nostru special, Dumitru Constantin

Satisfacție în legătură cu apropiatele convorbiri de la București cu președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, aprecieri favorabile asupra evoluției dialogului politic și cooperării româno-iraniene, încredere în perspectivele relațiilor bilaterale — toate acestea ne-au fost expuse în interviul, publicat alăturat, pe care Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr l-a acordat delegației de ziariști români, încă din prima zi a prezenței noastre în Iran. Zilele următoare aveau să ofere numeroase confirmări ale prestigiului de care se bucură România în Iran, ale prețuirii acordate aici cooperării cu țara noastră. În apropierea celei de-a cincea întîlniri dintre șefii de stat ai României și Iranului, am avut, așadar, multiple prilejuri de a constata evoluția continuu ascendentă a relațiilor prietenești de colaborare dintre cele două țări.

O ilustrare a stadiului avansat al dialogului româno-iranian, a ecoului favorabil produs aici de găsirea unui vocabular comun, acela al colaborării prietenești în interesul ambelor popoare și al păcii, avea să o ofere în zilele următoare publicarea de către întreaga presă iraniană, cu comentarii elogioase, a interviului acordat de președintele Nicolae Ceaușescu unui grup de ziariști iranieni. Consemnările presei iraniene reflectau elocvent interesul pentru opiniile și personalitatea șefului statului român, aprobarea cu care au fost primite aprecierile sale în legătură cu relațiile româno-iraniene și apropiatele contacte la nivel înalt.

Într-o declarație în exclusivitate pentru revista „Lumea", președintele Senatului iranian, prof. ing. Sharef Emami, afirma : *„În timpul vizitei la București, Maiestatea Sa Imperială Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr va discuta cu președintele Nicolae Ceaușescu atît probleme bilaterale, cît și probleme ale lumii contemporane. Pentru evoluția viitoare a relațiilor româno-iraniene, această întîlnire va reprezenta un nou moment de vîrf. În ce privește relațiile internaționale, conducătorii ambelor țări vor căuta să găsească noi căi comune pentru a contribui la promovarea păcii în diferite regiuni ale lumii, inclusiv în Orientul Apropiat. Discuțiile și întîlnirile Șahinșahului Iranului cu președintele României vor contribui la acest nobil scop care este colaborarea, destinderea și pacea în lume".*

Într-o convorbire deosebit de cordială, prelungită peste exigențele ospitalității, ministrul informațiilor, dr. Hamid Rahnema, aprecia favorabil tot mai buna înțelegere dintre cele două țări și popoare. Domnia-sa opina că *„legăturile dintre România și Iran se află într-o perioadă de remarcabilă dezvoltare, iar întîlnirea la cel mai înalt nivel de la București va consolida acest spirit, va așeza pe baze și mai solide relațiile bilaterale. Dialogul între țările noastre a evidențiat numeroase puncte de apropiere* — aprecia dr. Rahnema — *și sper că vizita Măiestății Sale Imperiale în România, convorbirile cu președintele Ceaușescu vor contribui la impulsionarea pe mai departe a acestui proces. Este într-u totul posibil și necesar ca țările noastre să se cunoască și să se înțeleagă".*

Interesul deosebit pentru apropiata vizită în România a Șahinșahului Iranului l-am regăsit și în convorbirea cu senatorul Abbas Massoudi, vicepreședinte al Senatului, director al grupului de presă „Etelaat". Senatorul Massoudi a vizitat România în două rînduri : în 1966, însoțindu-l pe Șahinșahul Iranului, și în 1972, ca invitat al guvernului român. Discuția i-a oferit senatorului Massoudi un prilej, evident binevenit, de a-și evoca amintirile din cele două vizite în România. Domnia-sa a subliniat, în repetate rînduri, importanța relațiilor de prietenie dintre Iran și țara noastră, dintre conducătorii României și Iranului. *„Noua vizită în România a Maiestății Sale Imperiale demonstrează trăinicia acestor relații prietenești, a căror evoluție am avut fericitul prilej de a o urmări indeaproape, cu satisfacție".* Senatorul Massoudi a apreciat cu deosebită căldură progresele realizate de România în intervalul dintre cele două vizite ale sale, subliniind, în acest context, importanța contribuției președintelui Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea multilaterală a României socialiste.

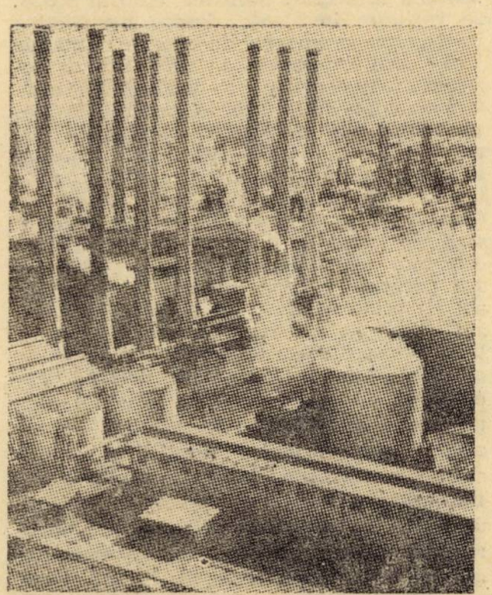

Rafinăria de petrol de la Abadan

În perspectiva convorbirilor la cel mai înalt nivel de la București și, totodată, urmînd sesiunii Comisiei mixte guvernamentale româno-iraniene, presa iraniană — „Journal de Teheran", „Kayhan International" — a publicat ample informații despre dezvoltarea relațiilor economice și comerciale între România și Iran, apreciind că bilanțul recentei sesiuni a Comisiei mixte guvernamentale include *„importante decizii în vederea creșterii volumului schimburilor comerciale dintre cele două țări".*

O imagine mai concretă a cooperării româno-iraniene în domeniul economic ne-a oferit-o vizita la Shiraz, oraș cu vechi tradiții culturale și care a dobîndit, în perioada recentă, importante tradiții industriale, la aceasta contribuind, ca obiectiv de prim ordin, uzina de sodă proiectată, livrată și construită în Iran de specialiști români. În camera de comandă a uzinei, inscripțiile de pe pupitrul de comandă sînt în limba română și se vorbește românește, întrucît specialiștii iranieni pregătiți în România sînt în măsură să discute astfel cu cei 37 de specialiști români aflați la Shiraz pentru a preda „din mers" uzina de sodă, aflată în funcțiune de trei luni. Inginerul șef al uzinei, Khorsad Nasser, aprecia cu căldură activitatea experților din România, gradul înalt de automatizare al agregatelor românești, calitatea produselor, ritmul remarcabil în care au fost realizați parametrii prevăzuți în proiect : două săptămîni, față de două luni cît este termenul curent. După o discuție, în limba română, cu maistrul șef, Ali Shefi, m-am convins că pentru destul de mulți locuitori ai Shirazului expoziția „România azi", deschisă în acele zile, completa impresii personale sau ilustra cele povestite de prieteni — tehnicienii și muncitorii iranieni care efectuaseră un stagiu de pregătire în țara noastră.

Cooperarea culturală dintre România și Iran a constituit subiectul principal al discuției noastre cu Shojaeddin Shaffa, viceministru al Curții Imperiale a Iranului, secretar general al Consiliului Culturii și director general al Bibliotecii „Pahlavi". Convorbirea cu această personalitate reprezentativă a vieții culturale iraniene a evidențiat, cu exemple, avîntul remarcabil al relațiilor dintre cele două țări în domeniul cultural, Shaffa calificînd această evoluție ca „un exemplu ideal de colaborare". Interlocutorul nostru releva importanța existenței unor tradiții în relațiile dintre cele două țări și popoare, pledînd convingător pentru continuarea activității, declanșată în perioada recentă, de valorificare a vastelor moșteniri culturale ale celor două țări. Traducător în limba iraniană al operelor lui Dante, Goethe, Racine, al Annei de Noailles, omul de cultură iranian își exprima dorința de a traduce din literatura noastră, dovedindu-se atît un devotat prieten al României, cît și un bun cunoscător al realităților culturale din țara noastră.

În cele zece zile petrecute în Iran, convorbirile și vizitele întreprinse la Teheran, Shiraz, în importantul centru petrolier Abadan, ne-au oferit posibilitatea unei cunoașteri directe a realităților iraniene, a eforturilor depuse de poporul acestei țări, cu o civilizație multimilenară, pe calea unei dezvoltări la nivelul exigențelor civilizației contemporane. Corelată cu imperativul dezvoltării, participarea la schimbul mondial de valori în multiple domenii a dus la statornicirea unor relații de colaborare prietenească, întemeiată pe principiile egalității, respectului și avantajului reciproc, între România și Iran. Mărturiile citate sînt semnificative pentru prestigiul internațional al României, pentru recunoașterea țării noastre ca interlocutor respectat în tot mai amplul dialog al cooperării internaționale.

Turneul latino-american al lui William Rogers

În două săptămîni, secretarul de stat al S.U.A., William Rogers, a vizitat opt capitale din centrul şi sudul continentului american, purtînd convorbiri cu oficialităţile din Mexic, Nicaragua, Venezuela, Peru, Columbia, Brazilia, Argentina şi Jamaica. Chiar dacă itinerarul nu a putut include, din considerente de calendar diplomatic, decît cele opt ţări menţionate, turneul lui Rogers a fost o acţiune de o amploare puţin obişnuită (singurul precedent : cu patru decenii în urmă, secretarul de stat Cordell Hull a călătorit, două luni şi jumătate, prin mai multe ţări latino-americane) şi, poate, un studiu preliminar în vederea reconsiderării politicii S.U.A. faţă de ţările situate la sud de Rio Grande.

O asemenea reconsiderare ar fi, fără îndoială, necesară. Între tendinţele tot mai puternic afirmate, începînd din deceniul al şaptelea, în viaţa politică a continentului, denunţarea inegalităţilor, prezente în multiple forme, în raporturile cu S.U.A., este una de prim ordin, un corolar al aspiraţiilor spre o dezvoltare liberă, pe calea progresului social. Înţelegerea imperativelor dezvoltării duce la afirmarea controlului asupra tuturor resurselor naţionale, la revendicarea unei depline echităţi în relaţiile comerciale, la interesul pentru dezvoltarea unei ample reţele de relaţii cu toate ţările lumii. Protejînd interesele monopolurilor americane care deţin investiţii în America Latină, menţinînd măsuri discriminatorii împotriva exporturilor latino-americane pe piaţa S.U.A., privind cu suspiciune şi chiar încercînd să împiedice dezvoltarea relaţiilor externe ale ţărilor de la sud de Rio Grande — un exemplu concludent este încercarea de a supune unui boicot economic şi diplomatic primul stat socialist al continentului, Republica Cuba — Statele Unite s-au plasat pe poziţii în flagrantă contradicţie cu evoluţia politică latino-americană. În primele luni ale anului, acuitatea divergenţelor a fost confirmată prin sublinierea urgenţei unei reglementări echitabile în problema canalului Panama, în cursul sesiunii extraordinare de la Ciudad de Panama a Consiliului de Securitate al O.N.U., iar apoi, prin introducerea, datorată insistenţei latino-americane, în documentul final al reuniunii O.S.A. de la Washington, a unor ample referiri la necesitatea unei reforme de structură a organizaţiei interamericane.

În acest context politic, turneul lui William Rogers a fost privit, în destule capitale, cu scepticism. „Actuala conjunctură latino-americană nu este adecvată pentru vizita dlui Rogers" — declara Orlando Letelier, sosit la Santiago, pentru a prelua funcţia de ministru de externe, de la Washington, unde părăsise postul de ambasador fără tradiţionala vizită de rămas bun la Casa Albă. Turneul este „o acţiune publicitară, considerată necesară la Washington în faţa atitudinii antiimperialiste care se manifestă pe continent", aprecia cotidianul liberal „El Tiempo" din Bogota. Iar ministrul mexican de externe, Emilio Rabasa, declara presei că voiajul omologului său nord-american „ar putea ajuta S.U.A. să iasă din postura nefavorabilă în care se găsesc în America Latină".

Ce putea să-şi propună şi ce a realizat, în această misiune evident dificilă, secretarul de stat al S.U.A. ?

Examinarea „filmului" vizitei relevă, în primul rînd, o activitate din acelea care, în vocabularul politic al limbii engleze, se numeşte „repararea gardurilor" (fencemending). Mai precis, secretarul de stat al S.U.A. s-a străduit, în limitele mandatului său şi ale posibilităţilor obiective, să remedieze, sau cel puţin să studieze, defecţiunile cele mai urgente în angrenajul relaţiilor bilaterale. În Mexic, el a prezentat preşedintelui Echeverria un mesaj, întrucîtva tardiv, de felicitări pentru turneul efectuat în mai multe ţări ale lumii, mesaj al cărui subtext era, desigur, acela de a demonstra că Statele Unite nu au obiecţii de principiu la iniţiativele externe latino-americane ; o contribuţie mai concretă la relaţiile de bună vecinătate a constituit-o, însă, prezentarea unui proiect de purificare a apelor rîului Colorado, poluate de activităţi industriale desfăşurate în S.U.A. A urmat Managua, escală de cîteva ore, în cursul căreia Rogers a parcurs, într-o maşină blindată, străzile oraşului, încă devastate după cutremurul de la sfîrşitul anului trecut.

La Caracas, a figurat pe agenda convorbirilor oficiale petrolul — o problemă esenţială în această perioadă, cînd în S.U.A. se vorbeşte insistent despre perspectiva unei „crize a surselor de energie" : Statele Unite sînt interesate de valorificarea rezervelor descoperite în bazinul fluviului Orinoco ; pe de altă parte, autorităţile venezuelane sînt preocupate să atribuie un rol decisiv, în valorificarea noilor zone petroliere, companiei naţionale ; nu s-a anunţat, în această privinţă, nici un acord. La Caracas şi în următoarele două capitale vizitate, Lima şi Bogota, s-au înregistrat cele mai violente demonstraţii, vizînd nu atît prezenţa şefului diplomaţiei americane, cît orice veleităţi de hegemonie nord-americană în emisferă. În Brazilia, secretarul de stat sosea la cîteva zile după ce gazdele denunţaseră acordul privind exporturile de cafea în S.U.A. ; un alt motiv (destul de probabil) de nelinişte — prezenţa în această ţară a investiţiilor neamericane, concurente : în anii următori, firme japoneze vor investi peste un miliard de dolari în valorificarea resurselor naturale braziliene. În sfîrşit, momentul politic cel mai interesant, probabil, l-a constituit penultima etapă — Buenos Aires, unde William Rogers l-a reprezentat pe preşedintele Nixon la instalarea noului şef al statului, Hector Campora. Nu a trecut neobservat faptul că între invitaţii la festivităţi se aflau preşedintele cubanez Osvaldo Dorticos Torrado şi preşedintele chilian Allende. Acestuia din urmă, de altfel, William Rogers i-a făcut o vizită la ambasada chiliană. „O întrevedere utilă" — a apreciat Rogers ; „nimic mai mult decît un schimb de vederi" — au subliniat sursele chiliene. Escala în Jamaica a încheiat turneul secretarului de stat al S.U.A.

Aşadar, prime contacte la Buenos Aires — cu Salvador Allende şi cu noul preşedinte Hector Campora — şi identificarea unor soluţii în probleme bilaterale — sub rezerva ca detaliile încă neelaborate ale soluţiilor anunţate de Rogers să fie acceptate de cei interesaţi — în Mexic, Venezuela, Peru. Acesta este, de fapt, bilanţul vizitei, căruia i s-ar putea adăuga, la activ sau la pasiv, succesul sau insuccesul tentativei secretarului de stat de a-şi convinge interlocutorii că Statele Unite ar putea contribui la stabilirea unor „relaţii bazate pe realism, egalitate şi echitate". Pentru că, de fapt, acreditarea ideii că Statele Unite sînt pregătite să adopte o astfel de bază în raporturile cu America Latină a constituit obiectivul principal al turneului lui Rogers.

„Paternalismul a murit" — a proclamat, în fiecare din capitalele vizitate, secretarul de stat al S.U.A. „Statele Unite doresc relaţii noi, relaţii care impun un nou spirit de înţelegere şi respectare reciprocă a intereselor" (declaraţie făcută la Caracas). Sînt declaraţii faţă de care aranjamentele practice realizate în cele două săptămîni capătă un aspect modest. Dar este întru totul posibil ca proclamarea unor asemenea idei generale şi totodată studierea problemelor concrete să corespundă întocmai obiectivului vizitei — văzută ca etapă a unei campanii mai îndelungate. Lansarea unor acţiuni complexe, pe perioade mai îndelungate, corespunde, de fapt, manierei adoptate de diplomaţia S.U.A. : recent proclamatul „an al Europei" (1973) este, de asemenea, o campanie de reconsiderare a relaţiilor cu un grup de ţări (aliaţii vest-europeni, Canada şi Japonia). Va apare un interval — de un an sau de altă durată — latino-american ? Este ceea ce urmează să se precizeze în perioada rămasă pînă la turneul latino-american al preşedintelui Nixon, confirmat de Rogers în cursul propriului său itinerar şi care ar urma să se desfăşoare la sfîrşitul acestui an sau la începutul lui 1974.

Urmează să se precizeze, de asemenea, care este, în realitate, acoperirea faptică a dorinţei, proclamată de guvernul S.U.A. de a trece la relaţii noi, pe o bază principială solidă. De fapt, există un număr de teste, îndeajuns de semnificative — şi care cu greu ar putea fi eschivate, în perioada următoare : respectarea dreptului statelor de a dispune de resursele proprii — indiferent dacă este vorba despre cuprul chilian, petrolul venezuelan, apele teritoriale peruviene sau canalul Panama ; atitudinea faţă de Cuba — şi faţă de ţările latino-americane care vor stabili relaţii cu această ţară (Argentina a restabilit, luni, relaţiile diplomatice cu Cuba ; Venezuela se anunţă decisă să acţioneze în aceeaşi direcţie) ; respectarea intereselor comerciale latino-americane (test dificil în prezent, cînd S.U.A. se arată prea puţin dispuse să facă partenerilor concesii, pe acest teren).

Mai există, firesc, şi alte posibilităţi de verificare a bunelor intenţii, aflate, deocamdată, în stadiul declaraţiilor ; în orice caz, aşa cum arăta Orlando Letelier, „mai mult decît de cuvinte, relaţiile între S.U.A. şi America Latină au nevoie de gesturi concrete care să demonstreze voinţa de cooperare".

Mihai Matei

BUENOS AIRES

După instalarea președintelui

Corespondență de la Valentin Păunescu

Oficial, din punct de vedere legislativ și politic, instalarea „președintelui tuturor argentinienilor" a avut două momente. Primul, la Palatul Congresului, cînd Hector Campora a depus jurămîntul și a rostit mesajul-program al guvernului său. Al doilea, la Casa Rosada, sediul prezidențial al guvernului, cînd în austerul salon alb s-a desfășurat actul principal nu numai al ceremoniilor de instalare ci și al întregului proces de instituționalizare : înmînarea de către generalul Lanusse, fostul șef al statului, noului președinte a insemnelor puterii executive — eșarfa cu culorile naționale și bastonul de comandă. Aceste două momente, fiecare păstrîndu-și locul și importanța, au fost încorporate în extraordinara participare a maselor populare la ceremoniile de instalare care au început la 24 mai și s-au încheiat la 26 mai. Această participare a marcat o prezență de o asemenea amploare — pe străzile din centrul orașului aflîndu-se aproape un milion de manifestanți — și de o atît de netă atitudine politică, încît nu pare deloc lipsită de temei formula de „instalare populară", care a circulat în aceste zile aici.

„Marele protagonist", astfel își intituleaza ziarul „Clarin" editorialul său în legătură cu participarea populară la instalarea noului președinte. „Acest popor, scrie «Clarin», a demonstrat în limbajul său propriu faptul că se confundă cu guvernul în aspirația de reconstrucție și justiție. Este evident că prezența strălucitoare cu care a sărbătorit consacrarea voinței sale politice constituie o nouă exteriorizare a gradului său de maturitate politică și a hotărîrii de a fi actorul central al procesului de construcție națională".

Ampla participare populară la actul de transmitere a puterii executive a fost unul dintre aspectele distinctive ale instalării noului președinte al Argentinei. Cel de-al doilea — remarcat în egală măsură de observatorii aflați în Buenos Aires — a constat în cvasi-simultaneitatea preluării puterii cu începerea activității propriu-zise a Adunării legislative (care a promulgat legi chiar de a doua zi) și a guvernului (care a și anunțat inițierea unor acțiuni conforme cu programul de guvernare adoptat). De altfel, noul guvern și-a propus să trimită imediat forului legislativ o serie de legi menite să creeze condițiile adecvate pentru dezvoltarea industrială, ameliorarea producției agrozootehnice și creșterea exporturilor. Sînt inițiate, totodată, măsuri ce trebuie să stăvilească procesul inflaționist. În aceeași ordine prioritară au stat, în aceste prime zile de guvernare, preocupările pentru restabilirea calmului în țară, legea privind amnistierea deținuților politici fiind primul pas pe această cale.

Actualele dezvoltări politice, economice și sociale sînt coroborate pe plan extern cu o serie de reconsiderări : menținerea și dezvoltarea relațiilor cu toate țările lumii, dorința de a cultiva o largă cooperare economică fără discriminări, intensificarea participării la eforturile țărilor în curs de dezvoltare, consolidarea Pactului andin, restabilirea relațiilor diplomatice cu Havana. O atitudine netă este adoptată în raport cu O.S.A., punctul de vedere argentinian constatînd criza structurală a acestei organizații și necesitatea creării unui organism regional exclusiv latino-american.

Argentina trăiește o situație nouă după instalarea președintelui Campora și observatorii scenei latino-americane caută să deslușească în această bogată derulare a evenimentelor imaginea de mîine a acestei țări în plin proces de transformări înnoitoare.

Momentul investirii : președintele Hector Campora și vicepreședintele Vicente Solano Lima

REFLECTOR

Canoniere și pescadoare

Nerezolvatul „conflict al codului" anglo-islandez a intrat într-o fază considerată periculoasă. După ce își extinsese, la 1 septembrie anul trecut, apele teritoriale pînă la 50 mile marine, Islanda a avut de înfruntat opoziția statelor care pescuiau în aceste ape (Marea Britanie și R.F. Germania, în primul rînd), precum și o decizie a Curții de la Haga pronunțată în urma unor plîngeri anglo — vest-germane. În afara unor scurte perioade de contacte, între Islanda și Marea Britanie a existat în întreagă această perioadă o stare de tensiune care s-a accentuat în ultimele săptămîni, după ce proprietarii vaselor pescărești britanice au obținut de mult solicitatele escorte navale militare. Urmarea a fost că, știindu-se apărați și sprijiniți de marina militară regală, pescarii britanici au pătruns fără probleme dincolo de limita celor 50 de mile. Protestele islandeze n-au întîrziat : ambasadorul la Londra a fost rechemat, s-a cerut insistent revenirea asupra măsurii de trimitere a unor escorte militare, s-a interzis avioanelor britanice utilizarea aeroportului de la Keflavik etc. Întrucît unele oficialități islandeze (între care ministrul pescuitului, Ludvik Josefsson) au cerut rechemarea reprezentantului permanent la N.A.T.O. dacă navele de război britanice nu se retrag, au existat ipoteze privind o mediere a N.A.T.O., în baza unui acord din 1956, la care nu s-a recurs niciodată pînă acum. Dar, deși membrii organizației s-au întrunit, nu s-a hotărît nimic în acest sens.

Între timp, rămînînd în vigoare hotărîrea ca poliția de coastă să respingă orice intrare ilegală în apele teritoriale islandeze, s-au produs mai multe incidente, culminînd cu cel de la 26 mai, cînd canoniera islandeză „Aegir" a avariat cu 4 salve de tun traulerul britanic „Everton". Nu s-au înregistrat, din fericire, victime. A doua zi, premierul Olafur Johannesson declara într-un interviu radiodifuzat că acțiunea canonierei era „normală într-o situație dată", subliniind că, atîta vreme cît navele de război britanice se vor mai afla în interiorul apelor teritoriale islandeze, e posibil să se mai producă incidente asemănătoare. Cabinetul de la Reykjavik s-a declarat de acord cu declarația premierului.

Se anunță, prin urmare, un sezon tulbure pentru navele pescărești din apele înconjurînd Islanda. Deocamdată, nu există semne că tensiunea existentă între Islanda și Marea Britanie va fi înlăturată înainte ca englezii să revină asupra hotărîrii lor, ceea ce, iarăși, pare pentru moment improbabil. Unii comentatori sînt de părere că cele două părți ar înclina, totuși, să evite agravarea stiuației pentru a se reveni la o stare care să permită reluarea unui dialog.

ISRAEL

Probleme economico-sociale în perspectiva alegerilor

Corespondență de la trimisul nostru special, Ilie Șerbănescu

Scena economică și politico-socială israeliană resimte, încă de pe acum, febra celor două evenimente electorale care urmează a avea loc în toamnă : alegerile parlamentare, ce vor stabili configurația noului Knesset și, deci, componența noului cabinet (avînd în vedere că misiunea formării guvernului revine partidului sau coaliției cu reprezentare majoritară în parlament) și alegerile pentru „Histadrut", organizație care, prin particularitățile ei — este și sindicală dar și economică —, prin pozițiile sale, exercită o marcată influență în economie, în viața social-politică și culturală a țării.

Opinia larg răspîndită în cercurile ziaristice israeliene este aceea că, în cadrul înfruntării electorale, capul de afiș îl dețin problemele de ordin intern. Aceasta, atît datorită importanței și caracterului deosebit de stringent al unora din problemele respective, cît și faptului că în problemele externe (în particular în legătură cu conflictul israeliano-arab și căile de soluționare a acestuia), electoratul înțelnește , în pozițiile principalelor partide politice, diferențe mai puțin de esență ci mai curînd de formă sau de formulare. Se apreciază, de altfel, că, dacă se observă o polarizare a pozițiilor de la „rigiditate" la „flexibilitate" în domeniul respectiv, aceasta are loc nu atît între principalele partide, cît mai degrabă între aripile „extremă" și „moderată" ale aproape fiecăruia dintre acestea.

O deplasare a centrului de greutate al înfruntării electorale asupra problemelor externe se estimează că ar putea interveni numai în cazul în care ar apărea perspectiva unor negocieri în vederea soluționării problemelor conflictuale din zonă. Se consideră că, trecîndu-se în acest caz pe un plan foarte concret, poziția diferitelor partide față de negocieri, față de baza pe care acestea să fie purtate și obiectivele lor — mai precis, față de ceea ce unii ziariști israelieni numesc „punctele cheie" : „problema frontierelor", „problema palestiniană", „problema garanțiilor" și problema „ce fel de pace ?" — ar căpăta o nouă importanță și încărcătură politică.

Pe plan intern, înfruntarea diverselor forțe politice se concentrează asupra modului în care să fie concepute și transpuse în fapt acele programe economice și sociale considerate prioritare în momentul de față și a căror demarare sau redefinire urgentă este reclamată fie de acumularea unor distorsiuni de ordin economico-social, fie de necesitatea asigurării cadrului și structurii în măsură să asigure atingerea unor obiective de viitor.

Problema ce preocupă, actualmente, în cel mai înalt grad este inflația. În ultimele două decenii, economia israeliană a cunoscut o rapidă dezvoltare, ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut fiind de peste 9 la sută, iar cel al industriei de 12 la sută. Dar, în perioada din urmă, ritmul susținut de dezvoltare a fost însoțit de unul foarte ridicat al inflației, în jurul a 11 la sută (în anumiți ani acesta depășind chiar 13—14 la sută) ale cărui consecințe negative sînt tot mai puternic resimțite pe plan social. Economiștii israelieni sînt aproape unanimi în a aprecia că această rată înaltă de inflație — care în țările occidentale este considerată drept „galopantă" — își are obîrșiile, în principal, în deficitele bugetar și al balanței comerciale externe (ambele acoperite prin transferurile masive de fonduri din străinătate), precum și în menținerea unui nivel deosebit de ridicat al bugetului militar.

În fiecare an, în balanța mărfurilor și serviciilor, exporturile nu compensează decît 50—60 la sută din importuri, deficitul în 1972, de pildă, fiind de 1,2 miliarde dolari. Diferența este acoperită prin intrările de capitaluri din străinătate (investiții particulare, credite și împrumuturi de stat, transferuri unilaterale). Începînd din 1950, au intrat în țară capitaluri în valoare de peste 12 miliarde dolari. Cea mai mare parte a acestora a fost reprezentată de așa-numitele „transferuri unilaterale" — donații, despăgubiri plătite victimelor nazismului sau familiilor acestora etc. —, care nu presupun rambursarea. Dar chiar și în asemenea condiții, datoria externă a Israelului, creată prin creditele și împrumuturile contractate, a luat proporții, ajungînd la peste 4 miliarde dolari, revenind deci aproximativ 1250 dolari pe locuitor.

Din discuțiile purtate aici, apare evident că aceste transferuri de fonduri din străinătate au contribuit substanțial la dezvoltarea economică a Israelului. Dar, dînd posibilitatea efectuării continue a unor cheltuieli în economie mult peste nivelul resurselor interne, incidența lor s-a tradus și în instaurarea unui climat de „supraîncălzire" în economia israeliană, ale cărui efecte sînt puse în evidență tocmai de tendințele inflaționiste. Statul, de pildă, a putut face cheltuieli dincolo de veniturile sale interne, care, în ciuda creșterii lor ca urmare a sporirii presiunii fiscale (ce situează Israelul printre țările cu cel mai înalt nivel al impunerii : 38 la sută din produsul național brut) nu asigură, nici în prezent, fonduri decît pentru două treimi din cheltuieli. Acestor înrîuriri inflaționiste li se adaugă cele provenind din structura cheltuielilor, respectiv din faptul că, în totalul acestora, bugetul militar constituie peste 40 la sută (sau o pătrime din întregul produs național), buget care a înghițit, în ultimii șase ani, 25 miliarde lire israeliene (adică peste 5 miliarde dolari) și care, după expresia ministrului israelian de finanțe, „rămîne o continuă sursă de presiuni inflaționiste".

Combaterea inflației, deja ajunsă pe pragul de a deveni „excesivă", rămîne o problemă de maximă urgență. Preconizînd să atace inflația pe mai multe căi, prin reducerea creșterii cheltuielilor bugetare dar și prin restrîngerea cererii interne (respectiv prin limitarea sporirii salariilor și prin înăsprirea selectivă a presiunii fiscale), actualul cabinet — se consideră — nu poate avea în vedere demararea ofensivei antiinflaționiste în momentul de față, din motive electorale. Dar ni s-a prezentat ca sigur faptul că noul guvern o va face imediat după instalare în urma alegerilor. În fond, jugularea inflației depinde în mare măsură, de modul în care va fi abordată problema pe care Autoritatea planificării economice din cadrul Ministerului de Finanțe o apreciază drept „problema centrală a politicii economice în perioada următorilor ani" și pe care o formulează astfel : „reducerea decalajului extern, între exporturi și importuri, și a celui intern, între veniturile interne ale guvernului și cheltuielile sale".

Dar tot de modul în care va fi abordată această problemă depinde, pe de o parte, transpunerea în practică a unor programe cu caracter economic (sprijinirea dezvoltării industriei și agriculturii, în special a ramurilor de export, de a căror expansiune, după cum ni s-a spus, este legat însuși viitorul economic al țării) sau cu caracter social (construcții de locuințe, care, în ciuda puternicei dezvoltări, în ritm de 30—40 de mii de locuințe anual, nu satisfac încă cererile ; ocrotirea sănătății, educație și cultură), toate necesitînd alocații sporite.

În acest context, dobîndește semnificație și importanță și celălalt eveniment electoral : alegerile pentru „Histadrut", cea mai mare organizație sindicală israeliană, cuprinzînd peste 1,1 milioane membri din cele mai diferite sectoare de activitate, sau 90 la sută din totalul forței de muncă. „Histadrut"-ul nu este, însă, numai o organizație sindicală, funcție ce revine de fapt unuia din departamentele sale. Încă

Eventualii candidați la conducerea guvernului (de la stînga la dreapta) : Moshe Dayan, Yigal Allon, Pinhas Sapir, Abba Eban

de la constituire, „Histadrut"-ul și-a asumat funcții economice, intrînd, în vederea creării de locuri de muncă, în activitatea de producție, funcții pe care și le-a păstrat și amplificat pe parcurs, contribuind la dezvoltarea diferitelor ramuri economice și regiuni, atît prin sprijinirea grupurilor cooperative (cu o pondere importantă în țară) cît și prin înființarea de întreprinderi, ce-i aparțin, mai ales în ramurile și locurile unde capitalul privat, interesat de profit, întîrzie să se angajeze. În prezent, sectorul economic al „Histadrut" deține peste o cincime din întreaga producție a țării.

La fiecare patru ani, se alege Convenția generală. La rîndu-i, aceasta alege un consiliu care constituie organul de conducere în perioada dintre convenții și care desemnează secretarul general.

Alegerile pentru „Histadrut" prezintă importanță întrucît membrii săi pot fi și sînt, în același timp, membri ai partidelor politice, actualmente reprezentarea partidelor politice în organele alese ale „Histadrut"-ului fiind aproximativ similară celei din parlament, dar poate diferi de aceasta. Actualul secretar general, Ben Aharon, deși aparținînd unuia din grupurile coaliției guvernamentale, a imprimat, în ultimul timp, o linie care, în multe rînduri, a provocat opoziția guvernului, „Histadrut"-ul cerînd, printre altele, o politică a salariilor devansînd creșterea prețurilor, reglementarea dreptului la grevă al salariaților în vederea promovării revendicărilor lor și a apărării propriilor interese economice și sociale, participarea lucrătorilor la beneficii și la luarea deciziilor etc. Alegerea noului secretar general capătă, astfel, o semnificație aparte.

În ce privește configurația politică ce va urma alegerilor parlamentare, se apreciază că aceasta nu va suferi mari schimbări față de situația actuală (în prezent, din cele 120 de locuri ale Knesset-ului, coaliția guvernamentală deține 76 de locuri, din care principala sa osatură formată din „Alinierea Partidul Muncii — Mapam", 56 de locuri, iar cel mai important bloc al opoziției, „Gahal"-ul, cuprinzînd „Herut"-ul și liberalii, deține 26 de locuri). În primul rînd pentru faptul că, în condițiile fărîmițării partidelor de opoziție și ale dezacordurilor existente în cadrul acestora, nu se va putea degaja forța politică apță să înfrîngă actuala coaliție sau să pună în discuție locul prioritar al laburiștilor.

Nu este mai puțin adevărat că nici aceștia din urmă nu se prezintă ca un bloc, fiind, la rîndu-le, divizați în diferite curente. De altfel, posibilii succesori ai Goldei Meir la funcția de lider al partidului, în cazul în care actualul prim-ministru își va menține hotărîrea de a nu mai candida în fruntea listei laburiste — Yigal Allon, în prezent vice-premier și ministru al educației și culturii, Moshe Dayan, actualmente ministru al apărării, Pinhas Sapir, în momentul de față ministru de finanțe, Abba Eban, actualul ministru de externe — reprezintă fiecare poziții diferite atît pe plan intern cît și pe plan extern. Dar tocmai pentru a evita crearea unor probleme — consideră observatorii politici israelieni — este posibil ca Golda Meir să revină, în cele din urmă, asupra hotărîrii de a se retrage, pentru a menține unitatea partidului și a-l prezenta ca un bloc cu șanse sporite în confruntarea electorală. Rămîne, însă, ca electoratul să confirme stabilitatea și continuitatea laburistă (acest partid se află la putere de la crearea statului). Mai ales că electoratul este în schimbare, ponderea foarte ridicată a tinerilor — ale căror păreri și opțiuni nu sînt încă îndeajuns de clar cunoscute — urmînd să aibă un rol important în decizia corpului electoral.

ANKARA

Program de dezvoltare internă

Corespondență de la Ion Badea

Odată cu alegerea noului președinte al țării și formarea — în luna aprilie — a unui guvern de coaliție, în Turcia problemele politice interne încep să facă loc și preocupărilor de ordin economico-social, consemnate în programul cabinetului Naim Talu.

Parlamentul și comisiile sale de lucru și-au concentrat atenția asupra aspectelor legate de legiferarea proiectelor privind reforma pămîntului și agriculturii, exploatarea resurselor miniere, învățămîntul. Paralel, organismele guvernamentale lucrează intens pentru completarea unui cadru administrativ care să faciliteze și să impulsioneze activitățile economice, aflate din cursul anului 1972 într-o perioadă de relansare.

Din date statistice publicate recent, rezultă că ritmul de creștere a economiei turcești a atins anul trecut 7,7 la sută, depășind cifra prevăzută, de 7 la sută, iar venitul național brut s-a ridicat la 223 de miliarde de lire. Rolul determinant l-a avut producția industrială, a cărei contribuție la veniturile totale a sporit cu 11,9 la sută față de anul 1971. Creșteri importante s-au înregistrat, îndeosebi, la producția de hîrtie, ciment, îngrășăminte, precum și la cea de fire din bumbac și lînă. În 1972, Turcia a cunoscut perioada cu cele mai mari investiții — 42,2 miliarde lire, cu 31,4 la sută mai mult decît cu un an înainte (14 lire turcești = 1 dolar S.U.A.). În același timp, rezervele monetare în devize convertibile au atins 1,5 miliarde dolari. Se apreciază, de asemenea, că un curs favorabil s-a înregistrat și în domeniul comerțului exterior, în sensul că a continuat creșterea exporturilor și s-au dezvoltat posibilitățile de import. Față de un export de 885 milioane dolari, s-au importat mărfuri în valoare de 1 563 milioane dolari, deficitul fiind în bună măsură acoperit prin devizele trimise de muncitorii turci plecați să lucreze în străinătate și prin încasările provenite din turism.

„Anadol" — automobilul de fabricație turcă. „Încurajarea investițiilor și accelerarea activităților productive"...

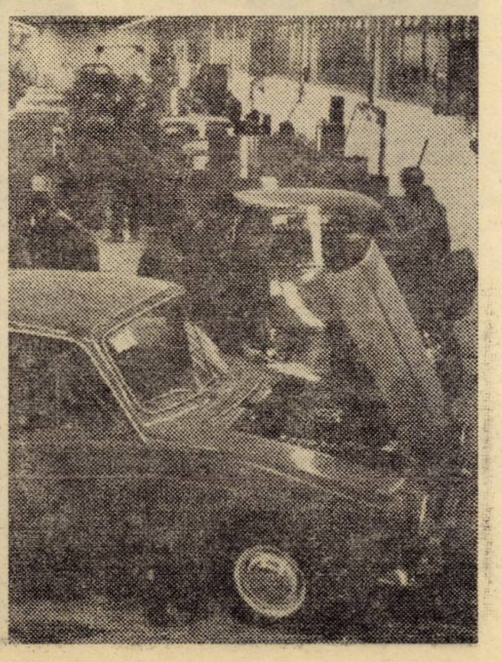

Concomitent, însă, au continuat să se manifeste sau au apărut o seamă de dificultăți noi, care grevează asupra dezvoltării generale a țării, îndeosebi asupra puterii de cumpărare a celor cu venituri mici.

Potrivit datelor publicate de ziarul „Milliyet", producția agricolă în 1972 nu a înregistrat nici o creștere. În sectorul industrial, extracția de minereuri — fier, crom, cupru — a fost inferioară anului 1971, iar cea de petrol brut a continuat să scadă. Creșterea accelerată a prețurilor, care a început în 1971, a continuat în 1972, ajungînd la un ritm anual de 15 la sută. Cantitatea de bancnote în circulație s-a ridicat la sfîrșitul lui decembrie trecut la peste 20 miliarde lire (față de aproape 17 miliarde în ianuarie), influențînd, la rîndul său, nefavorabil valoarea banilor și nivelul general al prețurilor.

De aceea, eforturile guvernului Talu sînt îndreptate acum tocmai spre ameliorarea consecințelor acestor ultime aspecte.

Între altele, au fost adoptate și se preconizează în continuare măsuri pentru încurajarea investițiilor și accelerarea activităților productive. Cabinetul se arată decis să pună în funcțiune mecanismul promis prin program privind promovarea unei politici monetare mai echilibrate și a uneia de credit care să diminueze lichiditățile excesive.

La Ankara se apreciază, însă, că numai înfăptuirea consecventă a prevederilor celui de-al treilea program cincinal de dezvoltare — în condiții de stabilitate politică — va putea crea premisele pentru depășirea dificultăților actuale. Programul — a cărui aplicare a început în 1973 — accentuează că industrializarea este un „țel național" și stabilește un ritm anual de creștere a venitului național de 8,9 la sută. Proiecte importante cuprinse în program, de edificare a unei industrii constructoare de mașini, de construire a unor baraje, centrale electrice și sisteme de irigații, sînt menite să imprime un progres sensibil economiei turcești și să atenueze carențele prezente, generate, între altele, de nevoile mari de import, insuficiența energiei electrice și randamentul scăzut în agricultură.

Prevederile celui de-al treilea cincinal sînt dezvoltate acum în programe de perspectivă care propun ca, pînă în 1995, venitul național pe locuitor în Turcia să crească de patru ori față de nivelul actual (circa 400 dolari), ponderea industriei în economie să ajungă la 40 la sută, producția de oțel la 20 milioane tone, cea de ciment la 40 milioane tone, iar cea de energie electrică la 127 miliarde kWh.

Manifestările internaționaliste ale Comitetului național antifascist din România

Dr. Ion Babici

Înființat în urmă cu patru decenii, din inițiativa Partidului Comunist Român, Comitetul Național Antifascist și-a desfășurat activitatea într-o conjunctură internațională complicată, atunci cînd forțele fasciste obținuseră un succes în Germania, cînd în mai multe țări europene începuse o ofensivă puternică împotriva drepturilor și libertăților democratice, a proletariatului revoluționar.

Comitetul Național Antifascist, organizație de masă legală îndrumată și condusă de Partidul Comunist Român, venea, deci, să răspundă unei necesități imperioase, izvorîtă, pe de o parte, din pericolul ce-l reprezentau Germania hitleristă și organizațiile fasciste interne pentru soarta poporului nostru, iar pe de altă parte din starea de spirit antifascistă a maselor populare.

Comitetul Național Antifascist a cuprins muncitori, țărani, intelectuali, meseriași și elemente aparținînd altor categorii sociale, vîrstnici și tineri, bărbați și femei, fără deosebire de convingeri politice și naționalitate. Printre membrii Comitetului Național Antifascist s-au numărat Petre Constantinescu-Iași, Iorgu Iordan, Radu Cernătescu, Ilie Cristea, Barbu Lăzăreanu, Scarlat Calimachi, Constantin Motaș, Tudor Bugnariu, Zoe Frunză, Matei Socor, Cicerone Theodorescu și alții. Din partea tineretului democratic din București, la propunerea conducerii Partidului Comunist Român a fost ales membru al Comitetului Național Antifascist tînărul muncitor Nicolae Ceaușescu, care, înzestrat cu un remarcabil spirit organizatoric și un rar dinamism, avea să se afirme în chip strălucit în mișcarea antifascistă.

Organizația, deși a avut o existență de scurtă durată, în noiembrie 1934 fiind interzisă de autoritățile vremii, a desfășurat o bogată activitate împotriva pericolului fascismului intern, cît și contra fascismului internațional, manifestîndu-și solidaritatea cu forțele antifasciste de peste hotare. Ea a întreținut legături strînse cu organizațiile și fruntașii mișcărilor antifasciste din alte țări și cu cele internaționale. Din istoria tradițiilor internaționaliste ale Comitetului Național Antifascist din România vom evoca unele momente dintre cele mai semnificative.

Un loc de seamă în activitatea C.N.A. îl ocupă participarea reprezentanților săi la congresele internaționale împotriva fascismului din anii 1933–1934.

Pentru a reprezenta mișcarea antifascistă din România la Congresul mondial antifascist din primăvara anului 1933, a fost ales ca delegat profesorul universitar Petre Constantinescu-Iași. Congresul s-a ținut în zilele de 4–6 iunie 1933, la Paris, în sala „Pleyel", cu participarea a peste 3 500 de delegați din numeroase țări ale lumii. „Congresul antifascist din sala «Pleyel» — sublinia revista «Tînărul leninist», nr. 9 din iulie 1933 — a însemnat o uriașă demonstrație de front unic contra fascismului. Într-adevăr, delegații care au participat la acest congres făceau parte din foarte multe partide politice : erau comuniști, social-democrați, socialiști-independenți, radical-socialiști și chiar radicali".

Acordîndu-se o înaltă apreciere luptei poporului nostru, delegatului român Petre Constantinescu-Iași i s-a dat cuvîntul în prima zi a congresului. În discursul său, acesta a transmis congresului salutul maselor muncitoare din România. Apoi a descris situația economică și socială a maselor populare din țara noastră, demascînd exploatarea și măsurile represive ale burgheziei reacționare. El a prezentat aspecte concrete din lupta clasei muncitoare împotriva exploatării capitaliste și a pericolului fascist, evocînd cu căldură marile bătălii de clasă ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933.

Cînd, de la tribuna congresului, a fost pronunțat cuvîntul „Grivița", miile de delegați s-au ridicat în picioare și au manifestat îndelung pentru eroicul proletariat român. Reprezentanții popoarelor din diferite țări și-au exprimat solidaritatea cu conducătorii întemnițați ai luptelor ceferiștilor și petroliștilor. Referindu-se la această emoționantă manifestare, revista amintită scria : „Cînd delegatul român a arătat teroarea pe care guvernul român a dezlănțuit-o contra maselor muncitoare, cînd a pomenit de asasinatul de la Grivița... huiduieli și proteste au izbucnit în tot congresul. Dar cînd delegatul nostru a arătat că masele muncitorești din România n-au fost înfricoșate, că ele continuă și vor continua lupta contra fascismului, toți cei trei mii de delegați au aclamat muncitorimea din România și au cîntat «Internaționala»". Gazeta „Apărarea ceferiștilor", din 29 iunie 1934, referindu-se la același episod, arăta : „Un suflu de admirație pentru eroicii conducători ai muncitorimii române și o solidaritate deplină cu ei au cuprins întreg congresul, la care erau reprezentați milioane de muncitori manuali și intelectuali".

Cuvîntarea delegatului român a fost publicată în ziarul „L'Humanité" din 7 iunie 1933, sub titlul : „Riposta antifascistă în România", relevîndu-se, printre altele : „Constantinescu aduce, în numele delegației române, salutul proletariatului român... Se aplaudă cu putere evocarea ofensivei ceferiștilor, actele de fraternizare, mișcările țăranilor".

Ca semn al recunoașterii importanței luptei poporului nostru împotriva primejdiei fascismului, stă alegerea delegatului Comitetului Național Antifascist din România, Petre Constantinescu-Iași, în Comitetul mondial antifascist, alături de Henri Barbusse, Romain Rolland, André Gide, Maxim Gorki și alții.

În septembrie 1933, a avut loc la Paris Congresul internațional al tineretului antifascist, la care a participat ca reprezentant al tineretului antifascist român Ioan Todincă. Congresul și-a desfășurat lucrările în sala „Mutualité" și a discutat chestiunea organizării tinerei generații în lupta antifascistă, adresînd, în acest scop, un manifest către

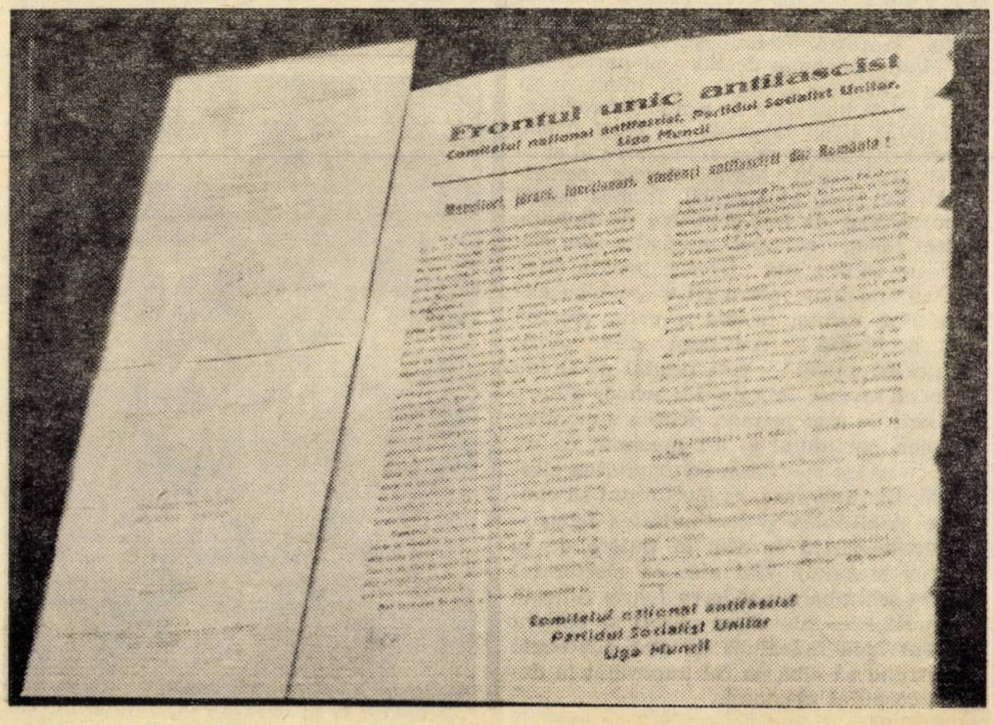
Frontul unic antifascist
Comitetul național antifascist. Partidul Socialist Unitar. Liga Muncii
Comitetul național antifascist
Partidul Socialist Unitar
Liga Muncii

Apel al „Frontului unic antifascist"

COMPONENȚA CONDUCERII COMITETULUI NAȚIONAL ANTIFASCIST

Tudor Bugnariu

Scarlat Calimachi

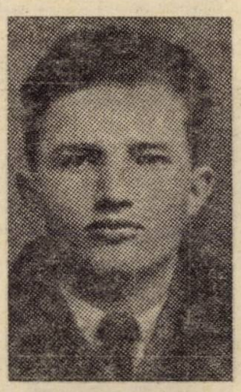

Nicolae Ceaușescu

Radu Cernătescu

Petre Constantinescu-Iași

Iorgu Iordan

Barbu Lăzăreanu

Matei Socor

tineretul întregii lumi, prin care îl chema să făurească frontul unic împotriva primejdiei fascismului. Și în cadrul acestui congres, delegatului român i s-a făcut o primire entuziastă. În prezidiul Congresului a fost ales alături de alți reprezentanți ai tineretului lumii și delegatul român. Luptele revoluționare din ianuarie-februarie 1933 din România, eroismul, curajul și spiritul de sacrificiu al uteciștilor Vasile Roaită, au fost apreciate în mod deosebit la Congres. La propunerea unui grup de participanți, Congresul a expediat o telegramă Consiliului de război din București în care se protesta contra sentințelor de condamnare rostite împotriva conducătorilor muncitorilor ceferiști și petroliști. În același timp, în cadrul Congresului, la care au participat peste 1 100 de delegați din 22 de țări, au fost strînse sute de iscălituri pe o moțiune de solidaritate cu lupta eroică a ceferiștilor și petroliștilor din țara noastră.

Congresul mondial antifascist al femeilor și-a desfășurat lucrările în zilele de 4, 5 și 6 august 1934 la Paris, în sala „Mutualité", cu participarea a peste 1 500 de delegate. Mișcarea antifascistă din România a fost reprezentată la congres de către Zoe Bugnariu, Elisabeta Lăcătuș, precum și de Lenuș Teodorescu și de alte reprezentante ale muncitoarelor și studentelor române aflate în emigrație la Paris, în total 16 delegate. În numele delegației române, Zoe Bugnariu a exprimat la congres solidaritatea femeilor antifasciste din țara noastră cu lupta forțelor feminine de pretutindeni împotriva fascismului.

Congresul mondial antifascist al femeilor a fost precedat de o serie de manifestări antifasciste internaționale la care au luat parte activă și delegați din țara noastră. La plenara Comitetului mondial antifascist, ținută la Paris între 30 și 31 iulie 1934, au participat aproape 80 de membri din cei 120, reprezentînd peste 20 de țări, printre care și delegatul român Petre Constantinescu-Iași. Concomitent, a avut loc plenara Comitetului mondial antifascist al tineretului, la care au luat parte 100 de delegați din 40 de țări, printre care și Matei Socor din România. La aceste plenare s-au făcut aprecieri elogioase la adresa mișcării antifasciste din țara noastră, iar tactica folosită de C.N.A. a fost în mod deosebit evidențiată.

Comitetul Național Antifascist a popularizat marile transformări revoluționare din Uniunea Sovietică, realizările social-economice și cultural-științifice ale statului socialist, a militat pentru dezvoltarea legăturilor cu U.R.S.S., pentru o politică de pace și prietenie cu țara vecină de la Răsărit. „Comitetul Național Antifascist din România — se arăta într-un apel apărut în «Cuvînt nou» din 3 noiembrie 1934 — își propune să consolideze pe toate căile prietenia recent stabilită între cele două țări vecine". Numeroși membri ai organizației au luat parte la întemeierea și activitatea asociației „Amicii U.R.S.S.", creată din inițiativa Partidului Comunist Român în anul 1934.

Comitetul Național Antifascist din România și-a manifestat solidaritatea cu lupta forțelor antifasciste din Germania, Italia, Franța, Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, Anglia, Ungaria, Polonia și din alte țări.

În repetate rînduri, C.N.A. a protestat împotriva procesului de la Leipzig înscenat de hitleriști, în anul 1933, lui Gheorghi Dimitrov și tovarășilor săi. În ajunul procesului, organizația a lansat un apel pentru demascarea adevăraților incendiatori ai Reichstagului. „Comitetul Național Antifascist — se arăta în apelul publicat în ziarul «Tempo» din 13 septembrie 1933 —, luînd cunoștință de fixarea din partea guvernului hitlerist a procesului așa-zișilor incendiatori ai Reichstagului, fiind în posesia documentelor care dovedesc această monstruoasă și ridicolă înscenare, se alătură protestelor hotărîte exprimate de toată lumea prin zecile de mii de intelectuali și milioanele de muncitori de toate convingerile politice, cere punerea în libertate imediată a celor implicați pe nedrept în proces". În același timp, organizația s-a adresat muncitorilor, intelectualilor și tuturor democraților cu chemarea să se alăture acestui protest prin organizarea de adunări, demonstrații de solidaritate și stringere de semnături pentru eliberarea lor.

Mișcarea antifascistă din țara noastră și-a exprimat solidaritatea cu antifasciștii germani în frunte cu Ernest Thälmann, întemnițați de naziști. În a doua jumătate a anului 1933, C.N.A. a editat, din inițiativa Partidului Comunist Român, broșura „Ciuma brună în Germania", înfățișînd atrocitățile hitleriștilor, date și fapte cu privire la teroarea sîngeroasă din Germania. La 24 septembrie 1933, Comitetul regional antifascist din Cluj a organizat o mare întrunire, la care au luat parte sute de cetățeni, care au condamnat fărădelegile fasciste din Germania. După miting, masele au demonstrat pe străzile Clujului sub lozincile : „Jos teroarea fascistă !", „Jos Germania hitleristă !". Cu entuziasm, demonstranții l-au aclamat pe conducătorul proletariatului german, Thälmann.

A doua jumătate a anului 1934 a marcat un moment de seamă pentru mișcarea antifascistă din țara noastră : încheierea unui acord între conducerile Comitetului Național Antifascist, Ligii muncii și Partidului Socialist Unitar. Printre obiectivele platformei comune de acțiune antifascistă — lupta contra pericolului fascist, pentru democrație și pace, lupta pentru apărarea antifasciștilor deținuți în închisorile din România etc. — se numără și organizarea de acțiuni pentru eliberarea lui Ernest Thälmann și a tuturor antifasciștilor din Germania.

Comitetul Național Antifascist și-a manifestat vie simpatie și solidaritatea cu insurecțiile proletariatului austriac și spaniol din 1934. Organizațiile antifasciste din România au trimis în numele membrilor lor — muncitori, țărani și intelectuali — proteste legației Austriei la București prin care se cerea încetarea teroarei dezlănțuite contra participanților la insurecția muncitorească. Dînd viață chemărilor lansate de Partidul Comunist Român, organizațiile antifasciste din țara noastră și-au afirmat solidaritatea cu insurecția proletariatului spaniol din octombrie 1934. Ziarul „Cuvînt nou" din 3 noiembrie 1934 a dat publicității protestul C.N.A., „Contra teroarei din Spania", în care se arată : „Comitetul Național Antifascist se adresează către muncitorii, țăranii și intelectualii din România, invitîndu-i să protesteze împotriva terorii sîngeroase din Spania... Comitetul Național Antifascist din România, în numele maselor de muncitori, țărani și intelectuali antifasciști din întreaga țară, protestează și cere încetarea masacrelor maselor muncitoare spaniole, eliberarea tuturor celor închiși și stingerea tuturor proceselor în curs de judecată".

S-ar putea menționa și alte exemple privind mărețele tradiții internaționaliste ale organizației. Prin varietatea preocupărilor, prin multitudinea formelor de acțiune folosite și eficacitatea activității desfășurate, ocupă incontestabil unul din locurile cele mai importante în rîndul organizațiilor de masă legale, create și conduse de Partidul Comunist Român.

Manifestările internaționaliste ale Comitetului Național Antifascist au constituit o expresie a voinței și hotărîrii poporului român de a lupta alături de alte popoare împotriva fascismului, de a contribui activ la cimentarea și întărirea mișcării antifasciste pe plan european în cel de-al patrulea deceniu al secolului nostru. În același timp, solidaritatea și simpatia cu care a fost înconjurată mișcarea antifascistă din România de către forțele antifasciste de peste hotare au reprezentat un sprijin și un imbold în lupta dusă de poporul român.

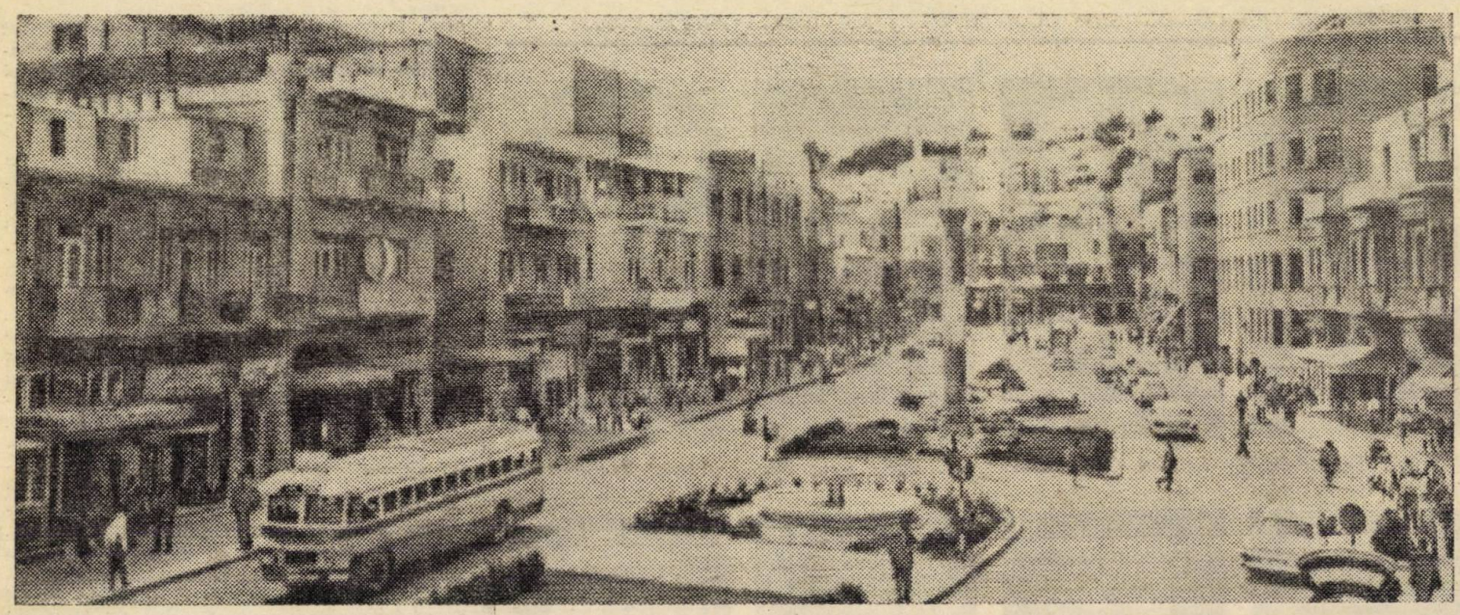

Amman. Vedere generală

REPORTAJ PE GLOB

AMMAN

Crăciun Ionescu

La postul de frontieră sirian de la Derra, un lung șir de vehicule pestrițe își așteaptă, în ordine, rîndul pentru a îndeplini obișnuitele formalități vamale. Multe turisme poartă plăcuțe de înregistrare roșii — indicativ al taxiurilor în Orientul Mijlociu — cu numere din Siria, Iordania și Liban. O astfel de aglomerație motorizată, de neînchipuit acum cîteva luni, a devenit frecventă în urma reluării, la 1 decembrie 1972, a traficului de frontieră siriano-iordanian, întrerupt ani de-a rîndul.

Dincolo de graniță, la Ramtha, aceeași animație. Controlul vamal este mult mai sever. Automobilele sînt cercetate minuțios, în căutare de arme și explozibili. Confruntarea dintre organizațiile palestiniene de peste hotare și regimul hașemit de la Amman se află la originea măsurilor stricte de pază de la frontieră.

Dar pașaportul românesc ne scutește de o așteptare prea lungă. Mai sîntem opriți, doar cîteva clipe, la un ultim punct de control, de către soldați din trupele beduine, cu capetele înfășurate în tradiționalul „așmal" — un fel de basma în carouri albe și roșii, împodobită pe margini cu ciucuri mari. O ultimă privire pe documentele noastre și ni se face semn că putem continua călătoria.

Șoseaua, bine întreținută, ne poartă acum în viteză spre Amman, aflat la circa o sută de kilometri. Peisajul se schimbă aproape instantaneu. Verdele primăvăratic al cîmpiei siriene a rămas în urmă. Panglica asfaltată urcă și coboară, înfășurîndu-se pe pantele abrupte ale diverșilor „jebeli" (munți) întîlniți în cale. De o parte și alta a drumului, văi adînci și întortocheate se pierd în depărtări. Terenurile accidentate nu sînt aproape de loc cultivate. Ici-colo, turme de oi și capre negre pasc firele răzlețe de iarbă, cățărîndu-se pe stîncile înalte. Bătrînii păstori cu barbă albă, turbane și halate dungate, scrutînd zările sprijiniți în toiag, sînt parcă desprinși dintr-un tablou cu subiect biblic.

La jumătatea drumului dintre frontieră și capitala iordaniană, în dreapta șoselei, lîngă localitatea Jerah, privirea ne este atrasă de un uriaș complex arhitectonic, cu cele 56 de coloane ale forumului roman, cu fîntîni arteziene, temple, un amfiteatru menținut aproape intact, cu terme și ziduri ruinate ale unor clădiri impunătoare. Aici a fost cîndva orașul antic Gerasa, întemeiat în secolul IV î.e.n., și care a fost împodobit, veacuri de-a rîndul, cu temple și basilici magnifice. Astăzi, Jerah atrage un mare număr de turiști străini.

Ne continuăm drumul spre un alt oraș care, cu 33 de secole în urmă, era capitala ammoniților, sub numele de Rabbath Ammon; apoi, trecînd prin cuceriri succesive, avea să devină, în preajma erei noastre, Philadelphia ptolomeilor și romanilor. După o efemeră înflorire în timpul dinastiei musulmane a omayazilor, Rabbath Ammon sau Philadelphia rămîne, aproape un mileniu și jumătate, o neînsemnată localitate din marginea deșertului străbătut de mici triburi nomade. Înaintea primului război mondial, nu avea decît trei mii de locuitori. După al doilea război mondial, cînd emiratul Transiordaniei avea să se transforme în regatul hașemit al Iordaniei,

Un negustor tipic, cu prăvălia așezată direct pe trotuar

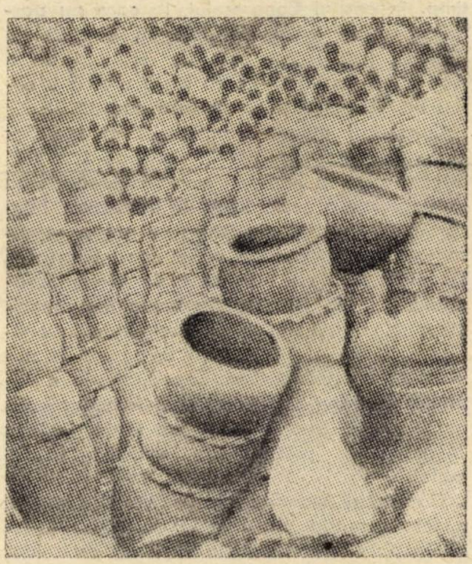

În piața Ammanului. Amforele din imagine nu constituie rezultatele unei fericite descoperiri arheologice. Ele sînt de producție contemporană și de uz cotidian, cu toate că formele lor sînt foarte asemănătoare celor folosite cu veacuri sau milenii în urmă

vechiul oraș abia ajunsese la 30.000 de locuitori. Azi, Ammanul numără peste o jumătate de milion de locuitori, cam un sfert din întreaga populație a țării, dezvoltîndu-se nu numai pe coordonate demografice, dar căpătînd tot mai mult înfățișarea de oraș modern.

În centrul capitalei, lîngă primărie, se află, conservat aproape intact, teatrul roman, folosit și astăzi pentru spectacole „sunet și lumină", care pot fi urmărite de șase mii de persoane, așezate — ca pe timpuri — pe bănci de piatră. Comparată cu planul arhitectural al cartierului central din Amman, întreaga clădire a teatrului pare a fi o simplă machetă, la scară redusă, a orașului, clădit și el în amfiteatru pe pantele celor opt „jebeli" aflați în aria capitalei iordaniene. Privită de jos, fiecare stradă ți se înfățișează ca o terasă plantată cu case albe, de formă cubică, ce dau impresia că sînt gata-gata să se prăvălească în vale. Unele dintre arterele orașului, în pantă cu un unghi de 45 de grade, pun la grea încercare frînele și pneurile automobilelor ; altele sînt pur și simplu

Străzile sînt curate, circulația auto bine dirijată, disciplina pietonilor exemplară în comparație cu oricare alt oraș din zonă. Construcțiile Ammanului, din piatră albă, strălucesc în soare răspîndite pe văi și coline avînd între 600 și 800 metri altitudine, clima asemănîndu-se, oarecum, cu aceea a stațiunilor noastre de pe Valea Prahovei. Casele, în marea lor majoritate de dată recentă, păstrează în arhitectură ornamente de inspirație arabă, însă mult stilizate. Cartierele rezidențiale se compară ca eleganță cu orice cartier de acest gen din metropolele europene, fiecare vilă fiind înconjurată de o mică grădină, acum în plină primăvară — cu muşcate, gura leului, lalele și trandafiri splendizi în floare, străjuite de siluetele zvelte ale coniferelor.

În pofida aspectului prosper al capitalei, în Iordania deșertul cuprinde cea mai mare parte a suprafeței sale de 96 000 km pătrați și, astfel, țara rămîne în general săracă, cu o economie ce depinde de sprijinul financiar de peste hotare, în special din partea Statelor Unite și Arabiei Saudite. Principala regiune

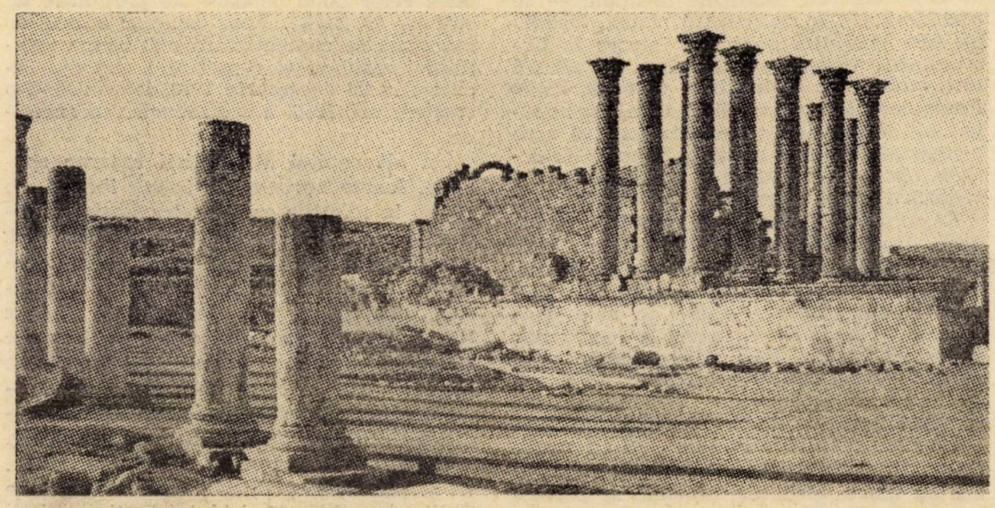

Templul lui Artemis din Jerah

inaccesibile mijloacelor auto, fiind construite în scări și utilizate numai de pietoni.

Dezvoltat în ultimele două decenii, orașul are o înfățișare destul de modernă, grefată însă de elemente tradiționale implantate adînc în viața socială. Deloc curios, deci, că în zona comercială a orașului, ultimele tipuri de magnetofoane sau aparate de ras electrice se vînd alături de berbecii graşi atîrnați în fața caselor sau birturilor cu mîncăruri specifice, servite direct pe trotuar. Pe lîngă Mercedes-uri și Chevrolet-uri, trece agale cîte un negustor în port tradițional, a cărui întreagă prăvălie se află pe spinarea asinului alb, care, împreună cu marfa, poartă domol pe patron deasupra. Călătorul străin este atras de covoare cu motive orientale sau de brocarturi măiestrit țesute cu fir auriu.

Din înălțimea minaretelor, luminate feeric după orele înserării cu ghirlande de becuri multicolore, răsună peste oraș glasurile muezinilor chemînd credincioșii la rugăciune. Melopeea este înregistrată pe bandă de magnetofon și retransmisă printr-o instalație de difuzoare bine pusă la punct.

Colindînd pe îndelete orașul, nu poți să nu remarci că aspectul oriental subzistă mai pregnant doar în îmbrăcămintea mulțimii din piață și în comerțul specific de stradă. Dar, în imediata apropiere a bazarului oriental, artere comerciale cu magazine moderne etalează în vitrine diverse mărfuri provenite din Japonia, Italia, Anglia, R.F.G., iar minijupele fetelor contrastează cu voalurile negre ce acoperă complet chipurile femeilor.

fertilă, Cisiordania, se găsește sub ocupația trupelor israeliene, iar slabele resurse economice din partea răsăriteană a Iordanului sînt insuficiente pentru a hrăni o populație sporită de marele număr de refugiați stabiliți, pe unde au putut, după conflictul din 1967 (în prezent, mai mult de jumătate din locuitorii țării sînt de origine palestiniană). Evenimentele sîngeroase din toamna anului 1970, cînd Iordania a trăit zile de dificile înfruntări, cît și relațiile încordate ce au urmat cu unii vecini arabi au determinat și ele un recul al economiei naționale.

În prezent, Iordania face multe eforturi pentru a-și pune în valoare bogățiile naționale. Zăcămintele de fosfați aflate în exploatare, resursele de cupru și caolin recent descoperite, industria de ciment și cele cîteva întreprinderi existente stau la baza planului trienal de dezvoltare pe perioada 1973–1975, care, printre altele, prevede crearea a 70 000 noi locuri de muncă și creșterea producției naționale cu 8 la sută anual. Se are, de asemenea, în vedere crearea de așezări stabile pentru beduinii nomazi, care reprezintă 15 la sută din populație.

Iordania de astăzi se deosebește substanțial de țara seminomadă, cu războinicii ei cavaleri ai deșertului, din timpurile nu prea îndepărtate ale faimosului colonel Lawrence sau ale generalului englez ce își luase numele de Glubb-Pașa. Încercările de a intra pe făgașurile civilizației moderne sînt evidente și, continuate în viitor, au șanse evidente de a asigura un ritm de dezvoltare economică și socială care să contribuie la înnoirea țării.

REFLECTOR

R. P. D. Coreeană — membră a O. M. S.

În ședința plenară din 17 mai 1973, Adunarea mondială a sănătății a hotărît admiterea R. P. D. Coreene ca membru cu drepturi depline al O.M.S. Proiectul de rezoluție privind admiterea R. P. D. Coreene a fost inițiat de Republica Socialistă România, la aceasta alăturîndu-se alte 35 de state.

Prezentînd proiectul de rezoluție, ambasadorul Constantin Ene, reprezentantul permanent al țării noastre pe lîngă Oficiul Națiunilor Unite la Geneva, șeful delegației române la actuala sesiune a Adunării mondiale a sănătății, a reafirmat poziția constantă a României privind întărirea rolului și activității O. M. S., precum și a celorlalte organizații din sistemul O.N.U., insistînd asupra necesității respectării principiului universalității organizațiilor internaționale. Reamintind principiile de bază ale constituției O.M.S., potrivit cărora activitatea organizației depinde de cooperarea tuturor statelor, șeful delegației române a subliniat dreptul R. P. D. Coreene, ca stat suveran și independent, de a participa ca membru al aceste organizații. Admiterea R. P. D. Coreene, a arătat reprezentantul României, va constitui un sprijin important pentru activitatea O.M.S., în vederea promovării nobilelor sale scopuri umanitare.

Respingînd argumentele prin care se cerea amînarea luării unei hotăriri, reprezentantul țării noastre a spus : România, ca și multe alte țări, sprijină în mod hotărît admiterea R. P. D. Coreene ca membru al O.M.S. în acest an. Decizia pe care adunarea este chemată să o adopte este o chestiune de mare responsabilitate. Este vorba de o problemă vizînd drepturile suverane și egalitatea statelor. Cererea de amînare — a arătat el— este contrară tendințelor pozitive care prevalează în lumea de azi, ca prejudiciind procesul de normalizare a relațiilor dintre state.

Respingînd, de asemenea, argumentul potrivit cărui admiterea R. P. D. Coreene în O.M.S. ar afecta dialogul dintre cele două părți ale Coreei, șeful delegației române a evidențiat faptul că, dimpotrivă, admiterea R. P. D. Coreene este de natură să ofere un cadru adecvat pentru contacte între cele două părți, favorizînd astfel continuarea dialogului dintre ele.

Pus la vot, proiectul de rezoluție avansat de România și alte 35 de state a fost adoptat cu 66 voturi pentru, 41 contra și 22 abțineri.

Organizația Mondială a Sănătății este prima organizație din sistemul Națiunilor Unite la care R. P. D. Coreeană devine membru.

MADRID

Priorități în politica externă spaniolă

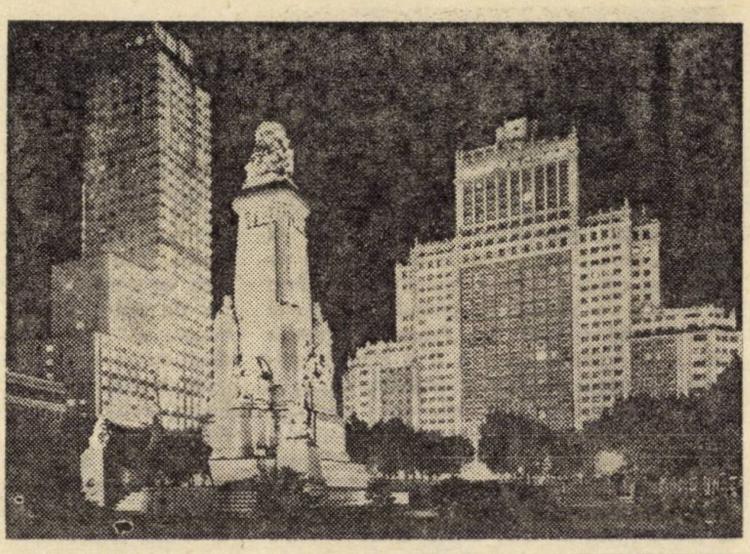

Madrid. Plaza de España cu monumentul lui Cervantes

Corespondență de la trimisul nostru special, Anca Voican

Am sosit la Madrid spre mijlocul lunii mai, cînd diplomația spaniolă se afla într-unul din momentele sale de vîrf. López Bravo, ministrul de externe spaniol, se întorsese după o călătorie oficială la Londra, iar Cortes-urile (Parlamentul) se pregăteau să asculte raportul său pe tema principalelor probleme și zone de interes ale politicii spaniole în sfera relațiilor internaționale. Afacerile externe au constituit, în acest timp, una din preocupările esențiale, de largă audiență în rîndurile opiniei publice și ale presei, subiect de preferință pentru numeroși interlocutori pe care am avut prilejul să-i întîlnesc la Madrid.

Aderarea Spaniei la Piața comună constituie, așa cum a reieșit din convorbirile pe care le-am avut cu factori de răspundere ai Ministerului Afacerilor Externe și ai Ministerului Comerțului, obiectivul principal al diplomației curente madrilene. „Europa și Piața comună reprezintă punctele vitale, de mare interes, care preocupă în cea mai mare măsură guvernul spaniol, a relevat o înaltă oficialitate. Din punct de vedere strict comercial, circa 60 la sută din exporturi merg către aceste țări, Spania importînd, la rîndu-i, din această zonă în jur de 53 la sută din totalul mărfurilor străine ce se vînd pe piața sa internă". Ținînd cont de această realitate, guvernul spaniol și-a fixat ca obiectiv intrarea Spaniei în Piața comună vest-europeană, primul pas pe acest drum reprezentîndu-l acordul încheiat în iunie 1970. S-a convenit deja, date fiind rezultatele satisfăcătoare ale funcționării acordului, asupra unor noi negocieri în 1973 (ale căror concluzii să aibă efect începînd din ianuarie 1974), sperîndu-se într-un nou pas pe calea apropierii economiei spaniole de cea a țărilor comunitare. Un protocol adițional, semnat în ianuarie 1973, face de pe acum oficiul de protejare a intereselor spaniole, permițînd existența unui interval mai larg pînă la negocierea unui nou acord cu Piața comună lărgită. Sectorul agricol, de mare importanță pentru Spania, ar urma să aibă prioritate absolută, facilitățile acordate, deocamdată, vizînd doar produsele industriale. Aderarea la Comunitatea Economică Europeană fiind considerată problemă prioritară, așa cum au remarcat personalitățile politice amintite, guvernul de la Madrid manifestă mult interes în acest sens, fără însă a fi dispus să accepte condițiile care se cer pentru intrarea în Piața comună. Obstacolele în calea aderării fiind atît de ordin economic cît și politic — accelerarea procesului de democratizare a vieții interne este una din condițiile esențiale — se consideră că, în momentul actual, Spania nu este pregătită pentru o intrare în Comunitatea vest-europeană. Dar, se afirmă aici, „totul este o chestiune de timp, legile fundamentale interne fiind astfel concepute încît să prevadă o evoluție pozitivă spre o reprezentare mai mare în forurile de decizie, spre o acomodare la cerințele democratizării vieții interne".

Argumentînd prioritatea politicii europene, înalții funcționari spanioli cu care am avut prilejul să stau de vorbă au opinat că, datorită moștenirii istorice și a opțiunii făcute, Spania a dus în mod constant o politică de strîngere a legăturilor cu aceste state. Fără a argumenta prea mult, López Bravo s-a declarat de acord cu liniile generale ale discursului lui Henry Kissinger de la 23 aprilie, privind „„reforma alianței atlantice". S-au manifestat, în schimb, regrete față de raporturile cu Marea Britanie, afectate de problema Gibraltarului. Ultima întrevedere pe care López Bravo a avut-o recent la Londra cu Alec Douglas-Home s-a soldat cu sistarea convorbirilor între cele două părți — decizia aparține Spaniei —, fiind rîndul Marii Britanii de a aduce elemente noi în această problemă.

Exprimîndu-și poziția față de Conferința de securitate și cooperare europeană, ale cărei reuniuni pregătitoare se desfășoară la Helsinki, oficialitățile spaniole au subliniat că Europa trebuie privită în totalitatea sa. Diplomația spaniolă vede realizată „o conferință între națiunile europene și nu între grupuri, un schimb de opinii deschis, sincer, fără prejudecăți, între parteneri egali". În expunerea sa la sesiunea informativă a Cortes-urilor, López Bravo a făcut precizarea că, în ceea ce privește discutarea principiilor ce trebuie să reglementeze relațiile dintre state, cu aplicare concretă la problema inviolabilității frontierelor, Spania a făcut o rezervă formală, expunîndu-și dreptul de revendicare asupra Gibraltarului.

Evocînd stabilirea de relații diplomatice cu R.P. Chineză și R.D. Germană — acțiuni de dată recentă — gazdele au arătat că în intenția factorilor de răspundere ai Ministerului de Externe spaniol se află dezvoltarea unor raporturi mai strînse cu țările socialiste, inclusiv sub forma relațiilor diplomatice, din „convingerea că o asemenea linie politică va completa orizontul 'deschiderii diplomatice". În acest cadru, sînt apreciate și relațiile cu România, a căror evoluție este favorizată de latinitatea celor două popoare, de afinitățile de cultură și limbă. Faza actuală a acestor raporturi se concretizează sub forma relațiilor consulare și comerciale, acordul încheiat la 23 decembrie 1970 determinînd o creștere sensibilă a schimburilor economice.

Un alt capitol al politicii externe spaniole, foarte aproape de inima iberică, se referă la relațiile cu America Latină. „Receptivitatea reciprocă, mi s-a spus aici, este fundamentată de o serie de antecedente istorice și de solide afinități culturale, lingvistice, temperamentale. López Bravo a vizitat nu mai puțin de 17 state latino-americane, colaborarea cu aceste țări extinzîndu-se pe multiple planuri — diplomatic, cultural, economic, social, tehnic, științific, informațional etc., fără nici o excepție atît în ceea ce privește țările, cît și sistemele politice". Cu Santiago de Chile, de pildă, Madridul întreține relații dintre cele mai cordiale. În același sens, ministrul de externe spaniol și-a exprimat „sprijinul față de doctrina pluralismului ideologic care își face drum în cadrul Organizației Statelor Americane", doctrină în măsură să permită reintrarea Cubei în cadrul O.S.A. În zilele cînd mă aflam în Spania, Madridul a primit vizita secretarului general al O.S.A., Galo Plaza, ca și a miniștrilor latino-americani ai planificării și dezvoltării, reuniți într-o sesiune extraordinară sub auspiciile Comisiei Economice a O.N.U. pentru America Latină. Concomitent, reprezentanții țărilor Grupului andin au avut, tot la Madrid, o ședință extraordinară.

O zonă de interes pentru politica externă spaniolă, una dintre prioritățile agendei sale, o constituie Orientul Apropiat. Așa cum mi-au declarat oficialități ale Ministerului de Externe, „între Spania și țările arabe există legături tradiționale, durabile prin rădăcinile lor istorice, iar faptul că Spania se situează de partea arabă în conflictul din Orientul Apropiat nu înseamnă că adoptă o poziție antiisraeliană. Madridul sprijină aplicarea rezoluției Consiliului de Securitate din noiembrie 1967". Cît privește Mediterana, guvernul spaniol este de părere că țările din această regiune trebuie să capete o pondere mai mare în însăși această zonă, unde există flote militare străine. „Conștiința unei responsabilități sporite față de securitatea regiunii, creșterea capacității de contracarare a prezenței străine, cooperarea și legăturile re-

López Bravo, şeful diplomaţiei spaniole

ciproce mai strînse sînt elemente fundamentale ale acestei regiuni de importanţă pentru întreaga Europă". Punctul de vedere spaniol, s-a menţionat cu prilejul acestor convorbiri, a fost primit cu interes de ţări ca Algeria, Grecia, Tunisia, Iugoslavia. „Este vorba, bineînţeles, de un punct de vedere realist, de crearea unor legături mai logice între statele direct interesate".

Relaţiile cu Statele Unite, abordate în egală măsură în cursul întrevederilor pe teme politice sau economice, cunosc unele evoluţii sensibile. „Nefăcînd parte din N.A.T.O., Spania a încheiat totuşi un tratat de alianţă cu S.U.A., relaţiile debutînd în 1953, cînd a fost semnat primul document bilateral. În 1970, acordul a fost reînnoit, dar în condiţii deosebite. Este vorba de un acord pe baze civile, care asigură lărgirea cooperării economice, culturale, agricole, în domeniul demografic etc., acord care nu mai prevede prezenţa bazelor militare americane ci a unor servicii ce urmează a fi făcute pentru Statele Unite de către bazele spaniole". Ajutorul american nu mai este astăzi indispensabil, ca în trecut, colaborarea realizîndu-se mai ales în domeniul tehnico-industrial. De altfel, acordul va fi reînnoit în 1974 şi sînt de părere gazdele, „va cuprinde noi clauze favorabile Spaniei".

Revenind la dezbaterile din Cortes-uri, care s-au desfăşurat cu uşile închise, presa madrilenă releva că raportul prezentat de López Bravo (circa 50 de pagini, a căror lectură a durat aproape o oră şi jumătate) a trezit interes. În sala de şedinţe, cele peste o sută de întrebări adresate în scris lui López Bravo în timpul pauzei de circa o jumătate de oră au confirmat această impresie. Pentru a putea răspunde tuturor întrebărilor, dezbaterile au continuat şi a doua zi. Cu acest prilej, unii membri ai Parlamentului au făcut uz de dreptul de replică — ceea ce a solicitat noi detalii din partea lui López Bravo — în virtutea noilor norme aprobate de preşedintele Cortes-urilor, Alejandro Rodriguez de Valcárcel, pentru sesiunile informative. Raportul în sine, cît şi discuţiile ulterioare, au dat sentimentul unui tur de orizont cuprinzător, chiar dacă nu exhaustiv, al problemelor de primă însemnătate ale diplomaţiei spaniole. Abordarea unor anumite teme a furnizat indicii asupra priorităţii lor, lipsa altora a lăsat de înţeles că nu au apărut elemente noi în poziţia spaniolă deja cunoscută.

RASPUNDEM CITITORILOR

Poziţiile membrilor permanenţi ai Consiliului de Securitate în problema Orientului Apropiat

Ultimele dezbateri, în Consiliul de Securitate, pe tema Orientului Apropiat au fost prilejuite, în luna aprilie, de plîngerea Libanului referitoare la acţiunile comandourilor israeliene de la Beirut şi Saida, în legătură cu care s-a adoptat, la 21 aprilie, o rezoluţie franco-britanică (vezi revista „Lumea" nr. 18). Tot în cadrul acestor dezbateri, Egiptul a prezentat o rezoluţie prin care se cere secretarului general să supună, cît mai curînd posibil, un raport detaliat asupra eforturilor O.N.U. în vederea reglementării situaţiei din Orientul Apropiat. Rezoluţia a fost adoptată, iar Gunnar Jarring, emisarul special al secretarului general al O.N.U., a fost solicitat să întocmească un raport cuprinzător. Pe această bază, se aşteaptă ca, în primele zile ale lunii iunie, să se întrunească din nou Consiliul de Securitate.

Poziţia faţă de problemele reglementării situaţiei din Orientul Apropiat a patru din cele cinci state membre permanente ale Consiliului de Securitate al O.N.U. — U.R.S.S., S.U.A., Anglia şi Franţa — decurge din acordul lor integral cu prevederile rezoluţiei nr. 242 referitoare la rezolvarea conflictului israelo-arab, adoptată la 22 noiembrie 1967 de Consiliul de Securitate al O.N.U. După cum se ştie, în 1967, Republicii Populare Chineze nu i se restabiliseră încă drepturile în O.N.U. şi în organismele sale, astfel că, în luările sale de poziţie, China nu se referă în mod curent la acest document.

Adoptată la circa şase luni de la data desfăşurării conflictului israelo-arab din iunie 1967, rezoluţia 242 are la bază un proiect aparţinînd lordului Caradon, pe atunci reprezentantul Marii Britanii în Consiliul de Securitate. Printre altele, această rezoluţie :

1. Afirmă că aplicarea principiilor Cartei O.N.U. cere instaurarea unei păci juste şi trainice în Orientul Apropiat, care ar trebui să cuprindă aplicarea următoarelor două principii : a) retragerea forţelor armate israeliene de pe toate teritoriile ocupate în timpul recentului conflict ; b) încetarea tuturor apelurilor la beligeranţă sau a oricăror stări de beligeranţă, respectarea şi recunoaşterea suveranităţii, a integrităţii teritoriale şi independenţei politice a fiecărui stat din această regiune şi dreptul fiecăruia de a trăi în pace, în interiorul unor frontiere sigure şi recunoscute, la adăpost de ameninţări sau de acţiuni de forţă.

2. Afirmă necesitatea : a) de a garanta libertatea navigaţiei în apele teritoriale ale regiunii ; b) de a se realiza o reglementare justă a problemei refugiaţilor ; c) de a garanta inviolabilitatea teritorială şi independenţa politică a fiecărui stat din această regiune prin măsuri care să includă crearea de zone demilitarizate.

3. Roagă pe secretarul general să desemneze un reprezentant special care să plece în Orientul Apropiat, pentru a stabili şi menţine contacte cu statele interesate, în vederea favorizării unui acord şi pentru a sprijini eforturile în direcţia realizării unei reglementări paşnice şi acceptată, în conformitate cu dispoziţiile şi principiile prezentei rezoluţii.

De notat că, în interpretarea rezoluţiei, există unele deosebiri, datorate faptului că în versiunea în limba franceză există formularea „retragerea Israelului din toate teritoriile ocupate", iar în cea în limba engleză din „teritoriile ocupate". În conformitate cu punctul 3 al rezoluţiei, reprezentant special al O.N.U. a fost desemnat Gunnar Jarring el efectuînd şi vizite în capitalele statelor din zonă implicate în conflict.

Trecînd la examinarea concretă a poziţiilor, se cuvine semnalat faptul că orice nouă propunere de reglementare are drept bază rezoluţia din noiembrie 1967.

Uniunea Sovietică. Preşedintele Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., A. N. Kosîghin, vorbind, în octombrie 1972, cu prilejul vizitei la Moscova a fostului premier egiptean, dr. Aziz Sedki, sublinia că „Uniunea Sovietică are o singură politică externă, o singură linie politică în problemele Orientului Apropiat. Ea constă în sprijinul multilateral acordat popoarelor arabe şi regimurilor progresiste din ţările arabe în lupta lor împotriva agresiunii israeliene". Ministrul de externe sovietic, A. Gromîko, în discursul rostit în septembrie 1972 la a 27-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., arăta că : „Pentru Uniunea Sovietică, sprijinirea cererilor legitime ale ţărilor arabe, a hotărîrilor O.N.U. privind reglementarea politică a conflictului din Orientul Apropiat, a misiunii ambasadorului Jarring, constituie o politică principială pe care o urmăm, pe care o vom urma în mod consecvent şi în viitor. Uniunea Sovietică sprijină lupta justă a poporului arab din Palestina pentru restabilirea drepturilor sale inalienabile, recunoscute de O.N.U." De asemenea, în timpul vizitei în U.R.S.S. efectuată în februarie a.c. de consilierul preşedintelui R. A. Egipt pentru problemele securităţii naţionale, Hafez Ismail, poziţia egipteană de „inacceptare a oricărui plan de reglementare pe baza unei rezolvări parţiale şi hotărîrea de a obţine o reglementare generală a problemei Orientului Apropiat, a găsit o înţelegere deplină din partea sovietică", se arăta în comunicatul comun.

Statele Unite. În afară de participarea la adoptarea rezoluţiei 242, este de semnalat aşa-numitul plan Rogers, anunţat printr-o scrisoare adresată, la 19 iunie 1970, ministrului de externe de atunci al R. A. Egipt, Mahmud Riad. Din el ci-

tăm următoarele : a) atît Israelul cît și R.A.E. să subscrie la restabilirea încetării focului, cel puțin pe o perioadă limitată ;

b) Israelul și R.A.E. (ca și Israelul și Iordania) să subscrie la următoarea declarație, în forma unui raport al ambasadorului Jarring către secretarul general U Thant : „R.A.E. (Iordania) și Israelul mă sesizează că sînt de acord ca :

a) după ce au acceptat rezoluția 242 în toate părțile sale și au indicat că sînt gata să o aplice, să desemneze reprezentanți la discuții care să aibă loc sub auspiciile mele, conform procedurii, locului și momentului pe care le voi recomanda eu, considerînd corespunzătoare preferința fiecărei părți în ce privește metoda procedurii și experiența anterioară dintre părți ;

b) scopul discuțiilor de mai sus să fie realizarea unui acord pentru instaurarea unei păci juste și trainice între ele bazată pe 1) recunoașterea mutuală de către R.A.E. (Iordania) și Israel a suveranității, integrității teritoriale și independenței lor politice și 2) retragerea Israelului de pe teritoriile ocupate în conflictul din 1967, toate acestea în conformitate cu rezoluția 242 ;

c) pentru a înlesni sarcina mea de a promova un acord, după cum prevede rezoluția 242, părțile să respecte cu strictețe, între 1 iulie și cel puțin 1 octombrie, rezoluțiile Consiliului de Securitate cu privire la încetarea focului".

De observat, deci, că acest plan se bazează pe rezoluția 242 și, totodată, susținea relansarea misiunii Jarring aflată în acel moment în impas.

Înțelegerea privind încetarea focului propusă de Rogers fiind acceptată și respectată în continuare de părțile implicate în conflict, cu diferite prilejuri oficialități americane au adus în discuție și noi elemente. Astfel, George Bush, reprezentantul S.U.A. la O.N.U., în cuvîntarea rostită în decembrie 1972 în Adunarea Generală, a prezentat din nou oferta guvernului său de a ajuta părțile implicate în conflict să elaboreze un acord interimar cu privire la Canalul de Suez. În ianuarie 1973, Rogers a declarat : „Mijlocul cel mai realist de a se ajunge la o reglementare ar fi inițierea de negocieri asupra **unui acord interimar privind Canalul de Suez.** S-ar ajunge astfel la separarea forțelor militare ale celor două țări, consolidarea încetării focului, retragerea parțială a forțelor israeliene". În sfîrșit în martie a.c., tot secretarul Departamentului de Stat al S.U.A., opinînd că „trebuie recîștigat avîntul în direcția unei soluționări pașnice", se declara încurajat de recentele vizite la Washington ale celor trei înalte oficialități din zonă (regele Hussein, premierul Golda Meir și Hafez Ismail, consilierul pentru problemele securității naționale al președintelui egiptean) și își exprima speranța că, spre sfîrșitul anului, vor putea începe negocieri în vederea stabilirii păcii în această regiune.

Marea Britanie. După cum se știe, Anglia este inițiatoarea proiectului devenit rezoluția 242 a Consiliului de Securitate privind reglementarea conflictului. De asemenea, guvernul britanic, comentînd relansarea — în august 1970 — a misiunii Jarring și, apoi, hotărîrea Israelului de a îngheța această misiune, declara, la 7 septembrie 1970, că regretă orice acțiune de natură să întîrzie negocierile arabo-israeliene începute sub auspiciile lui Gunnar Jarring și amintea că Marea Britanie **„acordă cea mai mare însemnătate realizării unor progrese rapide la convorbirile Jarring, fiind singura perspectivă pentru o îmbunătățire reală și durabilă a situației din Orientul Apropiat".**

La O.N.U., în decembrie 1972, reprezentantul Marii Britanii spunea că **rezoluția 242 rămîne singura bază realistă** pe care poate fi edificată pacea în Orientul Apropiat. Guvernul britanic nu exclude în nici un caz o transpunere în practică în etape a rezoluției 242, una din acestea putînd fi un aranjament între Egipt și Israel cuprinzînd redeschiderea Canalului de Suez.

În ceea ce privește problema palestiniană, a fost subliniat interesul pe care îl poartă Marea Britanie față de aspirațiile legitime ale palestinienilor, poziție care „nu este în nici un fel incompatibilă cu sprijinul pentru integritatea statului Israel, integritate față de care sîntem și vom rămîne angajați. Trebuie să recunoaștem însă că viitorul palestinienilor trebuie să figureze nu pe ultimul loc în orice reglementare finală".

În sfîrșit, să mai adăugăm că lordul Caradon, fost delegat al Marii Britanii la O.N.U. și inițiatorul proiectului care stă la baza rezoluției 242, a vizitat, în februarie 1973, Iordania și teritoriile arabe ocupate de Israel, pronunțîndu-se pentru o conferință internațională de pace în Orientul Apropiat.

Franța. După ce, în ianuarie 1969, ea a instituit un embargo total față de livrarea de materiale militare destinate Israelului, de la 3 aprilie 1969 a început să ia parte la reuniunile reprezentanților la O.N.U. ai celor patru mari puteri (S.U.A., U.R.S.S., Anglia, Franța) consacrate examinării situației din Orientul Apropiat care, ulterior, au fost sistate. La 26 septembrie 1972, fostul șef al diplomației franceze, Maurice Schumann, în cuvîntarea rostită la Adunarea Generală a O.N.U., a prezentat, în numele Franței, „două idei pe care ar putea fi bazat simultan un acord de pace (în Orientul Apropiat — n.n.) : teritoriile ocupate (de Israel — n.n.) trebuie să fie evacuate sub rezerva rectificărilor minore" ; de asemenea, „toate statele interesate trebuie să-și asume obligația să se conformeze, sub garanția O.N.U., normelor care călăuzesc relațiile dintre statele suverane". La rîndul său, într-o conferință de presă de la începutul lunii ianuarie a.c., președintele Pompidou, neexcluzînd „unele tentative în vederea unui acord interimar", spunea : „Este necesar însă ca acest acord interimar să nu împiedice un acord definitiv". Franța s-a pronunțat recent (ianuarie 1973), în favoarea reluării misiunii Jarring.

R. P. Chineză. Așa cum arătam la început, în anul 1967, Republica Populară Chineză nu era reprezentată în O.N.U., fapt pentru care, în luările sale de poziție, nu există referiri la rezoluția 242. Totuși, problemele Orientului Apropiat au fost evocate adesea. Astfel, în cuvîntarea rostită în octombrie 1972 la a 27-a sesiune a Adunării Generale, conducătorul delegației chineze, Ciao Kuan-hua, referindu-se la situația de „nici pace nici război" existentă în Orientul Apropiat, declara : „Noi credem că, atîta timp cît țările arabe supuse agresiunii își consolidează unitatea și persevorează în luptă, ele au deplina capacitate de a-și redobîndi teritoriile sacre, iar lovitul popor palestinian, de a-și redobîndi drepturile naționale". Trebuie, de asemenea, semnalat faptul că în toate contactele chino-egiptene și chino-palestiniene, conducătorii R. P. Chineze și-au reafirmat solidaritatea cu lupta antiimperialistă a popoarelor arabe și cu drepturile populației palestiniene. De asemenea, în aprilie 1972, în timpul vizitei la Pekin a lui Mahmud Riad, pe atunci consilier pentru probleme externe al președintelui egiptean, premierul Consiliului de Stat al R. P. Chineze, Ciu En-lai, a subliniat, printre altele, „necesitatea ca fiecare popor să se bizuie pe propriile forțe" arătînd, în același timp, că poporul chinez urmărește atent evoluția situației din această zonă a lumii.

Constantin Dumitrașcu

TREI OAMENI LOCUIESC ÎN SKYLAB

Un debut

Programată pentru 85 de experiențe fără precedent în știință, activitatea celor trei astronauți care se află în locuința intersideral și circumterestră Skylab a început cu una dintre cele mai banale operațiuni — de obicei rezervată numai caselor vechi de pe planeta Terra — și anume „repararea acoperișului".

Lăsînd, pentru moment, la o parte, **locul** unde se desfășoară această reparație și **condițiile ei tehnologice** întru totul excepționale, create de starea de imponderabilitate, se poate spune, deci, într-un limbaj simplu dar exact, că înainte de a se instala mai mult sau mai puțin comod în apartamentul lor, cei trei locatari au executat prima lucrare cosmică de tinichigerie.

Se știe, desigur, din numeroasele comunicări făcute prin toate mijloacele moderne de informare, că stația circumterestră Skylab a fost lansată de pe astrodromul de la Cape Kennedy în ziua de 14 mai. Lansarea a reușit, în linii mari, locuința-laborator a fost plasată pe orbita cvasicircularâ dinainte calculată, la înălțimea medie de 435 de kilometri.

Cu masa lui de 35 380 de kilograme și volumul de 298 de metri cubi, Skylab este cel mai mare satelit artificial al Pămîntului. Și, după cum, de asemenea, s-a anunțat, el poate fi văzut cu ochiul liber, ca o stea de mărimea Stelei Polare. Vizibilitatea este, însă, posibilă numai între anumite ore, curînd după apusul Soarelui și numai în anumite zile, cînd planul orbitei pe care se rotește Skylab se află la o înălțime relativ mică deasupra orizontului.

Premisa cea mai importantă pentru Skylab nu era, totuși, lansarea și plasarea lui corectă. Nu pentru această performanță a investit N.A.S.A. 2,5 miliarde de dolari în construcția și echiparea apartamentului ceresc. De însemnătate esențială era ca prima echipă, de trei oameni, să poată locui în el și să poată face experiențele științifice prevăzute în planul de lucru.

Or, exact această condiție era pe punctul de a nu mai putea fi îndeplinită. Ziua „Z—1" (lansarea și plasarea stației pe orbită, 14 mai) trebuia urmată de „Z—2", adică de lansarea în ziua următoare, a unei cabine spațiale de tip Apollo, la bordul căreia s-ar fi aflat cei trei locatari. Acest punct al programului a fost anulat, la data respectivă, deoarece Skylab avea necazuri foarte serioase cu instalațiile sale tehnice și termice. O serie de vibrații excesive produse în momentul declanșării rachetei purtătoare, chiar pe astrodrom, au dislocat anumite dispozitive, ceea ce a dus la două consecințe grave : 1) aripile destinate să capteze energia solară și să o transforme în energie electrică pentru alimentarea aparatelor de la bord nu s-au mai desfăcut ; 2) „scutul antitermic", adică o serie de folii de aluminiu și titan, cu care era înfășurat corpul principal, cilindric al stației au fost distruse, fie la trecerea prin atmosferă, în prima etapă a lansării, fie pur și simplu prin desprindere și pierdere în spațiu.

Cu alte cuvinte, cei 10 500 de watți necesari stației, la momentele de vîrf ale func-